יודען געדענקט! דער קאמף געגען רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד — דויערט

NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראשען

10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

14-טער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג פ' צו י' ניסן תרצ"ו | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 106. | Łódź, Czwartek, 2 kwietnia 1936 | № 80

לאדזער באמבען-ווארפער

זענען נעכטען געמשפט געווארן דורכ'ן קרייז-געריכט

זיי האבען ארגאניזירט א געהיימען פערבאנד פון טעראריסטישע „פינפטלעך" צו קעמפען געגען יודען מיט אלע מיטלען

נעכטען איז פארגעקומען דער פערהער פון די אנגעקלאגטע

נעכטען האט זיך אין לאדזער קרייז-געריכט אנגעהויבען דער פראצעס געגען 27 אנגעקלאגטע, וועלכע זענען בעשולדיגט געווארען אין שאפען א געהיימע ארגאניזאציע מיט'ן צוועק אדורכצופיהרען באמבען-אטענטאטען אויף יודישע אביעקטען און געוועלבער.

דער גרויסער געריכטס-זאל אויפ'ן ערשטען שטאק האט בעקומען אן'איינגעארטיגען אויסזעהן, די בעשולדיגונגס-באנק איז געווען צו קליין פאר די 27 אנגעקלאגטע און דעריבער האט מען צוגע-בויט א ספעציעל ארט, כדי צו שאפען פאר אלע פלעצער. די פרעסע-באנק זענען אוועקגענומען גע-ווארען פאר די אדוואקאטען, פאר וועלכע ס'איז נע-ווען ווייניג די שטענדיגע פערטיידיגונגס-באנק, פאר די פרעסע - פארשטעהער זענען אוועקגעשטעלט גע-ווארען ספעציעלע טישען. אלע אנגעקלאגטע זענען געזעסען ביזן פראצעס אין טורמע און זיי ווערען אין דער געריכטס-צעלע זעהר שטארק בעוואכט.

דער אריינגאנג אין זאל איז זעהר בעשווערט. מ'קאנטראלירט נאך אויפ'ן גאס יעדען איינציגען, וועלכער וויל אריינגעהן אין געריכטס-בנין און דאן ווידער אמאל אינם בנין.

דער פראצעס האט ארויסגערופען א פערשטענד-ליכען פעראינטערעסירונג. ס'זענען געקומען נישט נאר די פארשטעהער פון אלע לאדזער צייטונגען, נאר אויך פון פיל ווארשאווער צייטונגען און פרע-סעאגענטורען, מ'זעהט דעם פארשטעהער פון חער האלב-אפיציעלער „איסקרא" פון „רזשעטשניק" גארא דאווי", „ווייטשור ווארשאווסקי", „עקספרעס פא-ראנני" א. אז. וו.

דעם פארזיץ פיהרט ריכטער וויעזשביצקי, אסע-סארען די ריכטער ווישניעווסקי און שומסקי. עס בעשולדיגט פראקוראר קאמאראווסקי.

די פערטיידיגונגס - פלעצער פערנעמען: דער ווארשאווער אדוואקאט באראווסקי **און די לאדזער ענדעקישע אדוואקאטען - גרופע:** קאוואלסקי, טראכאווסקי, שווידלער, קלוקאר, וואל-סקי, פעלקא, ראסמאן, ראשקאווסקי, פיאנדזינסקי און חעמבעלינסקי.

די צאהל עדות איז פערהעלטניסמעסיג קליין — איננאנצען 17. צווישען זיי העכערע אפיצירען פון דער פאליציי, ווי אינספעקטאר עלזעסער, אספיראנט ברילאק. דאן די פרוי מאראוויעצקא, ביי וועלכע עס איז אויסגעפיהרט געווארען דער פעטארדע אטענ-טאט אויף זאווישא 24, סאמועל וויטער, זיין פרוי און זוהן ביי וועמען ס'איז אונטערגעווארפען גע-ווארען די פעטארדע אויף פעטריקאווער 33. דעם טראגישסטען איינדרוק מאכט אבער דער עדות דער 12-יעהריגער קארל באזשענצקי, וועלכער געהט אויף קוליעס, ווייל א פעטארדע אויף זאווישא גאס האט איהם אפגעריסען א פוס

די בעשולדיגטע זענען: נאפאלעאן שעמאשקא, עווארישט וויעזשעוויטש, סט. אגורעק, מיכאל בארגניעצקי, טאדעאוש ווארכאל, סט. טאנדים, קאזש. זשעלאק, סט. גאוואלעווסקי, עדווארד וויש-ניעווסקי, יוזעף סטאשאק, וואצלאוו בארטשאק, בר. מוראווא, לודוויק בראון, סט. טוזארעק, מיכאל סטא רודא, וויקטאר מילא, בר. דאראשעוויטש, זענאן פזשיבילסקי, יוזעף פארנאלטשיק, פאול זעליגער, אנטאני דיבולאס, מארצעלי דיבולאס, טאדעאוש קלאשינסקי, יוזעף מעקלא, קאזשימיעזש פאטארא, באלעסלאוו וואוזשניאק, אלאיזי טשארנעלעסקי.

פון זיי אלע איז נאר דער ערשטער שעמאשקא אן'אדוואקאט, אלע איבעריגע יונגע ארבייטער און אנגעשטעלטע מיט פאלקסשול בילדונג. אלע מיט בלאסע פנימ'ער, אויפגעהעצטע און צובונטעוועטע. א חוץ איינער פון זיי מוראווא, האט קיינער נישט אויסגעדריקט קיין חרטה אויף דעם, וואס ער האט געטאן, נאר פערקעהרט, אלע האלטען, אז ס'איז נויטיג געווען א נויטיגע זאך צו שאפען אן'ארגאניזאציע, וועלכע זאל קעמפען מיט יודען מיט אלע, אפילו נישט ערלויבטע מיטלען.

די בעשולדיגטע האבען זעהט אוים אויף דעם אופן פאר זיך ארגאניזירט די פערטיידיגונג, אז זיי ווילען ארויסראטעווען דעם הויפט - אנגעקלאגטען שעמאשקא, דאן זענען זיי זיך נישט מודה אין אויס פיהרען דעם פעטארדע - אטענטאט אויף זאווישא 24, ווייל דארט איז געפאלען א קרבן, זיי זענען זיך אבער מודה אין אויספיהרען דעם אטענטאט אויף ווינטערס געשעפט און אויך אין פרובען אויספיה-רען דעם אטענטאט אויף דער דרוקעריי פון דער „רעפובליקא".

דאנעגען אלע ווי איינער האלטען, אז זייער גאנ-צע ארבייט איז געווען געווענדעט געגען דער יודי-שער בעפעלקערונג. **צו דעם האבען זיי זיך בענוצט מיט פערטיילען באיקאט פלוג בלעטער אויף די מערק, טעראריזירען די קריסטליכע קונים, וועלכע האבען געוואלט קויפען ביי יודען, מיט בעגי-סען די סחורות אין יודישע געוועלבער מיט שטינקענדיגע פליסיגקייטען, בע-גיסען די פוטערס, וועלכע די יודען האבען געטראגען מיט זאלץ-זויער און ענדליך מיט ווארפען פעטארדעס אין יודישע געוועלבער, כדי צו פערניכטען די סחורות און איינריכטונגען.**

אין פערלויף פון נעכטיגען טאג האט דאס גע-ריכט בעוויזען אויסצוהערען נאר 20 פון די אנ-געקלאגטע, די איבריגע אנגעקלאגטע וועלען אויס-געהערט ווערען אין פערלויף פון היינטיגען טאג.

ארום 10 א זייגער אינדערפריה עפענט דער פאר זיצער די געריכטס - זיצונג, נאכדעם ווי עס ווערען אפגענומען די פערסאנאליען פון די אנגעקלאגטע, ווערט אדורכגעליענט די בעשולדיגונגס-אקט, וועל-כע נעמט ארום 60 זייטען מאשין-שריפט.

מיר האבען שוין נעכטען איבערגעגעבען בקי-צור דעם בעשולדיגונגס-אקט, וועלכע ווארפט פאר די ערשטע 3 אנגעקלאגטע שעמאשקא, וויעזשע-וויטש און אגורעק, אז זיי האבען ארגאניזירט א גע-היימען פערבאנד, וועלכער האט געהאט פאר א ציל אויסצופיהרען פערברעכענס ביים בענוצען אויפריים מאטעריאל, כדי צו פערניכטען געוועלבער און אנ-דערע אביעקטען, וועלכע געהערען צו יודען, די איבע-ריגע ווערען בעשולדיגט אין געהערען צו דעם געהיי-מען פערבאנד און אויספיהרען די דריי דערמאנטע אטענטאטען.

אין בעשולדיגונגס - אקט ווערט ווייטער געזאגט אז בעת דעם אטענטאט אויף זאווישא 24 איז שווער פערוואונדעט געווארען קארל באזשענצקי און חנה און פעלא יאקובאוויטש זענען ליכט פערוואונדעט געווארען.

דאן שילדערט דער בעשולדיגונגס-אקט דעם פע-טארדע-אויפריים אין דער פירמע ווינטער און דעם פרוב אויפצורייסען די דרוקעריי פון דער „רעפו-בליקא" אויף שענקעוויטשא 9.

די פערברעכער זענען ענטדעקט געווארען נאך דעם, ווי א פאליציי-אגענט האט פערהאלטען דעם אנגעקלאגטען באחטשאק מיט דער באמבע אין דער האנד, בעת ער האט זי געוואלט אונטערווארפען ביי דער דרוקעריי פון דער „רעפובליקא", פון איהם איז מען דערגאנגען צו דער גאנצער באנדע, וועל-כע זענען געווען ארגאניזירט אינערהאלב דער ענדע-קישער ארגאניזאציע און **טעראריסטישע „פינפטלעך"**, בראש פון יעדען פינפטעל איז געשטאנען א קאמענדאנט. דער קאמענדאנט האט אפגעגעבען א פייערליכע שבועה פאר דעם הויפט קאמענדאנט טאדעאוש ווארכאל, און דאן האבען מיטגלידער פון די „פינפטלעך" אפגעגעבען דיזעל-בע שבועה פאר דעם קאמענדאנט. אין דער שבועה איז געזאגט געווארען: „איך שווער פאר גאט, אויס צופיהרען יעדען בעפעהל און צו האלטען אין גע-היים יעדען אויפטראג, נישט אויסצוגעבען פאר קיין שום פאל די אונטערגאנגענע פון דער ענדעקישער פאר טיי, אזוי זאל מיר גאט העלפען", ביים אפגעבען די שבועה, האבען די מיטגליעדער בעקומען א התראה, אז אין פאל פון א פעררעטעריי דראהט דעם פעררעטער טויט-שטראף. בעת דער פאליציאנישער אויספארשונג און דאן ביים אויספארשונגס - ריכטער האבען זיך אלע א חוץ שעמאשקא מודה געווען אין דער שולד און אנגעגעבן אלע פרטים פון יעדן אטענטאט בעזונדער.

נאכ'ן אדורכליינען דעם בעשולדיגונגס-אקט טרעט דאס געריכט צו אויסצוהערען די אנגעקלאגטע נאפאלעאן שעמאשקא איז זיך נישט מודה אין דער שולד, ער זאגט, אז ער איז שטארק בע'עוולה'ט געווארען, אלע פרטים, וועלכע זענען אנגעגעבען אין בעשולדיגונגס-אקט, זאגט ער, זענען פאלש.

אין אנהויב פון זיינע ערקלערונגען שטעלט זיך שעמאשקא פאר ווער ער איז און זאגט:

פון נאוועמבער 1934 ביז מערץ 1935 בין איך געזעסען אין בערעזא פאר מיין ענדעקישער ארבייט אין לאדז אלס **ארעסטאנט נומער** 242, אין מערץ בין איך געקומען צוריק קיין לאדז. איך בין א נאראדאוויעץ און איך האלט, אז איך וועל זיך אמבעסטען פערדינט מאכען פאר מיין פאטערלאנד אויב איך וועל מיינע כוחות אפגעבען פארן קאמף מיט'ן אינערליכען שונא, דאס הייסט מיט קאמוניס טען און יודען...

דער פארזיצער רייסט איהם איבער:

— אויב איהר זעגט זיך נישט מודה, דארפט איהר אונז נישט דערצעהלען וועגען אייערע גע-פיהלען...

— דעם 6 מערץ, זאגט ווייטער שעמאשקא, בין איך צוריקגעקומען קיין לאדז. אין ענינים פון מיין אפליקאטור. דער אדיו. קאוואלסקי האט איהם צוגעזאגט צו שאפען א פאטראן, אבער דערפון איז גארנישט געווארען. פיל פארטיי-חברים

(ווייטער זעה 9-טע זייט)

טאג - טעגליך

שלום-גרייטקייט...

אין די פאליטישע רעזשאנסען, וואס היטלער מאכט פאר דער וועלט, ביי איטליכער גוטער גע-לעגנהייט, איז ספעציעל כאראקטעריסטיש זיין שלום-גרייטקייט.

ממש א מלאך-השלום פאכעט מיט זיינע אלבאס נער קלאהרע פליגלען איבער דער צעוויי טאגטער, הסטעריזירטער אייראפא —

זיי א טויב ממש, א ווייסע, וואַרקעט ער, האלטענדיג אין די לאפקעלעך גרייט דאס שלום-ושלוה-אבבאנד ...

און עס זענען אפילו דא אזעלכע „אריגינאלען" אין דער גרויסער וועלט, וואס זענען גרייט מיט אהן א שיעור מאטיווען און ארגומענטען צו דער-ווייזען, אז דער נאבעל-פרייז פאר'ן שלום דארף געגעבען ווערען נישט קיין אנדערען, ווי טאקי נאר איהם אליין, וואס איז א מין עושה שלום ממרו-מי — אזא איינער, וואס טוט אפ אלץ, וואס אין דער קארט שטייט, און — עס גייט איהם אפ בשלום...

קומט נישט אזא איינעם די העכסטע שלום-אויסצייכנונג?

זיי בעקאנט זענען אויך לעצטענס די דרשות זיינע געווען אנגעפיהלט מיט לעבליכען פרידענס-בוימעל, מיט שמן זית זך פון אדרבא ואדרבאדיג-קייט, און מיט נישט קיין אנדערער זאך, ווי נאר מיט שלום-פראפאזיציעס זיינע איז זיין שליח-ציבור (דער קאנצלער איז נישט קיין יחיד, נאר א ציבור פון איבער 44 מיליאן דייטשע שטימען...) פאן ריבענטראפ געקומען קיין לאנדאן.

וועגען דעם אבער, ווי עס זעהט אין דער ווירקליכקייט אויס אט דער שמן זית זך און דאס מירטען-צווייגעל, דערציילען איצט די פראנצויזישע צייטונגען, מעהר-ווייניגער, פאלגענדעס:

די דייטשע פיעכאטע איז איצט דאס צום בעס-טען בעוואפענטע מיליטער אין אייראפא, דאס וויכ-טיגסטע געוועהר איהרס — זענען מאדערנע קויי-לען-ווארפער'ס פון 2-צענטימעטער-קאליבער און לייכטע הארמאטען פון 37-צענטימעטער-קאליבער. די דאזיגע קוילען-ווארפער שיסען אויף 6 טוי-זענד מעטער ווייט אפגעבענדיג 100 שאסען אויף א מינוט. דאס 37-סענטימעטערדיגע הארמאטעל לאזט ארויס 15 שאסען אין א מינוט, און זיין יעדער קויל, וואס וועגט 650 גר. פער-מאגט אנ'אומדערהערטע אויפרייס-קראפט. די פא-פולערסטע הארמאטען זענען די 75-מילימעטער-דיגע, וואס שיסען אויף 15 קילאמעטער ווייט. אבער די גרעסטע סענסאציע פון דער דייטשער אר-טילעריע איז קרופ'ס נייע „גראבע בערטע", וועל-כע איז 50 מעטער לאנג, א.א.וו. א.א.וו.

זענען נישט די קומענדיגע קולות און דונערען פון די „גראבע בערטעס" איבערצייגענדער ווי דער קול דממה דקה פון די שלום-פראפאזיציעס?!

מ.

אונזער ווארט

פאריז און... פשייטש

פשייטש — אטא דער כרך, וועלכען מידארף מיט א פערגרעסערונגס-גלאז זוכען אויף דער מא-פע פון קולטור- און ציוויליזאציע-פונקטען, און דערביי דארף מען צו זיין א גרויסער מייכנער עס אויסצוגעפינען — אט דאס פשייטש האט אפט די גרויסמאניאקישע אמביציע צו זיין „קליין-פאריז" און ווען דארט, למשל, זאל ווערען א מאדע אראפ-צוהיבלען זיך די נעז, וועט דאס פשייטשער בירגערטום מיט דער גרעסטער איפריגקייט און קאנסעקווענץ די מאדע נאכטון, און היבלען זיך די נעז, אז קיין שריד ופליט זאל פון זיי נישט בלייבען...

פאר וואס איז עס אזוי?

עס איז דערפאר, ווייל פשייטש שעמט זיך פאר איהר קליינשטעטלדיגקייט, פאר איהר צוריקגע-שטאנענקייט, פאר דעם דזשעגעכץ, מיט וועלכען איהרע יום-טוב'דיגע שטיוועל זענען אויסגעשמירט.

זי שעמט זיך אפילו פאר דער גרויסער פשטות און גוטהארציגקייט, וואס איז בלי ספק א גרע-סערע טוגענד, ווי די ענטוויקעלטסטע און ראפי-נירטסטע ציוויליזאציע.

בלאזט זי דעריבער פון זיך, שפיזט די וואנ-סעס, ווי א בייזער קאטער, סטארטשעט ארויס די בעגעל מיט דעם רויטסטען לאק מאניקירטע, און, אונטער דער דאזיגער אומגעלומפערטער מאסקע פון גרויסקייט-אנשטעל און פון רשעות (ווי עס זאל נישט אויסזעהן פאראדאקסאל!) ווערט זי פלוי-צים א קהלשע גבאי'טע און איז זיך עוסק בטובת הכלל אין פלוידערט און פילדערט: הומאניטאריזם!

דאס מאדאמכען פון פשייטש מיט דעם שכל און טאלענט פון דער מנישקובנע גייט איהר פאלק און לאנד בעגליקען: פשייטש גייט ווערען א שם דבר אויף דער וועלט, און —

פשייטש פועלט'אויס ביי כך וכך פשייטשאנער אין סיים און סענאט די „שחיטה-רעפארם" אין דער פארם, ווי מיר האבען זי איצט בעקומען.

איז — עד כאן פשייטש!

פאריז אבער — וואס טוט פאריז?

דארט בעהמט דער אדמיניסטראטיווער טרי-בונאל און אנולירט די פעראָרדנונג פון וואלאנס'ער שטאט-פרעזידענט וועגען פערבאטען די יודישע שחיטה, און דערקלערט דערביי גאנץ קלאהר און פערשטענדליך, אז די יודישע שחיטה קאן נישט פערווערט ווערען.

קאמפרענע?

אנ'אומגליק אבער מיט דעם פשייטש, וואס די שלעכטע דרכים פון מערב-אייראפא האבען גע-בראכט דערצו, אז די „פאריזער מאדע" קומט אהין מיט א היבשע פאר יאהר שפעטער, ווי זי גייט ארויס, און די בערלינער גריפע איז א סך, א סך בעהנטער!

ב.

100 טויזענד פונט-קאמפיין

פון די יודען אין ארץ-ישראל — פאר די יודען אין פוילען

תל אביב, 1. (יט"א טעלעגראפיש)
דא איז פארגעקומען א גרויסע פערזאמלונג פון די פעראייניגטע פוילישע יודען וועגען א הילף-אקציע פאר די יודען אין פוילען, מיט רעדעס זענען ארויסגעטרעטען יצחק גרינבוים און ראטענשטרייך.

ס'איז בעשלאסען געווארען צו עפענען א הילף-קאמפיין אויף 100 טויזענד פונט, אויפ'ן ארט איז געזאמעלט געווארען טויזענד פונט.

3800 עולים געקומען קיין א"י אין מערץ

ירושלים, 1. (יט"א טעלעגראפיש)
אין משך פון חודש מערץ. זענען קיין ארץ-ישראל אריינגעקומען 3800 עולים.

רייזע ביורא'ס אין דייטשלאנד

אונטער אויפזיכט פון געבעלס'ן

בערלין, 1 (יט"א טעלעגראפיש)
לויט א נייער פעראָרדנונג, וועלען פון איצט אן אלע רייזע און טוריסטען-ביורא'ס אונטערליגען דער אויפזיכט פון דעם פראפאגאנדע מיניסטעריום.

שוועדישע פראפ. פעראיינען געגען דער אלימפיאדע

שטאקהאלם, 1 (יט"א טעלעגראפיש)
די שוועדישע פראפעסיאנעלע פעראיינען האבען בעשלאסען, נישט אנטייל צו נעמען אין דער אלימפיאדע.

דעלעגאציע פון פ.פ.ס.

ביי דעם פרעמיער קאשטשאלקאווסקי

ווארשא, 1 (טעלעפאניש)
דער פרעמיער קאשטשאלקאווסקי האט נעכטן אויפגענומען א דעלעגאציע פון דער צענטראלע פון די קלאסען-פעראיינען (וואס געפינען זיך אונטער דער לייטונג פון פ.פ.ס.) די דעלעגאציע האט געפיהרט דער געוו. דעפוטאט קוואפינסקי.

די דעלעגאציע האט פארגעשטעלט פאר'ן פרעמיער 2 מעמאריאלען. אין איינעם פון די דאזיגע מעמאריאלען ווערט ארומגערעדט די אלגעמיינע לאגע פון דער ארבייטערשאפט, און אין וועלכען עס ווערט געפאדערט אפצושטעלען די כוונות צו רעדוצירען די לוינען אין דער אינדוסטריע, און דער צווייטער, וואס עס אנטהאלט א רעלאציע פונ'ם קראקאווער קרייז=קאמיטעט פון פ. פ. ס. וועגען דעם פערלויף פון די קראקאווער טראגישע געשעהענישען.

רעוויזיעס און ארעסטען צווישען קראקאווער ענדעקעס

קראקא, 1 (יט"א טעלעפאניש)
נעכטען זענען אדורכגעפיהרט געווארען רעוויזיעס ביי די ענדעקישע טוער, אין ענדעקישע לאקאלען און אין פריוואטע הייזער. די רעוויזיע האט געדויערט 3 שעה. א רייהע ענדעקישע טוער זענען ארעסטירט געווארען.

אויך אין שטעטל לישטי אונטער קראקא זענען אדורכגעפיהרט געווארען רעוויזיעס און ארעסטען ביי ענדעקעס.

ווייטערדיגע פאליטישע ארעסטען אין ווארשא

ווארשא, 1 (טעלעפאניש)
אין ווארשא זענען היינט ווייטער אדורכגעפיהרט געווארען א רייהע פאליטישע ארעסטען. עס זענען אדורכגעפיהרט געווארען רעוויזיעס אין עטליכע צעהנדליג דרוקערייען, און עטליכע פון זיי זענען פערמאכט געווארען.

אויך אין קריניצע

הוליען די ענדעקישע באיובקעס

קריניצע, 1 (יט"א טעלעפאניש)
ענדעקישע כוליגאנעס האבען געווארפען שטיינער און אויסגעבראכען די שויבען אין יודישע הייזער. די פאליציי האט די כוליגאנעס פערטריבען און עטליכע ארעסטירט.

ארעמעלייט מאכען סקאנדאלען! אין דער ווארשאווער קהלה

ווארשא, 1 (טעלעפאניש)
די ווארשאווער יודישע ארעמקייט איז עמפערט צוליב דער זעהר קנאפער פסח=שטיצע, וואס איז בעשטימט פאר איהר דורך דער קהלה.

היינט האבען גרויסע גרופעס ארעמעלייט בעלאגערט די קהלה און דארט געמאכט גרויסע אוואנטורעס.

פרעז. רוזוועלט'ס בעגריסונג צו א יודישען באנקעט

וואשינגטאן, 1 (יט"א טעלעגראפיש)
דא איז פארגעקומען א גרויסער באנקעט צו ליב דער ערעפענונג פון א נייעם יודישען שפיטאל אין דענווער. צום באנקעט האט פרעזידענט רוזוועלט צוגעשיקט א בעגריסונג אין וועלכער ער שטרייכט אונטער, אז אין אמעריקא איז נישט קיין ארט פאר רעליגיעזע און ראסען-אונטערשידען.

אויף דער ערשטער
פריהלינגס=מאדע=רעוויע
שיך=מאדעלען
אויף FIVE וועלען די לאדזער דאמען באוואונדערען די נייעסטע
פון דער גוט-בעקאנטער פירמע
וועלכע קומט פאר היינט, דאנערשטאג, דעם 2-טען אפריל, און פרייטאג, דעם 3-טען אפריל 1936, 5 א זייגער נאכמ.
אין זאל „TABARIN"
פון
A. OGóREK, Łódź, Zawadzka 11
tel. 202-86.

קמח של פסח
תחת השגחת הראבינאט דפה לאדז!
די איינציגע מיהל אויף לאדז איז שוין גע'כשר'ט אונטער דער שטרענגער אויפזיכט פון היגען ראבינאט. אונזערע ג. קונדען וועלען זיך ווידער איבערציינגען, אז דאס שענסטע און בעסטע זעקעל מעהל אויף מצות בעקומט מען נאר ביי דער פירמע
„עלעקטראמליך"
לאדז, זאקאנטנא 47, טעל. 147=40
וועלכע איז פעראנטווארטליך פאר די רעיעלע און פינקטליכע ליפערונג. פערקויפט אייך נישט אויף די פראווינצער מציאות, וואס שטעלען אייך צו מעהלען, וואס אויף חמץ קען עס נישט גילטען פאר גריזען-מעהל און פאר דעם גראשען ביליגער ביים איינקויף דערלעגט איהר מעהר ביי דעם מצות-פערקויף. נאר קומט שוין און בעשטעלט פערזענליך אדער דורך טעל. 147-40.
די איינציגע מיהל שוין גע'כשר'ט.
בעמערקונג: די ליפערונג פאר דער פראווינץ קומען מיר נאך די פערלאנגען פון קויפער. מיט אכטונג
Firma „Elektromłyn"
Łódź, Zakątna 47, tel. 147 40.

אוועק מיט פרעמדע אלט-אויסגעבאקענע מצות!
דערמיט מאך איך בעקאנט דער יודישער בעפעלקערונג, אז די גוט-בעקאנטע נייעסטע מעכאנישע בעקעריי פון
מרדכי יעלען
אל. קאשטשושקי 11
פיליע פיעטריקאווער 24, טעל. 173-46
באקט אויס לויט'ן הכשר און אונטער דער שטרענגער השגחה פון יאנאווער רב איהרע גוט=בעקאנטע פון יעדען יאהר
שטרענג כשר'ע מצות
אין דער שענסטער בעקעריי פון אלע לאדזער מצה-בעקערייען און פון די בעסטע קוואליטעטען מעהל.
די ג' קונדשאפט ווערט געבעטען צו ווענדען זיך וואס פריהער מיט די בעשטעלונגען, כדי צו קענען אלעמען צופרידענשטעלען. רעדוצירטע פרייזען!
פרימא מצה-מעהל אויף הורט און דעטייל!
קומט און איבערציינט אייך!
בעמערקונג: דערמיט מייל איך מיט דער לאדזער יודישער בעפעלקערונג. אז אויסשליסליך די איינציגע בעקעריי פון אל. קאשטשושקי 11 געפינט זיך אונטער מיין השגחה.
הרב י. ש. וואפנער (יאנאווער ר"ב).

די בעוואוסטע מצה-פאבריק פון
ב. ווייזבערג
38 פיעטריקאווער 38, טעל. 143-82
מאכט בעקאנט אלע געעהרטע קליענטען, אז מיר זענען שוין צוגעטרעטען
אויסצובאקען מצות,
וואס זענען זייט צעהנדליגער יאהרען גוט בעקאנט מיט זייער אויסערגעוועהנליכער קוואליטעט און אונפערגלייכליכער גוטסקייט. אונזער בעקעריי איז איינגעארדנעט לויט די לעצטע מאדערנסטע טעכנישע און סאניטארע איינריכטונגען. קאנקורענץ-פרייזען!
בעמערקונג: די מצות און מצה-מעהל זענען געפאקט און פערזעהען מיט מיין פירמע. עס איז שוין אויך ביי מיר צו בעקומען יום-טוב'דיגע מאכאראן.

וויין אויף פסח
ווי אויך אלע אנדערע געטראנקען
גוט און ביליג
צו בעקומען אין דער בעקאנטער ווייבהאנדלונג פון
ע. שיקיער
אינה.: ישראל שיקיער
לאדז, פולנאצנא 1, טעל. 107=84

8-ונג צייטונגס-פערקויפער
סעקציע צייטונגס-פערקויפער פון פל. וואלנאשטשי 3
בעט אלע איהרע מיטגלידער צו קומען מוצש"ק, פ' צו אין פעראיינס=לאקאל אפצוגעהמען!
די פסח=אקציע
פון 8 א זייגער אווענד. מ'בעט נישט צו פערשפעטיגען. די פערוואלטונג

פענסיאנאט „NICEA"
אין קאלומבא, פיעטריקאווער 7/9
נעמט אן בעשטעלונגען אויף פסח שטרענג כשר!
אינפארמאציעס אויפ'ן ארט.
צו זעהר מעסיגע פרייזען.
געדענקט דעם אדרעס!
אינפארמ. אין לאדז: ה. פערעלשטיין, פילסודסקיעגא 47. נאביאל-געשעפט.

מודעה מהראבינאט.

א) כשר'ע מצות איז נור פון א בעקעריי, וואס האט א הכשר פון ראבינאט, ב) אלע רייבעכץ זענען בחשש חמץ, עס האט קיינער נישט קיין הכשר פון ראבינאט-מיטגליד. ווער עס וויל כשר רייבעכץ. ברויך לאזען מאהלען פון כשר'ע מצות און וויסען, אז דארט ווערט נישט געמאהלען חמצדיגע מצות, נור מצות בהשגחת הראבינאט, ג) אראמאטישער טעה איז חמץ, אויך פיל טעה איז בחשש חמץ. נור פון אריגינעלע פאקינג, ד) מאקאראן. לעקיך און אנד. צוקערווארג, שאקאלאדע און קאקאא אין אהן השגחה, ה) קארטאפעל=מעהל אלטשטאט 8 בעזיצט א פאלשען הכשר, ו) מכירת חמץ ברויך זיין ביי א מורה הוראה און נישט ווארטען אויף ערב פסח, ז) שפייז-הענדלער און שענקער וועלען מוזען האבען נאך פסח א צעטעל פון מורה הוראה, אז ער האט געהאט א שטר מכירה. לאדזער ראבינאט

שטר מכירת חמץ
זאבארניא 49. טעל. 173-57
ביי הר"ר יהושע פרידענזאן
בהר"ר שמעלקי ז"ל
מורה הוראה דפה.

געדענקט, שטשעשליווי
ביי
א גרויסער אויסוואהל פון
אריגינעלע בילעצער און טאמאשאווער סחורות
אויף אנציגער און פאלטענס
פון די בעסטע קוואליטעטען ווי אויך פערשידענע רעשטען
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערציינט אייך!
R.Szczęśliwy
לאדז, 5 נאוואמיעסקא 5
טעל. 156=09.
געדענקט פראנט II שטאק.

אויערן, נאז און האלז קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z.Rakowski
פיעטריקאווער 67. טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועקס אפעראציע א. אז. וו. ווי אויך אמבולאטארישעס פון 9-2 און פון 4-8 אווענט.
ביי דער קליניק איז טעטיג
ארענטגען-גאבינעט
פאר דורכלייכטונגען און אלערליי פאטאגראפיעס

שייטלען
ביי קערש.
סקווערא 15
מיט פאריזער שריפטן
און פערטיגע שייטלן

Dr. med.
J. Nadel
ספעציאליסט פון אקושעריע- און פרויען-קראנקהייטען
אנדזשעיא 4, טעל. 228-20
נעמט אן פון 10–12 און פון 5–7 אוו.

Dr. med.
A. STILLER
אינערליכע קראנקהייטען
נעהמט אן פון 4–8
פילסודסקיעגא 15,
פראנט, 2. שטאק טעל. 206-75.

„היליגע טראַקטאַטען"

דייגט פאַר די דייטשע רעגירונג צו שליסן צווישן די גלייכבערעכטיגטע פעלקער

בערלין, 1 (ספּ. טעל.)

דאָס דייטשע אינפאָרמאַציע־ביוראָ איז מודיע: דער פרידענס־פּלאַן פון דער דייטשער רעגירונג וועלכן דער אַמבאַסאַדאָר ריבענטראָפּ האָט מיטוואָך איבערגעגעבן דער ענגלישער רעגירונג איז פאָלגענדער:

„מיט אויפריכטיגער צופרידענקייט האָט זיך די דייטשע רעגירונג דערוואוסט פונ׳ם אַמבאַסאַדאָר ריבענטראָפּ, אַז דער פערלאַנג פון דער ענגלישער רעגירונג און פאָלק איז וואָס־שנעלער צוטרעטן צו פּראַקטישע אַרבייטן, וואָס האָבן דעם ציל די ווירקליכע פּאַציפיקאַציע פון אייראָפּאַ. דער דאָזיגער פערלאַנג דעקט זיך מיט די עיקר־כוונות און האָפנונגען פונ׳ם דייטשן פאָלק און זייער פיהרער. דעריבער שטעלט פעסט די דייטשע רעגירונג מיט אַ גרעסערן פערדרוס, אַז זי קאָן נישט אָננעהמען אַלס אַן׳ענטשפּרעכנדען און פרוכטבאַרען יסוד אָנצוהויבן און אַדורכפיהרען אַ באמת׳דיגע שלום־אַרבייט, דעם פּראָיעקט פון די פאָרשטייער פון די לאָקאַרנאָ׳ער מלוכות, וואָס איז איבערגעגעבן געוואָרען דער דייטשער רעגירונג דעם 20 מערץ. פאַר די אויגען פון דעם דייטשן פאָלק און דער דייטשער רעגירונג פעהלט אויס אין דעם דאָזיגען פּראָיעקט דער פעשטעגדיגונגס־גייסט פאַר די פּרינציפּען פון יורדע און גלייכבערעכטיגונג, וועלכע האָבען אינ׳ם לעבען פון די פעלקער, אין אַלע צייטען, געבילדעט דעם ערשטען תנאי ביים שליסען פרייע און דעריבער היליגע אָפּמאַכען.

די דייטשע רעגירונג האַלט, אַז מחמת דעם גרויסען ערנסט פון דעם אַרומגערעדטען פּראָבלעם, איז איהר חוב צו בעגרעניצען זיך ביז צו די נויטווענדיגסטע זאַכען און פעסטשטעלען די נעגאַטיווע זייט פונ׳ם פאָרגעשטעלטען מעמאָראַנדום. די דייטשע רעגירונג וועט אַלזאָ שטרעבען צו דערלייכטערן שוין פון אָנהויב אָן די קאָנקרעטע אַרבייט איבערין פערזיכערן דעם אייראָפּאַישען שלום דורכ׳ן פערשפּרייטען און אויפקלעהרען איהרע פּראָפּאָזיציעס פונ׳ם 7 מערץ. בכדי צו דערלייכטערן דאָס פערשטייען די דייטשע שטעלונג בנוגע דעם אָפּזאָגן בעזונדערע דיסקרימינירענדע פונקטען, ווי אויך בכדי צו מאָטיווירען איהרע קאָנסטרוקטיווע פּראָפּאָזיציעס — דערקלעהרט די דייטשע רעגירונג.

די דייטשע רעגירונג האָט אַקאָרשט בעקומען פונ׳ם דייטשען פאָלק די פייערליכע אַלגעמיינע פולמאַכט צו האַנדלען אין נאָמען פון דייטשלאַנד און דעם דייטשען פאָלק, קירעוועדיג זיך מיט די פאָלגענדע צוויי פּרינציפּען:

1) דאָס דייטשע פאָלק איז גרייט אָפּצוהיטען ביי אַלע מעגליכע בעדינגונגען זיין פרייהייט, זיין אונאָפּהענגיגקייט — און דערמיט אויך זיין גלייכבערעכטיגונג. דאָס דייטשע פאָלק זעהט אין אָטאָ די נאַטירליכע אינטערנאַציאָנאַלע פּרינציפּען פון מלוכה־לעבען דעם געבאָט פון זיין נאַציאָנאַלער יורדע און דעם יסוד פון יעדער מין פּראַקטישער צוזאַמענאַרבייט פון פעלקער, פון וועלכען ער וועט בשום אופן נישט אָפּטרעטען.

2) דאָס דייטשע פאָלק שטרעבט מיט׳ן פולען האַרצען און מיט אַלע זייגע כוחות מיטצואַרבייטען אין דעם גרויסען ווערק פון אַלגעמיינעם הסכם און פערשטענדיגונג צווישען די אייראָפּאַישע פעלקער, בכדי צו פערזיכערן דעם שלום, וואָס איז אַזוי נויטיג פאַר דער קולטור און דעם וואוילשטאַנד פון דעם דאָזיגען קאָנטינענט.

אַזעלכע זענען די פערלאַנגען פונ׳ם דייטשען פאָלק, און דערמיט אויך — די התחייבות׳ן פון דער דייטשער רעגירונג. די דייטשע רעגירונג וואָלט געוואָלט, שטיצענדיג זיך אויף די פעסטגעשטעלטע פּרינציפּען, וואָס זענען מיטגעטיילט געוואָרען אין דער נאָטע פונ׳ם 24 מערץ 1936, בעמערקען נאָך אָט וואָס:

א) דייטשלאַנד האָט אין יאָהר 1918 געשלאָסען אַ וואָפענשטילשטאַנד אויפ׳ן יסוד פון ווילסאָנ׳ס 14 פונקטען. די דאָזיגע פונקטען האָבען נישט פאָרגעזעהען קיין שום סובערעניטעט־בעגרעניצונגען פון דער דייטשער מלוכה אין אויבער־רהיין. פערקעהרט — דער לייט־מאָטיו פון די דאָזיגע פונקטען איז געווען דאָס שאַפען פון אַ דויערענדען און בעסערען שלום, דורכ׳ן איינפיהרען אַ נייע אינטערנאַציאָנאַלע אָרדנונג. די דאָזיגע אָרדנונג האָט געזאָלט אויף אַ ברייטסטען אופן באַקומען דאָס רעכט אויף זעלבסטשטענדיגקייט פון די פעלקער, אונאָפּהענגיג דערפון, צי דאָס האַנדעלט זיך וועגען זיגער אָדער בעזיגטע.

2) דער בריטישער אויסערן־מיניסטער האָט אין זיין רעדע דעם 26 מערץ וועגען דער דעמיליטאַריזירטער סטרעפע דערקלערט, אַז די דאָזיגע סטרעפע איז בלית ברירה בעשטימט געוואָרען, אַנשטאָט דעם דורך פראַנקרייך פּראָיעקטירטען אין 1918 אָפּרייסען אויבער־רהיין פון דייטשלאַנד. פון דער דאָזיגער דערקלערונג איז צו דרינגען, אַז די דאָזיגע דעמיליטאַריזירטע סטרעפע איז ענטשטאַנען אין פועל יוצא פון אַ פריהער געשטערטער פערפליכטונג, וואָס איז פריהער אויך חל געווען אויף די אַליאַנטען.

3) די דעמיליטאַריזאַציע - בעשלוסען פונם ווערסאַילער טראַקטאַט שטיצען זיך דערמיט אויפ׳ן עובר זיין אויף דער פערזיכערונג, וואָס איז געגעבען געוואָרען דייטשלאַנד, און זייער איינציגער יורידישער אַרגומענט איז בלויז איבערמאַכט. די דאָזיגע בעשלוסען זענען איבערגענומען געוואָרען דורכ׳ן לאָקאַרנער פּאַקט נאָך אַ נייער פערגוואַלטיגונג פונם רעכט, ווי דהיינו — דורכ׳ן פערנעמען דעם רוהר־געביט, וואָס איז אפילו דורך די ענגלישע יוריסטען בעצייכנט געוואָרען, אַלס אַ ברעכען פון די העסקם.

3) דאָס „איינזייטיגע אָפּזאָגען זיך" פון דייטשלאַנד פון דער סובערעניטעט אין די מערב־פּראָווינצען פון דייטשלאַנד, איז דעריבער אַ רעזולטאַט פונם ווערסאַילער דיקטאַט, און פון אַ לאַנגער קייט שווערסטע נגישות געגען דעם דייטשען פאָלק. מען דאַרף דעריבער ספּעציעל אונטערשטרייכען, אַז די אויסערגעוועהנליך שווערע לאַגע און די געצוואונגענע סיטואַציע פון דייטשלאַנד, איז ענטשטאַנען מחמת׳ן פערנעהמען דעם אויבער־רהיין, און ווען די בריטישע רעגירונג דערקלערט היינט, אַז אויב עס האָט זיך גערעדט וועגען אַ ווערסאַילער דיקטאַט, איז קיינמאָל נישט גערעדט געוואָרען וועגען אַ לאָקאַרנער דיקטאַט — דאַרף מוז די דייטשע רעגירונג, פון איהר זייט, דערויף ענטפערן מיט אַ פראַגע: „צי האָט עקזיסטירט, און צי קאָן בכלל עקזיסטירן אויף דער וועלט אַ גרויס פאָלק, וואָס זאָל גוטוויליג און אָהן אַן׳אומדערהערטען צוואַנג אָפּזאָגען זיך איינזייטיג פון זייטע סובערענע רעכט, דהיינו — אין דעם פאַל — פון דעם עלעמענטאַרסטען רעכט צו שיצען זיינע אייגענע גרעניצען?" טראָץ דעם האָט דאָס דייטשע פאָלק איבערגעטראָגען די דאָזיגע זאַכלאַגע אין משך פון 17 יאָהר און נאָך דעם 21 מאי 1935 האָט דער קאַנצלער היטלער דערקלערט, אַז די „דייטשע רעגירונג זעהט אין דער דעמיליטאַריזירטער סטרעפע אַן׳אויסערגעוועהנליך שווערען קרבן פאַר דער סובערענער מלוכה לטובת דער בערוהיגונג פון אייראָפּאַ", און אַז די דייטשע רעגירונג וועט אָפּהיטען אַלע התחייבות׳ן, וואָס שטאַמען פונם לאָקאַרנער טראַקטאַט אַזוי לאַנג, כל זמן די אַנדערע סיגנאַטאָרען וועלען זיך האַלטען ביי דעם דאָזיגען פּאַקט.

די דייטשע רעגירונג האָט שוין אָנגעוויזען אין איהר ציטווייליגער נאָטע פונם 24 מערץ 1936 דערויף, אַז דער צווישען פראַנקרייך און סאָוויעטען געשלאָסענער מיליטער־טראַקטאַט האָט אָפּגענומען ביים לאָקאַרנער פּאַקט זיין רעכטליכע און קודם כל פּאָליטישע יסודות, און דערמיט גופא יעדער עקזיסטענץ־בערעכטיגונג. עס איז אַן׳אומזיסטע טרחא צו מפלפל זיין זיך ווידער וועגען דעם דאָזיגען ענין, ווייל עס איז קיין שום ספק נישט, דאָס די שטרעבונג אַרומצווויקלען אייראָפּאַ מיט מיליטער־בונדען געפינט זיך אין אַ פּרינציפּיעלער סתירה מיט׳ן גייסט און מהות פון אַן׳עכטען הסכם צווישען פעלקער. עס דראָהט אַ גרויסע סכנה, אַז פון דער דאָזיגער אַלגעמיינער פערוויקלונג אין מיליטער־אַליאַנסען, וועט ענטשטעהן אַזאַ מצב, וועלכען די וועלט וועט האָבען צו פערדאַנקען דעם אויסברוך פון דער גרויסטער און זינלאָזסטער מלחמה. עס איז אַלזאָ נישט אין די יכולת׳ן פון איין רעגירונג צו שטערען דעם מין פון ענטוויקלונג פון געשעהענישען, וועלכע איז פערפיהרט געוואָרען דורך געוויסע גרויס־מאַכטען. צו די פליכטען פון איטליכער רעגירונג, געהערט עס אַרויסצוגעבען אַזעלכע פעראָרדנונגען, אין די גרעניצען פון דעם אייגענעם סובערענעם טעריטאָריום, וועלכע זאָלען פערזיכערן פאַר איבערראַשונגען, וואָס קאָנען אַרויסקומען פון דעם דאָזיגען מין נייעם דורכזיכטיגער מיליטאַריסטישער אייראָפּאַישער פּאָליטיק.

ווי ביז־אַהער איז דער וויכטיגסטער טייל פונם דייטשען ענטפער געהאַלטען אינם טאָן פון דעם „קאָזאַק הנגזל", ווידער כבוד, ווידער — ווירדע, ווידערפאָלק א. אז. וו. ביזאַין איהם וועגען אַנגעוויזען, אַז פאַר די מלוכה־מענער פון אייראָפּאַ שטייט פאַר די געמיינזאַמע אויפגאַבע, וואָס מוז געטיילט ווערען אויף דריי חלקים, דהיינו:

א) די צייט פון אַלגעמיינער בערוהיגונג פון דער אַטמאָספער, וואָס איז נויטיג צו אויפקלערען די פּראָצעדור פון די נעכסטע אונטערהאַנדלונגען.

ב) די צייט פון די אונטערהאַנדלונגען גופא, בכדי צו פערזיכערן דעם שלום אין אייראָפּאַ.

ג) די שפּעטערדיגע צייט, אין וועלכע עס וועלען אַרומגערעדט ווערען אַלע הוספות צו דעם שלום ווערק אין אייראָפּאַ — די מילואים, וואָס דאַרפען נישט פון פריהער - אויס בעגרעניצט ווערען נישט בנוגע דעם תוכן, נישט בנוגע דער צייט (עקאָנאָמישע פּראָבלעמען, ווירטשאַפטליכע פּראָבלעמען וכדומה).

צו דעם צוועק מאַכט די דייטשע רעגירונג 17 פּראָפּאָזיציעס ווי אַזוי צו שליסען „היליגע טראַקטאַטען" אויסשליסליך צווישען די גלייכבערעכטיגטע, פּראַאינטערעסירטע און געגענזייטיג גלייך־געאַכטעטע פעלקער.

אין די פונקטען ווערט גערעדט וועגען זיכערקייטס אָפּמאַכען, וועגען אַ געמיינזאַמער דייטש - פראַנצויזישער קאָמיסיע ביי דער פעלקער־ליגע אין זשענעווע, וועלכע זאָל להבא אורטיילען אין תביעות פון ביידע רעגירונגען, וועגען ערציהען די דייטשע און פראַנצויזישע יוגענט אין כאַראַקטער פון געגענזייטיגער ליבע און אַכטונג. דייטשלאַנד זאָגט אויך צו צוריק אַריינצוטרעטען אין דער פעלקער־ליגע (נאָכ׳ן שליסען די „היליגע טראַקטאַטען", געשטיצט דורך פאָלקס־פּלעביסציטען), עס ווערט אויך גערעדט וועגען צוריק בעקומען די קאָלאָניעס א. אז. וו.

לאָנדאָן, 31 (ספּ. די נייע פּראָפּאָזיציעס פונם קאַנצלער היטלער האָבען נישט אַרויסגערופען קיין צופרידענקייט אין די בריטישע רעגירונגס־קרייזען. פון אויטאָריטאַטיווע קוועלען האָט מען ערקלערט פאַר זשורנאַליסטען, אַז די נייע דייטשע פּראָפּאָזיציעס העלפען נישט אין אַ נעגינענדער מאָס אויסצודויערן די איבערהאַנגס־צייט.

מ׳האַלט, אַז דאָס פאָרשען די דייטשע פאָרשלאַגען וועט פערענדיגט ווערען ערשט אינאָנהויב מאי ד. ה. נאָך די וואַהלען אין פראַנקרייך, און אויב עס זאָלען קומען צו אונטערהאַנדלונגען מיט דייטשלאַנד, וועט עס געשעהן נישט פריהער, ווי אין אַ חודש אַרום.

רייטער איז מודיע: דער מיניסטער אידען האָט מיטגעטיילט דעם טעקסט פון דער דייטשער נאָטע, אויף אַ געוועהנליכען דיפּלאָמאַטישען אופן, די רעגירונגען פון פראַנקרייך און בעלגיען.

נייע 7,000 דערהרג׳עטע זעלנער

אינם שלאַכט=פעלד ביי דער אַזערע אשיאַנגי

אונטערהאַנדלונגען וועגען אַ וואַפענשטיל־שטאַנד?

וואַרשאָ, 1 (טעלעפאָניש)

אויפ׳ן יסוד פון פערשידענע קאָמוניקאַטען פון היינטיגען טאָג, ווערט מיטגעטיילט:

נאָך דער מפלה פון דעם קייסערס אַרמעי ביי דער אַזיערע אשיאַנגי, שטייט דער וועג פון דעסיע אָפען פאַר׳ן ערשטען איטאַליענישען קאָרפּוס, ווי אויך פאַר די אָפּטיילונגען, וואָס האָבען פערנומען דעם סולטאַנאַט אַסוּאַ.

די איינציגע אַביסינישע אַרמעי, וועלכע איז נישט צושלאָגען געוואָרען, איז די אַרמעי פון ראַס נאַסיבו אין אָגאַדען. מ׳דאַרף זיך אָבער ריכטען, אַז בקרוב וועט זי אויך אַטאַקירט ווערען דורכ׳ן גען. גראַציאַני.

לויט ידיעות פון ענגלישע און פראַנצויזישע קוועלען, האָט דעם נעגוס׳עס גוואַרדיע אין דער שלאַכט ביי דער אַזיערע אשיאַנגי אַרויסגעוויזען אַן׳אומגעהערטע דרייסטקייט און בראַוואור. די אַביסינישע זעלנער זענען 3 מאָל געגאַנגען אין אַן־אַטאַקע כמעט אויפ׳ן גאַנצען פראָנט. זיי זענען אָבער צושעטקעוועט געוואָרען פון די אומגעהויערע געדיכטער שיסעריי פון די איטאַליענישע קוילען־וואַרפער, דער פעלד־אַרטילעריע און דער פיעכאָטע.

לסוף האָט דעם נעגוס׳עס חייל געמוזט אָפּטרעטען, איבערלאָזענדיג אויפ׳ן שלאַכט־פעלד, נאָך דער 12־שעה׳דיגער שלאַכט, אַניערך 7 טויזענד טויטע קערפערס.

אַדיס־אַבעבאַ, 1 (ספּ. טעל.)

אין דער שרעק, אַז די הויפּט־שטאָט וועט באָמבאַרדירט ווערען, האָבען דער רוב פון גריכישע און אַרמענישע סוחרים איינגעפּאַקירט זייערע סחורות ווייט הינטער דער שטאָט.

פּאַריז, 1 (ספּ. טעל.)

האַוואַס איז מודיע פון רוים, אַז עמיסאַרען פונ׳ם קייסער היילע סעלאַסיע זאָלען האָבען געקומען אין אַ קאָנטאַקט מיט דער איטאַליענישער הויפּט־אָנפיהרונג, בכדי צו פערפיהרען אונטערהאַנדלונגען וועגען אַ וואָפענשטילשטאַנד.

אנטיסעמיטישע עקסצעסען

אין אַ בוקאָווינער שטעטעל

בוקאַרעשט (יט״א). לויט אַ מעלדונג פון „מאָרגענבלאַט" זענען אין שטעטעל טשודין (בוקאָווינע) פאָרגעקומען אַנטי־יודישע עקסצעסען.

אין טשודין איז פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ פון דער פּראָווינציעלער אַנטיסעמיטישער גאָגאַ־קוזאַ־פּאַרטיי. נאָכדעם ווי די קאָנפערענץ האָט זיך פערענדיגט, האָבען בערך זעקס הונדערט קוזיסטען זיך געלאָזט איבער דעם שטעטעל און אויסגעהאַקט שויבען אין די יודישע הייזער און שוהלען, געשלאָגען יודישע דורכגעהער. די הויפּט־אָנפיהרער פון די עקסצעסען זענען אַרעסטירט געוואָרען און וועלען צוגעצויגען ווערען צו פעראַנטוואָרטליכקייט.

300 יודישע קוואַליפיצירטע אַרבייטער

פאַר דער אוסורייער אייזענבאַהן אין בירא־בידזשאַן

מאָסקווע (יט״א). 500 יודישע קוואַליפיצירטע אַרבייטער־איבערוואַנדערער זענען גרייט היינט צו טאָג אויפצונעמען און גוט איינאָרדנען די אוסורייער אייזענבאַהן, וואָס ציהט זיך פון וולאַדיוואָסטאָק - כאַבאַראָווסק - סקאָראָדינאָ אויף אַמור אין דער לענג פון 2.297 קילאָמעטער — האָט אין אַ ווענדונג צום געגענדליכען אויספיהר־קאָמיטעט געמעלדען דעם שעף פון דער אוסורייער אייזענבאַהן־ליניע.

עס פאָדערן זיך מאַשיניסטען, געהילף־מאַשיניסטען, קעסעל־הייצער, באַהן־קאָנדוקטאָרען, אד״גל.

די אייזענבאַהן בויט פאַר די דאָזיגע אַרבייטער 28 נייע הייזער נעבען דער סטאַציע בירא־בידזשאַן און אָבלוטשיע, אַ צווייטע סטאַציע אין דער יודישער אויטאָנאָמער געגענד.

עס קאָנען שוין אויפגענומען ווערען 258 פאַמיליעס און די איבעריגע יחידים. ביז איצט זענען יודישע איבערוואַנדערער אין דער יודישער אויטאָנאָמער געגענד גאַנץ ווייניג פערטרעטען אויף די אייזענבאַהנען.

גריכישע רעגירונג געגען דעם מאָדערנעם העברעאיש

סאַלאָניקי, 1 (יט״א טעלעגראַפיש)

די גריכישע רעגירונג האָט פערבאָטען צו לערנען אין די שולען דעם מאָדערנעם העברעאיש.

פּאָליטישע אַרעסטען אין ווילנע

ווילנע, 1 (טעלעפאָניש)

אין שייכות מיט דער לעצטענס אָבסערווירטער פערשטאַרקטער קאָמוניסטישער טעטיגקייט, זענען אין דער שטאָט אַדורכגעפיהרט געוואָרען אַ סך רעוויזיעס און אַרעסטען.

צום יודישען וועלט=קאָנגרעס

וואַרשאָ, 1 (טעלעפאָניש)

אין די יודישע קרייזען ווערען איצט געמאַכט איבערליכע צוגרייטונגען צום וועלט־קאָנגרעס.

צ. אַ. ווערען אויך געפיהרט אונטערהאַנדלונגען מיט דער „אגודה", אַז זי זאָל זיך בעטייליגען אינ׳ם קאָנגרעס.

אָפּגעלייגט האָופּטמאַנס עקזעקוציע

ניו־יאָרק, 1 (ספּ. טעל.)

די עקזעקוציע פון האָופּטמאַנען איז אין דער לעצטער מינוט אָפּגעלעגט געוואָרען אויף 48 שעה.

דערמאָרדעט אַ כינעזישען גובערנאַטאָר

שאַנכאַי, 1 (ספּ. טעל.)

לויט יאַפּאַנישע ידיעות פון טיענטזין, איז דער גובערנאַטאָר פון דער פּראָווינץ שאַנטונג, האַן־פו־טשו נעכטען אין אָווענד ערמאָרדעט געוואָרען אין טסי־נאַן־פו דורך אַן׳אומבעקאַנטען אַנפאַלער.

Dr. Wołkowyski
ציגעל גאַס 11, טעל. 238-02
ספּעצ. פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט־קראַנקה.
בעהאַנדלונג פון מענער־שוואַכע
... פון 8—11 ביינאַכט און 4—9 אָוונט

דער רעזולטאט פון די דייטשע „וואהלען“

וועט נאר מעהר ציהען די אויפמערקזאמקייט אויף דער „מלחמה־געפאהר“

99 פראצענט וואהל־בערעכטיגטע האבען אפגעגעבען זייערע שטימען פאר היטלערן און זיין פאליטיק. וועגען דאזיגען פאקט שרייבט ד"ר מהאן אין „גאזעטא דזיענניק“ צוו. אנד. פאלגענדעס:

וועגען די וואהלען אין דייטשלאנד איז נאטירליך אויסערגעוועהנליך שווער צו שרייבען ערנסט און עס איז כמעט אוממעגליך צו שרייבען אהן טרויער. אזוי איז די שרעקליכע ווירקליכקייט און נישט קיין וויציגער פאראדאקס. ווען מען שרייבט אדער רעדט, אדער טראכט נאר וועגען בילוגען וואהל־אקט, מוז שוין, נישט ווילענדיג, דער מענש ווערען פריהליך. אזעלכע „וואהלען“, אין וועלכע עס איז נישט פערהאן קיין אויסוואהל, זענען שוין א מאטיוו צו א פריהליכען פארס. און צי איז גער ווען עמיצער, וואס האט געקענט טראכטען וועגען אמת'ע וואהלען? אין א לאנד וואו עס איז פערלוירען געגאנגען דער לעצטער שפור פון פרייהייט. אין א לאנד, אין וועלכען עס הערשט זייט דריי יאהר טעראר, וואס האט נישט אפילו דעם שיין פון חרפה, בכדי מינדעסטענס מיט א פייגען־בלאט זיך צו פערדעקען. אין לאנד, וואו דער איינציגער אימפעראטיוו איז שווייגען און געהארכען, אין וועלכען עס איז פולשטענדיג פערשוואונדען פון דער אויבערפלאך יעדער [illegible] און זיין ארט האט פערנומען אנ'איבערגעשראקענער קנעכט — ניין, אין אזא לאנד קען קיין רייד נישט זיין וועגען פריי אויספיהרען דאס בירגערליכע רעכט, נאר מען קען רעדען אויסשליסליך וועגען ריקזיכטלאזער געהארכזאם־קייט.

....אביסעל וואונדערבאר איז נאר, וואס דער אפיציעלער מלוכה־אפאראט מאכט אזעלכע וויצען. מען דארף דא טראכטען וועגען א געוועהנליכער איראניע אויף וואס דאס גאנצע זעהט אויס. אזוי ווי זיי וואלטען געזאגט: איהר זעהט מענשען איך קען מיר אויף אלעס ערלויבען, אויב איך וועל וועלען וועל איך אנדרעהען א פילם, אז אלע וועלען זיך דערשרעקען. איך קען, למשל, איינארדנען וואהלען, ווי א פלעביסציט און דאס גאנצע נארישע אייראפא וועט מיינען, אז דאס איז אנ'ערנסטע ארבייט און דערווייל איז עס נאר א קליינער נארישער פארס. און ער האט א קאמאנדע געטון: וואהלען, אבער מיט ערנסטע מינעס און דאס איז תיכף געשעהען. זעהר קאמיש נאטירליך, און דאך איז דאס ארימע אייראפא אזוי ערנסט געווארען, ווי עס וואלט זיך געוואלט צעוויינען.

..וואס עס איז אין דעם דאזיגען אונהיימליכען ענין פאקטיש שמערצהאפט, איז דאס, אז א 65־מיליאנענדיג פאלק שלעפט דעם דאזיגען רייטער אויף זיינע פלייצעס און וואגט אפילו נישט זיך צו בעוועגען, ווייל דער רייטער האלט פעסט אין דער האנד דעם באטיק און דראהט מיט איהם. א פאלק דוכט זיך, א שטאלצעס און וואס טראכט זעלבסט־שטענדיג איז פולשטענדיג בערויבט געווארען פון ווילען און ווירדע און פיהלט אפילו נישט דעם דאזיגען שרעקליכען פערלוסט. דאס דייטשע פאלק שלעפט דעם יאך, וואס דריקט נישט נאר שמערצליך, נאר דערנידעריגט אויך אויף א גרויזאמען אופן און עס מאכט נישט אפילו די קלענסטע בעמיהונג ארונטערצווארפען דעם דאזיגען יאך. דאס דייטשע פאלק בערויבט פון ווילען און קריטיק, קען אין געוויסע הענד פאקטיש ווערען א סכנה פאר'ן מענשליכען געשלעכט. קיינער קען נישט פערעכענען, ווען עס וועט פאלען דער שרעקליכער בעפעהל: פייער! אבער יעדער ווייסט, אז אין דאזיגען אומגליקליכען מאמענט, אין וועלכען דער בעפעהל וועט פאלען, **וועט שלאגען די לעצטע שעה פאר דער מענשהייט.**

די מענשען מוזען זיך דאך אפגעבען א דין וחשבון, אז דארט עקזיסטירען נישט די געוועהנליכע צוריקהאלטונגען, וואס האבען שוין נישט איינמאל אפגעהאלטען דיקטאטארען פון א ענטגילטיגען שריט. אין דעם פאל איז נישט פערהאן קיין שום מעגליכקייט צו בערעכענען און מען דארף גיכער ערווארטען די אויסערסטע ערנסטע עווענטואליטעט. דאס איז א שרעקליכע פערספעקטיווע, וועלכע מען טאר אבער נישט פערשטעלען און בעהאלטען.

און א צווייטע זאך, וואס שמערצט שרעקליך, איז די אונערהערטע פחד'נישקייט פון די אלע בריאות פון דער וועלט, וועלכע וואלטען דאך געקענט אראפנעהמען די גרויזאמע לאסט פון הארץ פון מענשליכען געשלעכט און זיי טון דאס נישט, ווייל זיי טראכטען נאר וועגען זיך און נישט וועגען ראטעווען די מענשליכע נשמה. עס אונטערליגט נישט דעם קלענסטען ספק, אז אזא ענגלאנד וואלט אליין געווען בכוח ארויסצושלעפען די וועלט פון דער דאזיגער דערנידערונג און וואלט זיכער מיט איין ענערגישען שריט בעוויזען אפצוהאלטען די מענשהייט פון פאלען. אבער זי מאכט נישט דעם דאזיגען שריט, ווייל זי טראכט נאר וועגען זיך און טראכט נישט וועגען גורל, וואס ערווארט די מענשהייט.

עס איז אמת, אז בעקעמפען דעם היטלעריזם דורך א וועלט־מלחמה, וואלט געהייסען פערטרייבען דעם שטן דורכן טייוועל! צופלאקערען א מלחמה, בכדי צו פערהיטען פון א מלחמה, דאס איז שוין אזא קראנקער געדאנק, אז מען דארף פון איהם אנטלויפען ווי פון א פעסט. דאס קען מען פון ענגלאנד נישט פאדערען, אז זי זאל אנהויבען א בלוטיגע מלחמה, בכדי די וועלט צו בעפרייען פון א מלחמה־געפאהר. ווען אזא ענטשיידונג וואלט אפהענגיג געווען פון יעדען איינעם פון אונז, וואלט זיך זיכער נישט געפונען קיין דורכשניטליך געזונדער און נארמאלער מענש, וואס וואלט אזא זאך זיך געווינשען. אבער דאס געוויסען זאגט עפעס, אז עס וואלט נישט געדארפט קומען צו א קריגס־ערקלערונג. אויפן וועג זענען פערהאן אזא מאסע פערשידענסטע סאנקציעס. אז עס וואלט גארנישט געדארפט קומען צו אזא אויסערסטע עווענטואליטעט.

לאמיר נעהמען למשל איין מעגליכקייט: ווירטשאפטליכע סאנקציעס. צי וואלט דאס נישט גענוג געווען צו צופלאקערען אנ'אפאזיציע קעגען רעזשים אין דייטשלאנד אליין? עס איז דאך זעהר שווער צו גלויבען, אז פאקטיש זענען קרוב הונדערט פראצענט דייטשען אנגעשטעקט מיט דער שרעקליכער קראנקהייט און זענען גרייט אונטערצוציגדען די וועלט נאר בכדי אויפצוהאלטען דער דאזיגער אונהיימליכער רעגירונג! מעגליך, אז אין געוויסע קרייזען נעהמט מען אן מיט אונטערגעבענקייט די אנגעווארפענע רעגירונג, ווייל עס דוכט זיך, אז זי האט אויפגעוועקט אין דער וועלט א מורא פאר דייטשלאנד. אבער ווי לייכט און פשוט עס איז צו צושטעהן דעם דאזיגען טראגישען טעות! מען דארף זיך נאר פרעגען: וואס האט דער היטלעריזם געגעבען דייטשלאנד רעאלעס? צי האט ער פערשטארקט זייער שטעלונג אין די וועלט? צי האט ער זיי צוריקגעגעבען דאס פערלוירענע לאנד און קאלאניעס? עס הויבט זיך נישט אן. להיפוך — דאס דייטשלאנד פאר היטלערן איז געווען אויפן וועג צו דערגאבערען די סימפאטיע פון דער וועלט, און אויך איז שוין דאן געהאט אויסגעוואקסען ביז צו א ריזיגען פערנעהם דער רעספעקט, וואס די וועלט האט געהאט דעם אנערקענטען וויסענשאפטליכען, ארטיסטישען, מיליטערישען און מלוכה'שען זשעני פון דייטשען פאלק. קיינער האט שוין נישט אהן אכטונג געהערט וועגען דייטשען זשעני. עס האט זיך נאך נאך נישט געהאט פערפעסטיגט דער גלויבען אין זייער פרידליכקייט. אבער אויך וועגען דעם זענען די ספקות כסדר קלענער געווארען, ביז צום פערשווינדען. די גאנצע וועלט איז שוין געווען גרייט אויפצונעהמען דאס דייטשע פאלק מיטן גאנצען כבוד און פערעהרונג אין לאגער פון די פעלקער, וואס געהן אין דער ערשטער רייה אין דער וועלט. ערשט ווען עס איז ענטשטאנען די נייע בעוועגונג, וואס איז פריהער געווען אונפערשטענדליך און דאן האט מען זי נישט געוואלט אנערקענען האט זיך אויפגעוועקט ווידער דער חשד צו די דייטשען און עס האט זיך פערקלענערט דער גלויבען אין זייער פרידליכקייט. אין די לעצטע פאר יאהר האט דייטשלאנד א סך פערלוירען פון דעם, וואס מען האט איהר פרייוויליג געוואלט געבען.

און איצט איז דער צושטאנד פון דער וועלט פאקטיש א דראהענדער. די פרידליכע און נארמאלע „וועלט“ דראהט נישט מיט מלחמה, ווייל נישט קיין מלחמה און וויל זי נישט אנציהען. פון דער אנדערער זייט ווערט זי אבער אונטער דראהונגען פון מלחמה געצוואונגען לאזען אויספרעסען. און דאס איז שוין א שרעקליכע לאגע, ווייל פולשטענדיג אהן אויסגאנג. א שארפע שרעקליכע שווערד הענגט איבער אונז און עס איז נישט פערהאן קיין מעגליכקייט זי אפצוווארפען. עס וואלט דאס געקענט טון די סאלידארישקייט פון די פעלקער אונטער דער אנפיהרונג פון ענגלאנד, אבער די דאזיגע אנפיהרונג פעהלט טאקע. און דער היטלעריזם גיט זיך טאקע אפ א חשבון וועגען דאזיגען צושטאנד און ווייסט אז קיינער דראהט איהם נישט. פון דער אנדערער זייט ווייסט ער אבער אויך, אז אין שלום צושטאנד וועט ער זיך נישט לאנג קענען אויפהאלטען. דער עלעמענט אין וועלכען ער קען לעבען, איז מלחמה, אדער דראהונג פון מלחמה. נאר בעת מורא און שרעק, אין צושטאנד פון אונזיכערקייט פארן מארגען, קען אזא פאלק, ווי דאס דייטשע טראגען אזא ריזיגען יאך.

האפנונגסלאז!

מען זעהט נישט קיין אויסוועג, און עס איז שווער צו זאגען, אז אין אזא אונערהערט שטיקענדיגע אטמאספער קען מען לעבען. אויב עס טראכט עמיצער, אז די וואהלען אין דייטשלאנד האבען געגעבען א סיבה צו פערטיפען דעם פעסימיזם, איז ער אין טעות. קיינער האט קיין אנדערע רעזולטאט פון די וואהלען נישט ערווארט. די וואהלען ציהען נאר נאך אמאל די אויפמערקזאמקייט אויפן דאזיגען לאנד, וואס בעדייט היינט א דראהונג פארן שלום און פאר אנדערע אידעאלען פון דער קולטור און ציוויליזאציע. דער קולט פון געוואלד־אקטען וועקט אזא צושטאנד פון האפנונגסלאזיגקייט אין דער נשמה. צי קען מען וויסען, וויפיל און אין וואס פאר א טעמפא די וועלט וועט זיך איבערנעהמען מיט דעם דאזיגען שרעקליכען קולט?“

די גלייכשאלטונג פון דער דייטשער מינדערהייט אין פוילען

פון פויזנער געגענד מעלדעט מען, אז די ניערץ געשעהענישען אין דייטשלאנד האבען גורם געווען, אז די דייטשע מינדערהייט אין פוילען האט אויפגעהויבען דעם קאפ און אונטערן איינפלוס פון די אויפגעוועקטע האפנונגען האט זי יעדענפאלס טיילווייז ארויסגעוויזען איהר אמת פרצוף. עס זענען ענטפלעקט געווארען די קוליסען פון ארגאניזאציאנעלען לעבען פון די דייטשען אין פוילען, דאס ערלויבט זיך צו אריענטירען, אז די דייטשע מינדערהייט אין פוילען, בעזונדערס פון דער געוועזענער פרייסישער אקופאציע, געפינט זיך אונטער דער קאמאנדע פון בערלין און איז בעהערשט געווארען דורך די אנהענגער פון היטלעריזם.

סיי אויפ'ן געביט פון פאליטישען ווי אויך קולטורעלען און מסתמא אויך ווירטשאפטליכען געביט איז די דייטשע מינדערהייט אין פוילען געווארען אפהענגיג פון אויסלענדישע פאקטארען. עס אונטערליגט נישט קיין ספק, אז א סך געביטען פון ארגאניזאציאנעלען און קולטורעלען לעבען פון די פוילישע דייטשען ווערען קאנטראלירט און פינאנסירט דורך פערשידענע פערבאנדען און ארגאניזאציעס, וואס זענען טעטיג אין דייטשלאנד און וואס האבען בעדייטענדע פאנדען, וואס שטאמען צום טייל פון עפענטליכע זאמלונגען, הויפטזעכליך אבער פון רעגירונגס־סובסידיעס. גלייכצייטיג מיט דער אקציע אונטערצוהאלטען דעם „נאציאנאלען גייסט“ צווישען דער דייטשער מינדערהייט אין פוילען, ווערט געפיהרט א ברייטע פראפאגאנדע פאר די היטלעריסטישע לאזונגען.

אויפ'ן געביט פון דער געוועזענער דייטשער אקופאציע עקזיסטירט א פערבאנד פון די דייטשע עפענטליכע ביבליאטעקען. דורך דעם פערבאנד ווערט אדורכגעפיהרט א קאנטראלע פון אלע דייטשע בוכהאנדלונגען און ביבליאטעקען אין פוילען. אויפן שטח פון גרויס פוילען פיהרט אדורך די קאנטראלע א געוויסער ד"ר ליק, א אויטאר פון א בוך, וואס בעווייזט, אז אלע קולטורעלע דערגרייכונגען פון די פאליאקען שטאמען פון דייטשען. לויט דער פעראורדנונג פון ד"ר ליק זענען פון די דייטשע ביבליאטעקען ארויסגעציגען געווארען אלע ביכער, וואס זענען אין דייטשלאנד פערבאטען. די צענזור פון די ביכער וואס ווערט אין גרויס פוילען אדורכגעפיהרט דורך אנהענגער פון היטלעריזם, איז שארפער פון דער צענזור פון פראפאגאנדא מיניסטעריום אין בערלין.

אין אויבערשלעזיען פיהרט אדורך די צענזור פון די ביכער אין די דייטשע ביבליאטעקען א געוויסער קאנידער, עטוואס ליבעראלער ווי ד"ר ליק אין גרויס פוילען. אויפ'ן געביט פון לייענען ביכער איז די דייטשע מינדערהייט אין פוילען „גלייכגעשאלטעט“ געווארען פולשטענדיג לויט דעם מוסטער פון דייטשלאנד.

דער איינפלוס פון דריטען רייך אויף דעם קולטורעלען לעבען פון די דייטשען אין פוילען נעהמט אויך ארום דאס געביט פון געזאנג און ערציהונג פון דער יוגענד. די זעהר צאהלרייכע אין געוועזענעם פרייסישען געביט, דייטשע געזאנג פעראיינען זענען פולשטענדיג „גלייכגעשאלטעט“ געווארען און אונטערגעווארפען געווארען דער קאנטראלע פון די היטלעריסטישע טוער. א סך לידער וואס זענען אין דייטשלאנד פערווערט, זענען אויך אין פוילען בעזייטיגט געווארען פון רעפערטואר פון די דייטשע געזאנג־פעראיינען, עס ווערען דאגעגען געזונגען לידער וואס ריהמען דעם היטלעריסטישען רעזשים אין דייטשלאנד.

אלע קולטורעלע דייטשע ארגאניזאציעס אין פוילען ווערען פינאנסירט פון דייטשלאנד. צו די געלד אונטערשטיצונגען פון קולטורעלען לעבען פון די דייטשען אין פוילען איז בעשטימט געווארען די ארגאניזאציע „דויטשע שטיפטונג“ אין בערלין אין דער שפיץ פון וועלכער עס שטעהט א געוויסער קראמער—מעלענבערג. „דויטשע שטיפטונג“ פיהרט אדורך געלד־זאמלונגען צווישען דער דייטשער געזעלשאפט, זי בעקומט אבער אויך סובסידיעס פון דער דייטשער רעגירונג, די קולטורעל־בילדונגס פעראיינען פון דער דייטשער מינדערהייט אין פוילען ווערען אונטערשטיצט מאטעריעל דורך דער בערלינער „דויטשע שטיפטונג“.

אונטער דער קאנטראל פון דער דאזיגער ארגאניזאציע זענען אויך אונטערגעווארפען געווארען די דייטשע סטודענטען פערבאנדען אין פוילען דערונטער אויך אין ווארשא, קראקא און לעמבערג. די אונפערמעגליכע סטודענטען בעקומען פון „דויטשע שטיפטונג“ סטיפענדיומס, דערביי דאמינירט אין די דאזיגע סטודענטען־פערבאנדען דער היטלעריסטישער גייסט. די „גלייכשאלטונג“ פון די דייטשע סטודענטען־פערבאנדען אין פוילען האט גורם געווען, אז א טייל סטודענטען קאטאליקען זענען פון די דאזיגע ארגאניזאציעס ארויסגעטרעטען, אין קראקא למשל, האט זיך א בעדייטענדער טייל פון די דייטשע סטודענטען נישט געלאזט „גלייכשאלטען“.

דער לאבירינט פון דער ענגלישער פאליטיק

אויף דער דאונינג סטריט 10

קעי ד'ארסע: ווילהעלם שטראסע, פאלאצא טשיגי — אונטער די דאזיגע נעמען בעהאלטען זיך די ביוראס פון די אויסען־מיניסטעריומס פון די אויסלענדישע מלוכות און יעדער „ליינער“ איז צו די דאזיגע נעמען אזוי צוגעוואוינט ווי צו דעם נאמען דאונינג סטריט 10. אבער בעת דער בנין ביי סען אדער דער רוימישער פאלאץ האבען פרעכטיגע פאסאדען און געפינען זיך אויף שעהנע גאסען איז דאונינגס סטריט נישט נאר איינע פון די עקעלסטע נאר די מיאוסטע און אמייסטען פערגאסלעס'גסטע געסלעך פון לאנדאן און דער בנין אליין איז נישט עפעס א פרעכטיג ווערק פון דער ארכיטעקטור נאר להיפוך א מיאוסקייט, שוין די גאס אליין טראגט דעם נאמען פון א מענש, וואס איז מעהר געווען בעקאנט לגנאי ווי בעריהמט.

סער דזשארדזש דאונינג, וואס אויף איהם איז אנגערופען די גאס, איז געווען א ענגלישער ריטער פון די צייטען פון קארל דעם צווייטען, און גלייכצייטיג א פאליטיקער פון דעם שניט, וואס מען רופט היינט אפארטוניסט און קאריעריסט, און טאקע זיין מאנגעל אין כאראקטער, וואס איז געווארען שפריכווארטליך האט איהם וואהרשיינליך צוגעהאלפען צו דערגרייכען א הויכען פאליטישען ראנג נאכדעם ווי דער קעניג איז צוריקגעקומען פון גלות אין האלאנד אין וועלכען עס האבען איהם געהאט פערטריבען קראמוועל'ס נאכפאלגער: צוויי מאל איז ער געווארען אמבאסאדאר פון זיין קעניג אין האאג. דער קעניג קארל, וואס איז שטארק געווען צופרידען צוליב דעם, וואס ער האט צוריק בעקומען דעם טראהן האט געטיילט כבודים אויף רעכטס און אויף לינקס און האט ווייניג אויפמערקזאמקייט געשאנקען זיינע אמבאסאדארען: דער קעניג האט איהם געגעבען א אריסטאקראטישען טיטול און מיט זיין געוועהנליכער ברייטגיביגקייט האט ער איהם געשאנקען די געביטען אויף וועלכער עס געפינט זיך איצט דאונינג סטריט. דארט האט סער דזשארדזש דאונינג זיך אויסגעבויט א וואוין־הויז, וואס טראגט דעם נומער 10

דאונינג האט נישט איבערגעלאזט קיין יורשים און אזוי ארום, איז דאס געביט צוריק איינגעפאלען צו דער קרוין און דער יונגער קעניג דזשארדזש דער 2־טער האט בעשטימט דאס הויז פון פערשטארבענעם דאונינג אויף די ביוראס פון פרעמיער. וואלפאל איז געווען דער ערשטער ענגלישער פרעמיער, וואס האט דארט אמטירט. ער האט אויך געלאזט איבערבויען דעם בנין.

זייט יענע צייטען שלאגט אין דאזיגען אלטען הויז דאס הארץ פון דער ענגלישער פאליטיק און זייט יענע צייטען דערפיהרט עס צו פערצווייפלונג די פרויען פון אלע פרעמיערען, וואס וואוינען דארט. מען האט עס כסדר איבערגעבויט, אנגעבויט, אפגעווארפען שטאקען; אלע פרובען עס צו מאדערניזירען האבען עס געמאכט נאך מעהר נישט פאסיג דארט צו אמטירען און צו וואוינען. דער סיסטעם פון קארידארען בילדעט פשוט א לאבירינט, ריזיגע טרעפען ענדיגען אונטערוואוינען ביי א וואנד, לאנגע קארידארען פיהרען צו דעקאראטיווע טירן, וואס זענען אבער נאר... אנגעמאלט. טירען וואס עס דוכט זיך, אז זיי פיהרען צו א גארטען, עפענען זיך גאר אויף א וועג צו... א קוך אדער באד. די טואלעט צימער זענען גרויס ווי קאנצערט זאלען; די אפיציעלע ביוראס זענען אזוי קליין, אז עס קענען זיך דארט געפינען מיט גרויס שוועריגקייטען צוויי פערזאן מיט אמאל. געסט קאנען זיך דאן בעוועגען נאר מיט דער הילף פון א פיהרער. אפילו די שטענדיגע איינוואוינער פון הויז אריענטירען זיך ערשט נאך א לאנגער צייט אין דעם צוזאמענבונד צווישען די בעזונדערע צימערען.

דעם דאזיגען ארכיטעקטאנישען וויר־וואר ענטשפרעכט אויך דאס מעבעל. דאס איז א זאמלונג פון די פערשידענסטע סטילען פון פיר יאהרהונדערט, אבער נישט, ווי עס וואלט זיך געדוכט אין פערשידענע צימערן, נאר אין יעדען צימער. נעבען שטוהל, וועלכע קיין הענדלער וואלט נישט געקויפט, שטעהען פאטעלען, בעדעקט מיט איידעלעם בראקאט, העבאן־מעבעל אדער מאהאן, און דערנעבען יודער אזעלכע, וואס די ענגלישע קיניגס האבען געהייסען מאכען פאר זייער אייגענעם געברויך — אמתע מוזעאלע מעבעל־שטיק.

אין דעם דאזיגען אלטען רואיגירטען סטיל־לאזען הויז ווערען שוין זייט 100 יאהר אנגענומען די וויכטיגסטע בעשלוסען פון ענגלאנדס צוקונפט.

דא האט פיט דערלעבט דעם טאג אין וועלכען די פעראייניגטע שטאטען פון צפון אמעריקא האבען ערקלערט זייער אומאפהענגיגקייט און איבער געריסען מיט ענגלאנד, דא האט דיזראעל דעראבערט פאר זיין קעניגין ויקטאריא די קרוין, טיטול און אפצייכנונגס פון דער ערשטער קעניגין פון אינדיען. דא האט אסקוויט מיט טרערען אין די אויגען, ווי מען דערצעהלט, אויסגעקעמפט ביי זיינע קאלעגען דעם הסכם צו ערקלער'ען קריג אין אויגוסט 1914. דא איז אונטערגעשריבען געווארען דער ים־אפמאך מיט דייטשלאנד. דא האט מען באך נעכטען מיט גרויס אייפער שטודירט די מאפע פון מזרח אפריקא... און דא האבען זיך צוזאמענגעטראפען לעצטענס די דיפלאמאטען פון אלע אייראפעאישע מלוכות בכדי צו קאנפערירען וועגען קריזיס, וואס איז ענטשטאנען דורכ'ן ברעכען דעם לאקארנא טראקטאט דורך היטלערן.

בייטאג און בייננאכט בעלאגערען רעפארטערן דאס הויז, בכדי צו בעקומען א פרישע ידיעה. אבער דעם פרעמיער זעהט קיינער נישט און ער וויל קיינעם נישט זעהן. דאס הויז שטעהט נעבען א גרויסען פארק מיט וועלכען עס פערבינדט איהם א רייהע קליינע געהיימע טירלעך, מיט'ן דאזיגען וועג בענוצט זיך דער פרעמיער ווען ער געהט ארויס און קומט צוריק צו דער ארבייט. פאר דעם פובליקום זענען בעהאלטען די געהיימע וועגען און ארויסגענג — מעגליך אז זיי זענען סימבאלען פון דער, אזוי אונקלארער און פול מיט איבעראשונגען ענגלישער פאליטיק.

נייער פאלקסבלאט
דאס לאדזער לעבען
נייער פאלקסבלאט

דאנערשטאג, 2 ד' ניסן תרצו
אפריל
זון-אויפגאנג 5.53
זון-אונטערגאנג 6.10

ליקווידירט דעם שטרייק אין דער זאקען-אינדוסטריע
מארגען טרעטען די ארבייטער צו צו דער ארבייט

(א) נעכטען איז ביי׳ם ארבייטס-אינספעקטאר פארגעקומען א קאנפערענץ וועגען ליקווידירען דעם שטרייק אין דער זאקען-אינדוסטריע. דער שטרייק דויערט שוין 5 וואכען, ס׳שטרייקען 3 טויזענד ארבייטער. אין דער נעכטיגער קאנפערענץ האט זיך אויך בעטייליגט דער סטאראסטע דר. ווראנע.

די קאנפערענץ האט זיך פערצויגען ביז שפעט ביינאכט. און צום סוף האבען די פארשטעהער פון די פאבריקאנטען מסכים געווען צו דעם קאלעקטיווען אפמאך, וועלכער וועט היינט אונטערגעשריבען ווערען פון ביידע צדדים.

מארגען וועלען די ארבייטער און די פאבריקען צוטרעטען צו דער ארבייט.

לעצאן פריוועס ארעסטירט
אונטער׳ן חשד אין אונטערצינדען זיין פאבריק אויף וואלטשאנסקא 13

אין שייכות מיט דער פאבריק-שרפה פון דער פירמע „פשעמיסל יעדוואבני", וואס האט אויסגעבראכען פערגאנגענעם זונטאג ביינאכט, איז נעכטען איינגעזעצט געווארען אין תפיסה דער אייגענטימער פון דער פאבריק ה׳ לעצאן פריוועס, וועלכער ווערט בעשולדיגט אין אונטערצינדען.

פריוועס איז פערהאלטען געווארען באלד נאך דער שרפה, נעכטען האט זיך געענדיגט די אויספארשונג, און באלד דערנאך איז ער איבערגעפיהרט געווארען אין דער תפיסה אויף דער קאפערניקא. פריוועס איז זיך נישט מודה.

די פאבריק ווערט געהיטען פון פאליציי.

דער ארעסט פון פריוועס׳ן, האט אין די אינדוסטריע-קרייזען געמאכט א שטארקען איינדרוק.

אפיציעלער קאמוניקאט וועגען ארעסטען אין לאדז און אויף דער פראווינץ

בעת דעם לעצטען טעקסטיל-שטרייק, האט די אויפזיכטס-מאכט געלענקט אויפמערקזאמקייט אויף דער טעטיגקייט פון צושטערערישע עלעמענטען, וועלכע האבען זיך אריינגעריסען אין די קלאסען-פעראיינען און אויסגעאיבט א דרוק אויפן גאנג פון דער שטרייק-אקציע.

אין גאנג פון דער אבסערוואציע איז ענטדעקט געווארען דער זיץ-ארט פון קאמוניסטישער ארבייט, וועלכער איז ליקווידירט געווארען. דערביי איז געפונען געווארען א דרוק-מאשין, זעצעריי, שרייב-מאשין און פערשידענע הילף-מאשינען צו דרוקען אויפרופען, ס׳זענען אויך געפונען געווארען פערשידענע פארטיי-אפרעכנונגען, אדרעסען א. אנד.

אין שייכות דערמיט זענען ארעסטירט געווארען א רייה פערזאנען ביי וועלכע ס׳איז געפונען געווארען קאמפראמיטירענד מאטעריאל, ווי: אויפרופען, אקולניקעס, בראשורען פון 7-טען קאמוניסטישען קאנגרעס אין מאסקווע.

גלייכצייטיג איז אויפן שטח פון דער גאנצער לאדזער וואיעוואדזטווע, אין צוזאמענהאנג מיט דער פערשטארקטע קאמוניסטישע אגיטאציע, אויך מיט דעם אריינפיהרען קאמוניסטען אין די לעגאלע ארגאניזאציעס, זענען זיי אויסען געווען צו אנארכיזירען דאס געזעלשאפטליכע לעבען און אונטערהעצען די מאסען צו אונפעראנטווארטליכע ארויסטרעטונגען (ווי צ. ב. ש. אין קראקא און אין טשענסטאכאווו) די זיכערהייטס-מאכט איז צוגעטרעטען צו ליקווידירען די טעטיגע קאמוניסטישע פיהרער. סך-הכל זענען אויפן שטח פון דער לאדזער וואיעוואדזטווע ארעסטירט געווארען העכער 80 פערזאן. ביי אלע ארעסטירטע האט מען געפונען פיל בעלאסטענדע מאטעריאלען. צ. א. האט מען אין טאמאשאוו מאז. ארעסטירט 10 פערזאן, אין זגערזש 5 פערזאן, פאביאניץ – 5, קאליש – 20. אלעקסאנדער – 3, זד. וואליא – 4 א.אז.וו.

אויפרייס פון א פרימוס-מאשינקע
יודיש דינסט-מעדעל בעקומען שווערע בראנד-וואונדען

אין דער וואוינונג פון ה׳ דאווידאוויטש (פאדזשעטשנא 14) האט נעכטען אויפגעריסען א פרימוס-מאשינקע פון דעם אויפרייס האט דאס יודישע דינסט-מעדעל בלימה בעקומען שווערע בראנד-וואונדען אויפן גאנצען קערפער אין א שווערען צושטאנד איז זי אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל, אויך די פרוי דאווידאוויטש איז פון דעם אויפרייס לייכט פערוואונדעט געווארען.

שרעקליכער צופאל מיט א יונגעל

(א) אויף קשיווא 29 האט נעכטען פאסירט א שרעקליכער פארפאל מיט א יונגעל. דער 8-יעהריגער קאזשימיעזש אדאמעק האט זיך געגליטשט אויפן פארענטש פון די טרעפען, פליצים האט ער פערלוירען דאס גלייכגעוויכט און אראפגעפאלען פון 2-טען שטאק, ביי׳ם יונגעל איז צושפאלטען געווארען דער קאפ, זיין לעבען איז אין סכנה.

אומגליקפאל ביי דער ארבייט

(א) אין מילער׳ס פאבריק אין רודע-פאביאניץ איז דער ארבייטער יוזעף פייער ארייגעכאפט געווארען פון טראנסמיסיע-פאס, ביי׳ם אומגליקליכען איז אפגעריסען געווארען דער לינקער ארעם און צובראכען די ביינער. אין א שווערען צושטאנד איז ער אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

KINO TEATR
MIRAŻ
11 LISTOPADA 16
היינט פרעמיערע!
פילם, וואס האט אויגעטרייסעלט די גאנצע וועלט א. ג.
פערברעכען און שטראף
(Priestuplenie i nakazanie)
אין די הויפט-ראלען:
HARRY BAUR
אלס אויספארשונגס-ריכטער.
PIERRE BLANCHAR
אלס ראסקאלניקאוו.

טעאטער „ראזמאיטאשטשי"
צעגעלניאנע 27. טעלעפאן 112-25. — דיר. דוד צעלמייסטער

6-טע וואך גאסטראלען פון
מאריס שווארץ קונסט-טעאטער
אלע פארשטעלונגען אוונט צו רעדוצירטע פרייזען: פון 80 גר. ביז 3.30 — ביי טאג פון 70 גר. ביז 2.50 —
מאריס שווארץ
צוזאמען מיט זיין קינסטלער-אנסאמבל:

יהודית אברבנאל	עני ליטאן	ליובע ראזענבערג
העלענע גאטליב	משה ליפמאן	שמחה ראזען
אסתר גאלדענבערג	אברהם מארעווסקי	נאטאן רייכענבערג
יצחק גרודבערג	קלארע סעגאלאוויטש	דניאל שאפירא
קלמן נוטמאן	אייזיק סאמבערג	אלעקס שטיין א. א.
נאמאליע ליפמאן	אברהם קוריע	

אין דעם פאלגענדען רעפערטואר:
היינט, דאנערשטאג, 9 אוונט
שווער צו זיין א ייד
פון שלום עליכם מיט מאריס שווארץ אלס דוד שפירא.
פרייטאג 9 אוונט שבת און זונטאג 4 נמ. און 9 אוונט לעצטע 5 פאר-שטעלונגען
יאשע קאלב
מאריס שווארץ אלס ניעשאווער רבי
פון י. זינגער. דראמאטיזירונג און רעזשי: מאריס שווארץ
אכטונג! דעם גאנצען יום-טוב פסח וועט געשפילט ווערען ליאן פויכטוואנגער׳ס „יוד זיס" מיט מאריס שווארץ אין דער טיטעל-ראלע.

געפונען סקעלעטען פון דער כאלערע-מגפה אין לאדז
זיי וועלען איבערגעפיהרט און בעגראבען ווערען אויפן כאינער צמענטאזש

אין יאהר 1887|88, האט אין לאדז געבושעוועט די כאלערע-עפידעמיע, וועלכע האט צוגענומען פיל קרבנות. צוליב דעם וואס האט געפעהרט ארט וואו צו בעגראבען די קרבנות, האט מען אין כאיני איינגעארדענט א ספעציעלען צמענטאזש, וואו מ׳האט בעגראבען די טויטע פון דער כאלערע-מגפה.

נאך א רייה יאהרען, האט מען פערגעסען פון דעם צמענטאזש און אויף דעם ארט געפונט זיך א טארג.

לעצטענס האט מען אין כאיני געמוזט רעגולירען די גאסען, נעכטען בעת׳ן גראבען, האבען די ארבייטער געפונען סקעלעטען. ווי ס׳האט זיך ארויסגעשטעלט, זענען דאס די ביינער פון די כאלערע-מגפה. קומענדיגען זונטאג וועט פארקומען די וויליה. די ביינער וועלען בעגראבען ווער׳ן אויפ׳ן כאינער צמענטאזש.

רייזע-ביורא
„Union Lloyd"
לאדז, פיעטריקאווער 42
טעל. 107-87
מאכט בעקאנט, אז זי ארגאניזירט יעדע וואך טוריסטישע אויספלוגען קיין ארץ-ישראל צו די ביליגסטע פרייזען.
נעכסטער אפפאהר ד. 16 אפריל 1936.
גרויסע הנחות פאר סוחרים און אינדוסטריעלער.
גרויסער יום-טוב אויספלוג קיין וויען
אפפאהרט דעם 9 אפריל פרייז פון 65 זל.
פארשטעהערשאפט פון סאוויעטישען „אינטוריסט".
אויספלוגען קיין סאוויעט-רוסלאנד.
ברענגט קרובים פון רוסלאנד קיין פוילען.
הנחה-פעסער אין אלע ריכטונגען פון דער גאנצער וועלט. אינפארמאציעס ווערען גענוי יעדען איינצינען ערטיילט.

א דעלעגאט פון יודישען וועלט-קאנגרעס אין אונזער שטאט

היינט קומט צו פאהרען קיין לאדז דער פארשטעהער פון דער פאריזער עקזעקוטיווע פון יודישען וועלט-קאנגרעס, דער בעקאנטער יוריסט און יודישער עסקן, דר. אריה קובאוויצקי. דער חשובער גאסט וועט דא קומען אין אונמיטעלבארען קאנטאקט מיט די פארשטעהערס פון דער יודישער געזעלשאפט אין לאדז, פינף א זייגער נאכמיטאג קומט פאר אין לאקאל פון דער לאזשע „בני-ברית" א פרעסע-קאנפערענץ און ביי נאכט, ניין א זייגער וועט ה׳ דר. קובאוויצקי האלטען א עפענטליכען רעפעראט אין לאקאל פון פרויען-פעראיין „וויזא", פיעטריקאווער 86 וועגען דעם מהות און די אויפגאבען פון יודישען וועלט-קאנגרעס.

קיין קאלעקטיווער אפמאך
אין דער בוי-אינדוסטריע איז נישט געשלאסען געווארען

(א) ביים ארבייטס-אינספעקטאר איז נעכטען פארגעקומען א קאנפערענץ וועגען שליסען א קאלעקטיווען אפמאך אין דער בוי-אינדוסטריע. די קאנפערענץ האט צו קיין רעזולטאט נישט דערפיהרט. די ארבייטער רופען א מיטינג וועגען דער ווייטערדיגער אקציע.

א גראמאפאן, א ראדיא און וועש
גנבים נעמען אלץ וואס הייבט זיך אן מיט אן „אלף"

(א) אין הערבערט גיבטער׳ס וואוינונג (קאנטנא 5), האבען זיך אריינבעקומען גנבים און צוגעצומען א גראמאפאן, א ראדיא-אפאראט און אנדערע חפצים אין דער ווערט פון 400 זל.

פון ראסעל׳ס וואוינונג (קרושיצקא 15) האבען גנבים צוגענומען וועש פאר 300 זל.

„סטראזשי נאצנע"
נאכט-סטרוזשעס מיט געוועהר

ווי מ׳טיילט מיט, וועט ביי אונז אין לאדז געגרינדעט א נאכט-שמירה א. נ. „סטראזשי נאצנע" וועלכע ווערט געגרינדעט דורך דער „פעדעראציע" פון געוו. מיליטער-לייט, די דאזיגע שומרים וועלען זיין בעוואפענט מיט געוועהר און היטען די ארדנונג אין שטאט.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07
ספעציעל-ארצט פאר מענער - שוועכע-בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוועט.
זונטאג פון 9—1 פארמיטאג
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע - פרייזען

זאל פילהארמאניע טעל. 213-84
שבת, ד. 4-טען און זונטאג, ד-טען 5. ד. ח. 8.30 אווענד
לעצטע אויפטריטען
פון דעם וועלט-בעריהמטען
ווינער באלעט
„BODENWIESER"
גרויסע אטראקציע פון איצטיגען קאנצערט-סעזאן!
אין א נייעם נאך אין לאדז נישט געזעהענעם פראגראם פון די נייעסטע טאנץ-קרעאציעס.
בילעטען צום פרייז פון 1 זל. ביז 6 זל. פערקויפט די קאסע פון פילהארמאניע.

זי האט מורא אז זי האט זיך פערזינדיגט

און ווען דערי־בער שטארבען איז דער קימפעט, קומט זי צום רב בעטען, אז ער זאל פאר איהר מתפלל זיין

דער הערשענדער קריזיס האלט זיך אין איין פערשארפען, די ארבייטס-לוינען ווערען כסדר גע־שינדען. ס. דער בוכהאלטער פון דער פירמע ק. איז שוין נישט מעהר ביכולת געווען צו זעטיגען די פערהוצפהדיגע פערלאנגען פון זיין פערשווענ־דעריש ווייבעל. דער שלום בית איז צווישען פאר פאלק צוליב דעם צערודערט געווארען.

ס. זענען פערמיאוסט געווארען די אונאויפ־הערליכע קריגערייען און ארומרייסענישען, אין א געוויסען טאג האט ער געכאפט די וואליזקע, א פער־קלאפ בעגעבען די טיר פון זיין היים, אוועק צו א שיקסע און מיט איהר אנגעהויבען צו לעבען, ווי מאן און ווייב.

באלד האט זיך פראניעלע — דעם בוכהאלטערס ווייב — ארומגעזעהען, אז זי איז שוין צו ווייט פערקראכען, דאן האט זי גענומען צוריקדרייען דאס רעדעל. געפרובט אניוועגדען כלערליי מיטלען בכדי דעם בעל-דבר פון דער שיקסע אויסצורייסען, ס'איז איהר אבער נישט געלונגען. וואס האט זי געקאנט נאך טון?

פראניעלע האט גענומען די דריי קינדער איהרע און זיי אריינגעשיקט צו דער שיקסע אין שטוב. די שיקסע האט זיך אבער מיט'ן „שלח המנות" נישט געבראכט. זי האט מיט די קינדער אנגעהויבען זארגפעלטיג אומצוגיין און זיי ליב צו בעקומען.

זעהענדיג, אז אויך די „איינשפריצונג" ווירקט נישט און אז דער מאן האלט זיך ווייטער ביי דער שיקסע, האט פראניעלע אנגעהויבען מורא צו הא־בען, אז די קינדער וועלען נאך ענגער פערקניפען דעם מאן מיט דער שיקסע. זי האט דעריבער די קינדער צוריק אהיים גענומען.

ס'האט אבער באלד נאכדעם פאסירט אנ'אומ־גליק: איינס פון די קינדער א יונגעלע פון א יאהר 8, איז פלוצלינג קראנק געווארען און גל־יך אויפגעשטארבען, דער פאטער האט זיך דערוואוסט וועגען דעם געשעהעניש אין דער לעצטער מינוט. ער איז צוזאמען מיט דער שיקסע געקומען צו דער לויה.

אויפ'ן בית החיים, בעת דער קבורה, איז צווישן דער פערטרויערטער מוטער און דער שיקסע אויסגעבראכען א שארפע קריגעריי, איינע האט אויף דער אנדערע ארויפגעווארפען די שולד אין קינד'ס טויט. ביידע האבען זיך גענומען פליקען ביי די האר און פערפאהרען אין די ציין און ווייטער ווייסט, צו די מוטער וואלט נישט געבליבען איינגעלייגט נעבען קינדס קבר, ווען דער מאן רייסט נישט אוועק בעצייטענס די שיקסע און ביידע פערשוואונדען נישט גיך פון בית העולם.

די מעשה האט זיך אבער מיט'ן טויט נישט געענדיגט. זי הייבט זיך ערשט אן אויפסניי צו פערקוילען און אט צוליב וואסערע סיבה:

די שיקסע איז געווארען מעוברת, האט איהר עפעס א יודענע איינגערוימט א סוד אין אויער, אז אזוי ווי זי האט אפגעצויגען א מאן פון א ווייב און מבזה געווען א מת ביים אפענעם קבר, איז זי דערמיט בעגאנגען א שרעקליכע זינד און זי קאן דערפאר בעשטראפט ווערען און בלייבען א פער־טיגע אין דער קינפעט.

די דאזיגע בשורה האט די שיקסע אזוי צעטרייסעלט, אז זי לעבט אין אנגסטען, ציטערט פאר'ן יום הדין, ס'ווייזען זיך איהר פערשידענע בייזע חלומות, אלע טאג לויפט זי אויפ'ן קבר פון קינד און וויינט און קלאגט און בעט מחילה, וואס גיכער ס'דערנעהנטערט זיך דער זמן פון ענטבינ־דונג, אלס אונרוהיגער, צערודערטער ווערט זי.

יעדען טאג שיקט זי אונטער אנדערע מענשען צו פראניעלען, אז זי זאל איהר מוחל זיין, אנימעל איז זי געקומען צו אנ'אלטשטעטישען מורא הוראה און איהם ממש געפאלען צו די פיס און מיט טרער־רען געבעטען, אז ער זאל פאר איהר מתפלל זיין און בעשיצען פון דער דראהענדער סכנה.

לאנג האט זיך דער רב געמאטערט ביז ס'איז איהם געלונגען מיט עפעס אנ'אונטערגעקומענעם אויסרייד די פסול'ע ארויסצופטרן פון בית-דין-שטוב.

ארגום.

800 ארבייטער פון דער פירמע האראק

האבען נעכטען ווידער געווארפען די ארבייט

(א) ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, איז אין האראק'ס פאבריק אין רודע-פאביאניץ ווידער אויסגעבראכען א סכסוך, דאס איז געשעהען צוליב דעם בעזייטיגען אנ'ארבייטער פון דער ארבייט.

נישט קוקענדיג אויף דער אינטערווענץ פון די ארבייטער דעלעגאטען פון די קלאסען-פעראיי־נען האט די דירעקציע נישט געענדערט דעם בע־שלוס.

אין שייכות דערמיט, האבען נעכטען 800 ארבייטער געווארפען די ארבייט, נישט פערלאזענ־דיג דעם פאבריק-בנין, דערווייל ווערט ביי'ם אר־בייטס-אינספעקטאר געפיהרט ווערען אונטערהאנד־לונגען מיט דער דירעקציע.

געענדיגט דער אקופאציע-שטרייק

אין בערלינסקי'ס פאבריק

(א) א'ן בערל נסקי'ס פאבריק (6 שערפיען 17) האט זיך נעכטען געענדיגט דער אקופאציע-שטרייק די ארבייטער זענען צוגעטרעטען צו דער ארבייט.

א „מלחמה" צווישען שכנ'טעס צוליב... א בוידעם

איינע ליגט אין שפיטאל מיט א צושפאלטענעם קאפ, און די צווייטע — אין תפיסה

(א) אין הויז אויף לימאנאווסקיעגא 114, האט אויסגעבראכען א מחלוקה צווישען צוויי שכנטעס צוליב א בוידעם. יעדע פון זיי האט געוואלט הענגען די וועשע. און היות ווי איינע פון זיי, סטאניסלאווא קאיזאלסקא איז געווען „אוחז" — זי האט געהאט דעם שליסעל, איז זי געווען פון אויבען. האט דאס שטארק פערדראסען די שכניטע סטאשינסקא, איז זי ארייך צו דער קא־וואלסקא מיט א האק און איהר דערלאנגט איבערן קאפ. די קאוואלסקא איז געפאלען צו דר'ערד אין ווייך בלוט. אין א גוסס'ן צושטאנד איז זי אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

איצט וועלען זיי ביידע נישט הענגען, יוארום די קאוואלסקא ליגט אין שפיטאל און די סטאשינ־סקא — אין תפיסה; הענגען וועט שוין — א דריטע!..

בעזונדערער בנין פאר פסח'דיגע פאבריקאציע

עס איז אונז געגעבען געווארען די מעגליכקייט צו בעזוכען די צוקערלעך- און שאקאלאד-פאבריק „בראנקא", וועלכע איז איינע פון די גרעסטע פון דעם מין אין פוילען.

כדי איבערצוגעבען אלע איינדרוקען, וואס א בעזוכער טראגט אוועק פון אזא מין גרויסער אינ־דוסטריע-אונטערנעהמונג, וואלט מען בעדארפט אנשרייבען א גאנצע רייהע רעפארטאזשען אין פיל פארטעצונגען. עס איז נישט איצט דער פלאץ אי־בערצוגעבען די קאלאסאלע לייסטונגען פון דער דא־זיגער פאבריק. עס וועט גענוג זיין צו דערצעהלען, אז אין פאבריק זענען בעשעפטיגט 400 מענשען און מעהנער גרעסערע און קלענערע מאשינען פון דער נייעסטער טעכניק, דאס מען זאל זיך קענען שאפען א בעגריף פון דעם, וואס „בראנקא" ערצייגט.

איבער וואס מיר ווילען זיך אפשטעלען אין דעם מאמענט איז די ספעציעל גע'כשר'טע אפטיילונג, וואס ערצייגט פסח'דיגע אויסארבייטונגען. מיט דער גאנצער זיכערקייט קענען מיר אונטערשטרייכען, אז די שאקאלאדען, קאקאא און מארמאלאדען, וואס „בראנקא" ערצייגט אויף פסח מיטן הכשר פון לאמבערגער בית-דין זענען כשר אפילו פאר דעם אפגעהיטענסטען יוד.

די פסח'דיגע זאכען ווערען ערצייגט אין א ספעציעלען בנין, וועלכער איז איזאלירט און אפגע־טיילט פון אלע אנדערע בנינים אין פאבריק. צוויי וואכען צייט האט געדויערט ביז אלע מאשינען זענען גע'כשר'ט געווארען און עס זענען געמאכט געווא־רען אלע צוגרייטונגען. צו די פסח'דיגע אויסארביי־טונגען. ספעציעלע נאמנים, בעקאנטע פרומע און אפגעהיטענע לעמבערגער יודען שטעהען ביי די מא־שינען, זענען מדקדק און קאנטראלירען אויף יעדער קלייניגקייט. די אלע מאטעריאלען, וואס זענען נוי־טיג צו די אויסארבייטונגען און וועלכע קומען אן פון דער פרעמד ווערען געעפענט און געטעגוווארט פון די נאמנים און זיי קאנטראלירען צי געפינט זיך אין בעטרעפענדען זעקעל אדער קעסטעל א הכשר פון ארטיגען רב.

פון צייט צו צייט קומט אויך וועלכער דיין און פיהרט אדורך א גענעראל אינספעקציע. דער נאמן שטעהט און לאזט נישט אראפ קיין אויג פון דער בעטרעפענדער מאשין און די ארבייטער, וואס זענען נעבען איהם בעשעפטיגט אזוי ווי א סאלדאט, וואס שטעהט און היט אמוניציע-מאגאזין....

אויף די לטוואנטינישע ירידים
קיין פאלעסטינא
הנחות פאר די ה"ה סוחרים!
קיין פראג, וויען און בודאפעשט
פון 9 ביז'ן 15 אפריל מיט בעקעסטיגונג 215 זל.
קיין וויען!
5 אדער 28 טעג 9/4 און 16/4
וויען און סעמערינג
9—15 אפריל מיט אויפענטהאלט 200 זל.
אויספלוג קיין ריגע
9—14 אפריל 90 זל. מיט בעקעסטיגונג.
קיין בוקארעשט, סינאי און בודאפעשט
11—17 אפריל מיט בעקעסטיגונג 245 זל.
אויסלענדישע הנחה-פעסער!
„ארביס", פיעטריקאווער 18
(„מעווא") טעל. 249-40.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורנע

(א) היינט ביינאכט דיזשורירען: סאדאווסקא (זגערזשער 57), וו. גראשקאווסקי (11 ליסטאפאדא 15), מ. קארלין (פילסודסקיעגא 54), ר. רעמבעלינ־סקי (אנדזשעיא 28), י. באנדזשינסקי (פעטריקאווער 165), ע. מילער פעטריקאווער 46), נ. אנטאניע־וויטש (פאביאניצער 56).

סובסידיעס פאר די געליטענע... פויערים

צוליב דער טריקעניש אין יאהר 1935

(א) דער לאדזשער וואיעוואדישער אמט, האט דערהאלטען פון אגראר־מיניסטעריום א ראציעלע סובסידיע פון 120 טויזענד זל. פאר די בעזיצער פון קלענערע דארפישע ווירטשאפטען, וואס הא־בען געליטען פון דער טריקעניש אין יאהר 1935.

פון דער סובסידיע וועלען בעקומען: דער קאלינער קרייז 95 טויזענד זל. פאר'ן קאלישער קרייז — 12 טויזענד זל. טורעק — 7 טויזענד, קא־לא — 6 טויזענד זל.

און וואס איז מכח די „אויסגעטריקענטע" יודישע פרנסות?..

פערגעסענע זאכען אויף די טראמוואיען

(א) אין משך פון חודש מערץ, האבען פא־סאזשירען איבערגעלאזט אויף די טראמוואיען פער־שידענע געגענשטאנדען, וועגען וועלכע מ'דארף זיך ווענדען אין דער קאנצעלאריע פון דער טראמוואי-דירעקציע.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי — — —	96.00
3 פראצ. בוד. — — —	26.00
4 „ דאלארובקע — — —	49.00
7 „ סטאביליזאציע (אמ.) — —	62.00
5 „ ווארשאווער פ. ב. 1934 —	52.75
5 „ לאדזער —	47.50
ענגלישער פונט —	26.31
דאלאר אפיצ. — 5.31.00 נישט-אפיציעל —	5.28
גאלד-דאלאר — — —	9.05
גאלד-רובל — — —	4.80
דייטשער מארק — — —	1.36
פראנק שווייצארישע — —	173.20

Charlie Chaplin

DZISIEJSZE Czasy
פילם, אויף וועלכען מען ווארט 5 יאהר!
פילם, וועגן וועלכן ס'רעדט די גאנצע וועלט!
פילם, וואס יעדער מוז זעהען!
פילם, וואס איז פערבאטען געווארען אין היטלער-דייטשלאנד
קירצליך אין קינא
„Palace"

פון דער פסח-קאמיסיע ביי דער קהלה

די פסח-קאמיסיע ביי דער קהלה טיילט מיט, אז היינט דאנערשטאג פון 10 ביז 3 נאכמיטאג און פון 5 ביז 8 אווענד, ווי אויך פרייטאג פון 10 ביז 2 דארפען קומען אפנעהמען די פסח-אונטערשטי־צונגען פריוואטע פערזאנען וועלכע האבען אפגע־געבען רשימות פון יחידים.

פסח שטיצע פאר יודישע שול קינדער

דער עלטערען פערבאנד פון קינדער אין די יודישע פאלקס-שולען רופט צונויף אויף היינט אין אווענד א פערזאמלונג פון די פארשטעהער פון פאלקס-שולען און תלמוד תורות וועגען פסח אונ־טערשטיצונג פאר יודישע שול קינדער. די פער־זאמלונג קומט פאר אין לאקאל פון לעהרער פערי־איין וואלטשאנסקא 21.

אוואנטורעס אין אלעקסאנדער

אלעקסאנדער (פון אונזער קארעס־פאנדענט).

נעכטען אווענד האט דער פאבריקאנט זעליג גוטערמאן, נישט געוואלט אנערקענען די דעלע־גאטען פון קלאסען-פעראיין, נאר געוואלט אליין בעשטימען א דעלעגאט. די ארבייטער האבען געגען דעם שטארק פראטעסטירט. ס'איז געקומען צו א אוואנטורע, בעת וועלכע עס זענען אויסגעהאקט געווארען 30 שויבען. אין שייכות מיט דעם קאנ־פליקט, זענען ארעסטירט געווארען דער פארזיצער, סעקרעטאר און א פערוואלטונגס-מיטגליד פון קלאסען-פעראיין. די ארבייטער זענען אפגעפיהרט געווארען קיין לאדז.

פריוואטע
ווענעראלאגישע לעטשניצע
161 פיעטריקאווער 161
בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע, הויט און געשלעכטס קראנקהייטען דורך דאקטוירים-ספעציאליסטען.
אפען פון 8 פריה ביז 9 אווענד. זונטאג און חגאות — פון 9 ביז 1 מיטאג.
א פרוי-דאקטאר נעהמט אן פון 3—5 נאכם.
א בעראטונג 3 זל.

Dr. REICHER
פאלודניאווא 28, טעל. 93-120
ספעציאליסט
פאר מענער - שוועכע - בעהאנדלונג
סעקסועלע בעראטונגען פון פסיכא - אנאליזען
נעמט אן פון 8—11 פון 5—8 אווענד.
זונטאג און חגאות פון 9—1

סאָוויעטישע קאזאקען

דער נאָמען קאזאַק איז אין משך פון יאהר־הונדערטער געווען דאָסזעלבע, וואָס א בעיואָפּענטער דינער פון צאַריזם, און ממילא אַ סינאָנים פאר ווילדע רייטער מיט פיקעס און שווערדען, וואָס שניידען רעכטס און לינקס רעוואָלוציאָנערען און ראַדיקאלען, ווער עס געדענקט פון זיין אייגענער דער־פאַהרונג, ווער עס האָט געלייענט וועגען דעם אין ביכער אָדער זשורנאלען — קאזאַקען זענען גע־ווען די שטענדיגע שיצערס פון דעם צאַרישען רעזשים. זיי האָבען אָנגעוואָרפען א מורא אויף דער אלגעמיינער בעפעלקערונג. דאָס בעוויזען זיך פון קאזאַקען אין גאַס איז געווען א סיגנאל צו אנט־לויפען און בעהאלטען זיך, בעת א דעמאָנסטראַציע האָט די צאַרישע רעגירונג געשיקט די קאָזאַקען צו בעשטראָפען די דעמאָנסטראנטען און צו האלטען אין אימה די בעפעלקערונג.

דאָס איז געווען פאר דער באָלשעוויסטישער רעוואָלוציע. אין משך פון די ערשטע יאָהרען נאָך דער רעוואָלוציע זענען די קאָזאַקען אויך מעהרסטענס אויסגענוצט געוואָרען פאר דעם קאמף געגען דער רויטער ארמעע. אַלע ווייס־גוואַרדיי־אישע גענעראלען האָבען זיך געשטיצט אויף די קאָ־זאקען־באטאליאָנען אין דעם פרוב צו פערשוועכ־קען דעם אויפשטאנד פון די אַרבייטער און פויערים אין בלוט.

נאָר מען דאַרף נישט מיינען, אַז די קאָזאַקען האָבען מיט זיך פאָרגעשטעלט אַן איינהייטליכע מאַ־סע, ביי זיי זענען אויך געווען קלאסען־צעטיילונגען. אין פרידליכע צייטען זענען קאָזאַקען געווען פויע־רים, וואָס האָבען בעאַרבייט די ערד. זענען געווען רייכע פויערים (קולאקעס), מיטעלע פויערים און אָרימע פויערים צווישען זיי. וואָס שייך דעם מילי־טערישען סטאטוס פון די קאזאַקען, איז די לאגע אויך נישט געווען איינפאַך. די קאָזאקען האָבען זיך גערעכענט פאַר סאָלדאַטען דאָס גאנצע לעבען. אָבער עס זענען צווישען זיי געווען אָפיצערען פון אלערליי ראַנגען און געוועהנליכע זעלנער. צווישען די פּראָסטע סאָלדאַטען און די אָפיצירען איז, פער־שטעהט זיך, געווען א היפשער חילוק — סיי אין דעם אָרט לעבען, סיי אין די אינטערעסען.

די באָלשעוויקעס האָבען באַלד נאָך דער רע־וואלוציע געפיהרט בנוגע דעם קאזאַקענטום א ליניע, וואס זאָל אונטערשטרייכען און פאַרטיפען אָט די קלאסען־אונטערשיידען צווישען די רייכע קאזא־קען — יודי קולאקעס מיט די אָפיצערען — פון איין זייט, און די אָרימע מיט די פּראסטע סאָלדאַטען — פון דער אנדערער.

עס איז נישט גרינג אָנגעקומען. עס האָט גע־נומען יאהרען פון ביטערען קאמף און מען האָט נישט אַלע מאָל איבערגעקליבען די מיטלען. אָבער אין רעזולטאט איז איצט דאָ אַן־אנדער מין קאזאַ־קענטום אין סאָוויעטען לאנד, אַ קאָזאַקענטום וואָס האָט זיך אַריינגעלעבט אין דעם סאָוויעט־רעזשים און וואָס איז אַ טייל פון דער גרויסער משפחה פון סאָוויעטישע פעלקער.

ביי איינעם פון די לעצטע צאָהלרייכע קאָנפע־רענצען, וואָס זענען פאָרגעקומען אין מאסקווע, זע־נען אויך געווען פאָרטרעטער פון די דאָנער, טע־רעקער און קובאנער קאזאַקען. זיי זענען געקומען פון די קאָזאַקישע קאלעקטיווע ווירטשאַפטען צו דער בעראַטונג וועגען אויפהויבען די פיה־צוכט איבער׳ן לאנד. ווען מען זאָל אורטיילען פון די רעדעס, וואָס די פאָרטרעטער פון די קאָזאַקען האָ־בען געהאַלטען ביי דער בעראַטונג, שטעלען די קאָזאַקען מיט זיך פאָר א פולשטענדיג אויסגעגלייכ־טען טייל פון דער אַלגעמיינער סאָוויעטישער בע־פעלקערונג.

„טוביה דער מילכיגער“

איז מאָריס שווארצס קונסט־טעאַטער

,,טוביה דער מילכיגער“ איז אויף דער יודישער בינע נישט קיין נייעס. יודישע אַקטיאָרען האָבען שוין פּרובירט צו געבען זייער אינטערפּרעטאַציע צו שלום־עליכמ׳ס ,,טוביה“ נאָך מיט יאָהרען צוריק. מיר האָבען שוין געזעהן דאָס אונשטערבליכע קלאַ־סישע מייסטער־ווערק אין דער אויפפיהרונג פון גראדאָלף זאַסלאַווסקי און מאָריס לאמפע, וועלכע האָבען אָבער אליין דעם ,,טוביה“ בעאַרבייט פאַר דער בינע, בענוצענדיג דערצו דעם בעלעטריסטי־שען מאַטעריאל פון שלום־עליכמ׳ס קונסטווערק.

מאָריס שווארץ שפּילט די אינסצעניזאַציע, וואָס שלום־עליכם האָט אליין געמאַכט, נאָך אין יאָהר 1915, ביי דער מיטהילף פון זיין איידעם, דעם בעקאַנטען שריפטשטעלער י. ד. בערקאָוויטש, ווייל שלום־עליכם איז שוין דעמאָלט געווען שווער־קראַנק. די זעלבע אינסצעניזאַציע איז אפילו אָפּ־געדרוקט געוואָרען און איז אין פוילען ארויסגעגע־בען געוואָרען דורכ׳ן קלעצקין פערלאַג.

מאָריס שווארץ האָט אין דער אינסצעניזאַציע בלויז געמאַכט אַ זעהר געלונגענע סצענישע ענדערונג דערמיט, וואָס ער האָט אַריינגעפיהרט צווישען די פערזאָנען חנום פּראַוואָסלאַווענעם גלח, וועלכער געפינט זיך נישט, אויסגערעכענט, אין דער פערזאָנען ליסטע פון שלום־עליכמ׳ס אינסצעניזאַציע. דאָרט רעדט טוביה בלויז וועגען דעם גלח און שווארץ האָט איהם פערוואַנדעלט אין א שעהנער סצעניש׳ער געשטאַלט, וועלכער גיט אַנב צו א פיינעם טעאַטראַלען עפעקט, בעזונדערס די סצענע מיטן תהלים׳ל.

שפּילט, הייסט עס, שווארץ דעם ,,טוביה“ אַזוי, ווי שלום־עליכם האָט איהם בעשאַפען. דאָס בע־וויזט, אַז שווארץ איז צוגעטרעטען, צו דעם מייס־טערווערק, מיט דער געהעריגער פּיעטעט, ווי עס פאַרדינט אַזאַ קונסטווערק. עס איז אָבער א שאָד, וואָס שלום־עליכם האָט נישט דערלעבט אָנצוקוקען זיין טוביה אין דער געשטאַלט, ווי שווארץ שאַפט איהם.

ווען מען לייענט די בעלעטריסטישע קאַפּיטלען פון ,,טוביה׳ן“ און מען פערגלייכט זיי מיט דער אינסצעניזאַציע, זעהט מען, אַז שלום־עליכם האָט פאַר דער בינע געוואָלט ארויספיהרען, אין פאָרדער־גרונד, טוביה׳ס טראַגעדיע, און דעם הומאָר, דעם שפּרודלענדיגען, הארציגען פאָלקס־הומאָר, האָט ער פערוואַנדעלט נאָר פאר א נעבען זאַך; פאַר דער תּל־בּשה פון טוביה׳ס טראַגישקייט, ווייל עס איז דאָך זיך נישט פאַרצושטעלען טוביה׳ן אָהן זיינע ווערט־ליך, אָהן זיינע אויסטייטשונגען פון פערשידענע פסוקים, וואָס דאַרפען פערדעקען מיט טרייסט אין היימערקייט אלע זיינע צרות.

טוביה ווערט דאָ דערפיהרט נישט ווייט, ווי צו א שיילאָק. שיילאָקס טראַגיק שפּאַרט דאָך אין אויך צו טוביה׳ן. די עוולות, וואָס די נישט־יודישע וועלט בעגייט געגען א שיילאָקן, בעגייט זי דאָך אויך גע־גען טוביה׳ן. ביי ביידען רויבט מען צו די טעכטער, ביידען טרייבט מען און ביי ביידען נעהמט מען צו זייער האָב און גוטס.

דער אונטערשיד צווישען טוביה׳ן און שיילאָק איז נאָר דער — וואָס טוביה פערצווייפעלט נישט; טוביה זוכט נישט קיין נקמה, ער האָט אפילו נישט קיין מעגליכקייט אויף נקמה, ווי עס האָט — אויף א קורצען מאָמענט — שיילאָק.

טוביה׳ן איז אויך בעסער ווי שיילאָקן דערמיט, וואָס פאַר טוביה׳ן פינקעלט אויף א שטיקעל אויס־וועג, ווען מען טרייבט איהם ארויס פון דאָרף — ער קלויבט זיך קיין ארץ־ישראל און שיילאָק — ווערט צוזאַמענגעבראָכען.

שיילאָק לעבט איבער די טראַגיק פון א לאַגע אָהן אויסוועג און טוביה פערגלעט זיין טראַגיק מיט זיין טיפען אָפּטימיזם; פאַר איהם איז נאָך נישט אַלץ פערלוירען. מערהאַן נאָך האָפענונגען און אויסזיכטען, הגם נעבעלהאַפטע, אָבער א טרייסט, אויף נישט צו פערצווייפלען, געפינט ער אין זיי.

שווארץ דערהויבט טוביה׳ן צום אויסדרוק פון פאָלקס־טראַגיק. זיין טוביה, איז נישט קיין מענש נאָר פאר זיך, אַליין, וואָס פּאַסירט מיט איהם, איז נישט נאָר זיין ענג־פּערזענליכעס, נאָר א כלל־ענין; זיין טראַגעדיע, איז א פאָלקס־טראַגעדיע. נישט רחמנות אָדער מיטגעפיהל, רופט טוביה ארויס, נאָר מיטליידען, אין טוביה׳ן שפּיגעלט זיך אָפּ די יודישע פאָלקס־טראַגיק.

עס איז ממש צו בעוואונדערען מיט וואָסערע קינסטלערישע פשטות, מיט וויפיל לעבענס אמת, שווארץ ברענגט ארויס אויף דער בינע טוביה׳ס לעבען. קיין שפור נישט פון א טומעלדיגען גרילץ, אָדער פאלשען טאָן, שווארץ׳ס חעושי איז א תפילה בלחש, אויסערליך בעצוואַהרט מיט א חייליגען קול דממה דקה און אינערליך, ברויזט און שטורמט.

מאָריס שווארץ דערגרייכט דאָ צו א געוואַלדיגער קינסטלערישער שלימות. דאָס איז ריינע און לויטערע, קריסטאַליזירטע טעאַטער־קונסט.

שווארץ שטייט אויך נישט אליין אין טעאַטער־היכל. צוזאַמען מיט איהם שטעהען ביי דער עבודה קינסטלער, ארטיסטען, וועלכע שאַפען. זיי קומען נישט אָפּ מיט גלאַט־אַזוי־זיך, נאָר זיי שאַפען קינסט־לערישע פיגורען און כאַראַקטערען פון גרויסען ווערט.

אין דער ערשטער רייהע רוקען זיך ארויס די ארטיסטען אברהם קורץ און דניאל שפּירא. קורץ שאַפט א מייסטער־שטיק פון כאַראַקטער און שפּירא גיט אַן אויסגעשליפענע פיגור, הן אין דער תּאַלמונג און הן אין דער שפּראַך.

קלאַרא סעגאַלאָוויטש דאַרף זיך נאָך אביסעל איינלעבען אין דער ראָל, זי דאַרף צוזימען איהר טעמפּעראַמענט אויף מעהר אינערליכער סובטעל־קייט.

עני ליטאָן צוויטגט מען זאָל איהר גלויבען, מיט איהר מענשליכער בעהאַרצטקייט; זי בעהויכט די בינע מיט ליטער האַרץ, מיט ליטער געפיהל. איהר ראָל קוועלט ארויס ווי פון א נאַטור־קוואַל.

אַן אויסגעצייכענטע יודענע ברענגט ארויס הע־לענא גאַטליב.

משה ליפּמאַן און שמחה ראָזען שאַפען פיינע עפּיזאָדען־ראָלען.

יצחק גרודבערג איז אַזוי צו זאָגען, עפּעס נישט אין דער היים, אין זיין ראָל.

טעאַטער־מענש

קליינער פעליעטאָן

גרייט זיך צו פסח

אַז איך ווייס שוין אַליין נישט — זאָגט שמיל־שמעלקי — וואָס מ׳טראַכט דאָ פריהער: צי זאָל איך טראַכטען וועגען אייגענעם פּוילישען שין־מעם־אַלף־קוף, ס׳הייסט... וועגען שמאַלץ־מצה־אייער־קאַרטאָפעל אויף פּסח, צי גאָר וועגען פאַך־ריבענטראָפּן, אַז טראָפען זאָל איהם, רבונו של עולם פון קאָפּ דעם גריזען־טראָפּ!

איך, זעהסטו, ברויך אַריינצוקלעהרען, און מיר בעדאַרף עס דער מוח דאַרען, צי וועט ער דעם ענגלענדער געבען אַ גוטען תירוץ אויף דער מה נשתנה ב׳אויבער רהיין, צי נישט!

אַז איך וועל עס נישט געגוג אויף דער האָחר וויסען, וועל איך זיין בדלות, און איך וועל נישט האָבען קיין חרוסת צו די סדרים!

אַ פּאַסקודנע וועלט האָט זיך געמאַכט, רבותי — פּאַסקודנע, וואָס פּאַסקודנע הייסט!

אַז עמיצער, אַ יעקע, טוט אַ שלוקערץ אין בערלין — גייט אונז דאָ אַ ברעכונג אָן! אַז עמיצען, אַ שטייגער, טוט דאָרט ס׳וועגדזשען אונ־טער דער פּאַכזוע, ברויכען מיר זיך דאָ קראַצען ביי דער פּיענטע!

תּולה ארץ על בּלימה — די גאַנצע וועלט איז איין בלומען־טאָפּ, און עס שמעקט אַזוי, אַז עס העלפט נישט דאָס פערשטופּען זיך די נאָז מיט אַ׳פיד וואַטע —

אַז אַלע, אַלע, אַלע זענען זיי געוואָרען פּלי־צעטאַלבען און פון דער העלער הויט חכמים אַ־בּונים, און ס׳איז לא עלינו אַלץ געגליכען צו אַן׳אַלטען טעלעפאָן: דאָ דרייט מען, און דאָרט קלינגט עס, און פערקעהרט..

אַצינד איז, זעהט איהר, אַ געטוועכץ, הויך־סעזאָן אויף דער גאַנצער וועלט: ביי אונז ברענט מען אַלטען שטרוי פון די שעניקעס, און ביי זיי — ברענט מען טראַקטאַטען..

כּמה שנאמר: ווש׳סטקא מושי ביטש באַמאַצאַל ניע — אַלץ מוז באַקען מ... !

טאָ האָט׳ס מיר ,אַלע יודען, אַ גוטען יום־טוב, און גרייטס אַ פריילעכען פּסח, ווארום פאַר חול המועד וועלען מיר זיך שוין נישט זעהען.

מעג דער ראובן טראָפּ טוו, וואָס ער וויל!

שמיל־שמעלקי

איזא קרעמער דערציילט

ווי אזוי זי האט געזונגען יודישע פאלקס־לידער אין א״י

יוילנע. איזאַ קרעמער האָט בעזוכט דעם יודישען וויסענשאַפטליכען אינסטיטוט. די רוסיש קינסטלערין, האָט בעקוקענדיג די מענדעלע־אויס־שטעלונג, זיך דערמאָהנט אין איהר היימישען אָדעס, און אין איהר מהיה׳דיגען בעסאַראַבער יודיש מיט די קאַמף־אַלפן, הגם שוין געלייטערטען, דער־ציילט זי:

— עס׳איז געווען אין 1913, זי איז נאָר וואָס געהאַט געקומען פון איטאליע און האָט געהאַט דעם גרויסען ערפאָלג מיט איהר אינטערנאַציאָנאַלען ל־דער־רעפּערטואַר. האָט ח. נ. ביאַליק געבראַכט איהר יודישע פאָלקס־לידער און בעשטאַנען, זי זאָל זיי אַריינגעמען אין דער פּראָגראַם פון איהרע קאָנ־צערטען. און אָט איז געקומען דער אָוונד. אין דער ערשטער רייהע זענען געזעסען די פּני פון דער יו־דישער אינטעליגענץ פון אָדעס מיט מענדעלע, ביאַ־ליק, פרוג בראש. דער רושם איז געווען אַן׳אויסער־געוועהנליכער. בעזונדערס איז געווען ענטציקט דער זיידע, און ער האָט זיך געווענדעט צו ביאַליק׳ן, אַז ער וויל אַ קוק טון די זינגערין. אָבער ביאַליק האָט איהם דערויף געענטפערט:

— סיידען אויף דער בינע, פאַר אַלעמען אין די אויגען. ווייל הינטער די קוליסען בין איך אַליין אַ בעלן.

יאהרען זענען אריבער. איזאַ קרעמער, וואָס איז אויסגעגעזען די גאַנצע וועלט, אין צפון־ און דרום־אַמעריקע, אין דרום־אַפריקע, האָט אויך אָנ־געשלאָגען קיין ארץ ישראל. און דאָ האָט איהר דער אַלטער בעקאַנטער איהרער פון אָדעס מנחם־מענדעל אוסישקין מתרה געווען, אַז זי זינג אין אַלע איהרע צעהן שפראַכען, אָבער אין יודיש — חס־ושלום!

זי האָט איהם גאָרנישט צוגעזאָגט, דעם קאָנצערט האָט זי אָנגעהויבען מיט א איטאַליענישען ליד (דער ווילנער עולם האָט דאָך שוין געהאַט די געלעגענהייט צו בעוואונדערען די גאַנצע גבורה פון דער קינסטלערין), מיט וועלכער זי האָט אויף איהר שבתדיגען קאָנצערט אויסגעפיהרט דאָס בעאַ־פּאָליטאַנישע ליד, אָדער דאָס אַרגענטינישע), דאַן איז געקומען אַן׳ענגלישעס, דאַן דאָס תּיימנישע ליד אויף העברעאיש.

פּלוצלונג איז דער גאַנצער עולם געבליבען ווי געפּלעפט:

— א וויגליד, — האָט געזאָגט איזאַ קרעמער אין מאַמע־לשון.

און עס האָט אויפגעקלונגען דאָס אַלטע וואונ־דערליכע יודישע פאָלקס־ליד „אַמאָל איז געווען א מלך“, און נאָך דעם נאָך א יודיש ליד און א דריטעס א. אַז. וו. — דער עולם האָט געשלונגען די טענער פון די יודישע לידער.

Dr. med. H. LUBICZ
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע
און געשלעכטס־קראַנקהייטען
צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעלעפאָן 141־32
עמפּאַנגס־שעה׳ן 8־10, 12־2 און 5־8 אָוונט

אויפ׳ן דערנער־וועג

שפּאַנענדער סענסאַציאָנעל־ערעטישער ראָמאַן

67

עס קאָן זיין, אַז קיינער וואָלט קיינמאָל נישט געוואוסט, אַז דער אלמעכטיגער שעף פון די עסט־רייכישע מיליטערישע שפּיאָנען איז געשטאַנען אין דינסט פון די רוסען; ס׳קען זיין, אַז רעדל וואָלט אין יאהרען ארום זיין סוד מיטגענומען אין קבר אַריין, ווען נישט א פּשוט׳ער צופאַל, וואָס האָט אויפגעדעקט דעם גאַנצען ריזיגען שפּיאָנען־סקאַנדאַל.

אַפילו דער פאַרזיכטיגער, כיטרער אַלפרעד רעדל האָט קיינמאָל נישט געקענט גלויבען, אַז ער וועט אַריינפאַלען צוליב א נאַרישקייט. צעהן יאָהר צייט האָט ער געשפּילט די ראָל פון א טאָפּעלטען מענשען, אַ צוויי־פּנים׳דיגען. צעהן יאָהר צייט האָט ער געטראָגען צוויי מאַסקעס, צעהן יאָהר צייט האָט ער פערראַטען זיין אייגענע מלוכה, און קיינער האָט עפּעס נישט געוואוסט.

אַפילו אין די קריטישסטע מאָמענטען, ווי בעת׳ן פאַל מיט וויענצקאָווסקי׳ן, אַפילו דעמאָלט ווען רעדל איז געווען אין וואַרשע אונטער׳ן נאָמען „דיטריך“ און איז שיער נישט דורכגעפאַלען, — אַפילו דעמאָלט איז אויף איהם נישט געפאַלען דער מינדעסטער חשד. בכלל וואָלט קיינעם נישט איינגע־פאַלען, אַפילו דעם סקעפּטישען האַבערדיץ, צו שטעלען רעדל׳ס טעטיגקייט אונטער דעם מינדסטען

שאָטען פון פערדאַכט.

אַפילו א מענש מיט דער גרעסטער פאַנטאַזיע וואָלט נישט געקאָנט איינפאַלען, אַז דער מאַן, וואָס שטעהט אין דער שפּיץ פון די עסטרייכישע מילי־טערישע שפּיאָנען, אַז אָט דער בעריהמטער יעגער פון די רוסישע שפּיאָנען — איז אַליין א רוסי־שער שפּיאָן!

ווען אימיצער קומט דעמאָלט אין עסטרייך מיט אַזאַ געדאַנק, וואָלט מען אַזאַ מענשען איינגע־זעצט אין משוגעים הויז, ווייל נאָר א משוגענער וואָלט מען געזאָגט, קאָן גלויבען אין אַזאַ אונזין.

און אָט דער דאָזיגער „אונזין“ האָט זיך איבער־גיכען אַרויסגעוויזען פאַר א טרויעריגע ווירקליכקייט און דאָס — צוליב א פּשוט׳ן צופאַל.

אַריינגעפאַלען צוליב א נאַרישקייט

ווי מיר וויסען שוין, איז רעדל בעשטימט געוואָרען קיין פּראַג, כדי צו אָרגאַניזירען דאָרט די שפּיאָנען וואָס זאָלען אויפפּאַסען אויף די נאַציאָ־נאַלע מינדערהייטען, וואָס האָבען געוואוינט אין אלטען עסטרייך־אונגאַרן.

די ווינער ביוראָ פון די שפּיאָנען האָט ווייטער געאַרבייט לויט רעדל׳ס אָנווייזונגען. פון צייט צו צייט פלעגט רעדל אַראָבקומען קיין ווין, כדי

זיך צו איבערצייגען צי אין ווינער ביוראָ געהט די אַרבייט אַזוי ווי פריהער.

ער האָט געמוזט וויסען, וואָס עס קומט פאָר אין דער ווינער ביוראָ, כדי צו קאָנען געבען די „געהעריגע אינפאָרמאַציעס“ קיין וואַרשע...

אין יאַנואַר, 1913, האָט רעדל יעדער בעקו־מען אַ שטרענגען בריף פון זיינע וואַרשאַווער „באַ־לעבאַטים“.

וואָס איז יעדער געשעהען?

פּלוצלינג איז ענטדעקט געוואָרען, אַז דער רוסישער מיליטערישער אַטאַשע אין ווין, מאַר־טשענקאָ, שטעהט אין פאַרבינדונג מיט רוסישע שפּיאָנען. עס זענען געפלויגען נאָטעס פון פּעטער־בורג קיין ווין און פון ווין קיין פּעטערבורג, און געענדיגט האָט זיך עס דערמיט, אַז מאַרטשענקאָ איז אויף דער פאָדערונג פון דער עסטרייכישער רעגירונג אָבגערופען געוואָרען פון ווין.

ווי אַזוי איז מען עס דערגאַנגען, אַז מאַר־טשענקאָ איז געשטאַנען אין פאַרבינדונג מיט די רוסישע שפּיאָנען, וואָס זענען געווען טעטיג אין ווין? פאַר די רוסען איז דאָס געבליבען א רעטע־ניש. מ׳האָט אָנגעפרעגט רעדלען. אפשר וויסט ער עפּעס דערפון; אָבער רעדל האָט פערזיכערט, אַז ער האָט נישט קיין אַהנונג, ווי אַזוי דאָס איז געשעהען.

יאַבלאָנאָווסקי האָט איהם אָבער נישט גע־גלויבט און איהם צוגעשיקט א שאַרפען בריף מיט דער אויפפאָדערונג, אַז ער זאָל אונבעדינגט דער־געהן, ווער ס׳האָט אַרויסגעגעבען מאַרטשענקאָ׳ן.

און וויסענדיג אַז רעדל איז אַ גיואַלדיגער ליבהאָבער פון געלד, אַז פאַר א גרויסער סומע

איז ער גרייט אַלץ צו טון, האָט יאַבלאָנאָווסקי פער־ענדיגט דעם בריף זיינעם, וואָס איז געשריבען גע־וואָרען מיט פערשטעלטע ווערטער, אַזוי, אַז אַ זייטיגער מענש זאָל נישט וויסען זיין אינהאַלט, מיט פאָלגענדען זאַץ:

„אויב איהר וועט זיך דערוויסען ווער און ווי אזוי מ׳האָט מאַרטשענקאָ׳ן אַרויסגעגעבען, בע־קומט איהר אַ ספּעציעלע בעלוינונג פון פערצעהן טויזענד קראָנען“.

14 טויזענד קראָנען! גראַד נויטיגט זיך רעדל אין דער דאָזיגער סומע.

רעדל נעמט אויספאָרשען דעם פאַל מיט מאַר־טשענקאָ׳ן. ער מוז דערביי זיין זעהר פאָרזיכטיג, דער ענין געהערט נישט צו איהם. דערמיט פער־נעהמט זיך דער שעף פון גענעראַל־שטאַב גופא, קאָנראַד פאָן העצענדאָרף, ווי אַזוי זשע דערוויסט מען זיך? ווי אַזוי שטעלט מען עס פּלוצלונג העצענדאָרף׳ן אַ פראַגע, וואָס קאָן אַרויסרופען אַ פערדאַכט? וואָס וועט זיין, אַז דער זעהר פאַר־זיכטיגער העצענדאָרף וועט רעדל׳ען שטעלען די פראַגע: „וואָס אייגענטליך אינטערעסירט אייך, אַזוי דער ענין מאַרטשענקאָ?“ וואָס וועט רעדל דאַן דערויף ענטפערען?

ער פּרובירט פּעו׳ש׳הרען אַ שמועס מיט פער־שידענע בעאַמטע פון ווינער ביוראָ, מיט זיין געווע־זענעם געהילף, ראַנגע, אָבער זיי ענטפערען איהם, אַז דער ענין איז איינגעהילט אין א געהיימניש און עס ווייסען וועגען דעם בלויז העצענדאָרף און דער קריגס־מיניסטער.

(פאָרטזעצונג קומט)

אָרגאַניזירעז דעם עקספּאָרט פון כאַלופּניקעס און קליינאינדוסטריע-אויסאַרבייטונגען

וויכטיגע בעראַטונג פון האַנדווערקער-פאָרשטעהער אין „צעקאַבע"

וואַרשע (יט"א). די טעג איז אין לאָקאַל פון דער געז. „צעקאַבע" פאָרגעקומען א גרויסע בעראַטונג מיט דער בעטייליגונג פון א רייהע פאָרשטעהער פון האַנדווערקער וועגען עקספּאָרט פון כאַלופּניקעס און קליין אינדוסטריע-אויסאַרבייטונגען. די בעראַטונג האָט אין נאָמען פון „צעקאַבע" בעגריסט ד-ר. י. באַרנשטיין, וועלכער האָט בעגריסט די אנוועזענדע און אין אַן'אויספיהרליכען רעפעראַט געשילדערט די ביז-איצטיגע אויפטוען פון „צעקאַבע" אויפ'ן געביט פון אָהנפּראַצענטיגען קרעדיט פאַר די אָרימסטע שיכטען פון דער יודישער בעפעלקערונג אין פוילען. דער רעדנער האָט דאַן אָנגעוויזען, אַז „צעקאַבע" שטעלט זיך צוו. אגד. אַלס אויפגאַבע צו פיהרען א געהעריגע ווירטשאַפטליכע אַקציע צו פערבעסערען די לאַגע פון די יודישע אַרבייטענדע מאַסען דורך געבען זיי אַרבייטס-מעגליכקייטען. די אַרבייטס - מעגליכקייטען פאַר די יודישע בעל-מלאכות ווערען אבער אַלץ קלענער צוליב דער ירידה פון דער קאָנסומציע אין לאַנד. די קאָנסומציע פון דאָרף בעטרעפט 18 פּראָצ. און פון דער שטאָט 82 פּראָצ, דער בעל-מלאכה מוז דעריבער איבערגעהען צו נייע אַרבייטס-מעטאָדען, ראַציאָנאַליזירען די פּראָדוקציע, אָבשאַפען די געגענזייטיגע שעדליכע קאָנקורענץ און מאַכען אַנשטרענגונגען אויף צו עקספּאָרטירען זיינע אויס אַרבייטונגען.

די פראַגע פון עקספּאָרט פון די יודישע האַנדווערקער אויסאַרבייטונגען איז זעהר אַ קאָמפּליצירטע הן צוליב דער שווערוגקייט ביי אויסגעפינען אַבזאַץ-מערק, הן צוליב דעם וואָס 90—80 פּראָצ. פון די האַנדווערקער זענען קליינע פּראָדוצענטען, וועלכע זענען ניש׳ט ביכולת צו פּראָדוצירען גרעסערע סכומים איינהייטליכע סחורות, ווי דאָס פאָדערט דער עקספּאָרט.

דאָך זענען פאַרהאַן פיל אַרטיקלען, וועלכע מען וואלט געקאָנט עקספּאָרטירען צוליב דער ביליגקייט פון אַרבייט אין פוילען, אַזוי למשל אין דער צייט, ווען דער אַלגעמיינער עקספּאָרט פון פוילען איז געפאַלען פון 2,508 מיליאָן אין יאָהר 1928 אויף 960 מיליאָן אין יאָהר 1933, איז געוואלדיג געשטיגען דער עקספּאָרט פון א רייהע קליינאינדוסטריע-אויסאַרבייטונגען, פון 6 מיליאָן אין יאָהר 1928 ביז 23 מיליאָן אין יאָהר 1933. די זעלבע טענדענץ איז געווען אויך אין אהר 1933, ווען עס זענען געשטיגען די סומען פאַר'ן אַרויספיהר פון קאַרב-פלעכטעריי, בערעטען, שפּילצייג און אנדערע.

אבשאַצענדיג די בעדייטונג פון עקספּאָרט פון די יוד. האַנדווערקער-אויסאַרבייטונגען, האָט די געז. „צעקאַבע" בעשלאָסען צו אַסיגנירען פון דעם אויפבוי-פאָנד א געוויסע סומע פאַר עקספּאָרט-צוועקען. עס זענען אויך פאַרהאַן אויסזיכטען צו בעקומען ספּעציעלע קרעדיטען אויף צו פינאַנסירען די עקספּאָרט-פּראָדוקציע.

א קאָנקרעטע אַקציע צו שאַפען עקספּאָרט-מעגליכקייטען ווערט אונטערגענומען קודם כל אין אמעריקע און אין ענגלאַנד, וואו עס וועט בקרוב אַרויספאָהרען א ספּעציעלע דעלעגאַציע מיט געהעריגע מוסטערען.

לסוף שטרייכט ה' באַרנשטיין אונטער די נויטווענדיגקייט פון אַן'אויספיהרליכען מיינונגס-אויסטויש פון די בעריהרטע פראַגען און פון שאַפען א קערפערשאַפט, וועלכע זאל אָנפיהרען און רעאַליזירען די אַלע עקספּאָרט-פּלענער. די בעראַטונג דאַרף זיך אויך אַרויסזאָגען וועגען אַנטיילנעמען אין פּויזנער יריד.

ה. נ. רייף (מיטאַרבייטער פון דער בעראַטונגס-שטעלע פאַר עקספּאָרט) שטעלט זיך אין אַן'אויספיהרליכען רעפעראַט אָב אויף דער ביז-איצטיגער טעטיגקייט פון דער בעראַטונגס-שטעלע פאַר עקספּאָרט פון קליינאינדוסטריע-אויסאַרבייטונגען, וועלכע איז בעשטאַנען צוו. אנד. אין זאמלען מוסטערן פון די עקזיסטירענדע אויסאַרבייטונגען און אין אַרויספאָדערען מוסטערן פון אויסלאַנד, כדי צו קענען צופּאַסען אונזערע אויסאַרבייטונגען צו די פאָדערונגען פון אויסלענדישען מאַרק.

די בעראַטונגס-שטעלע האָט אָנגעקניפּט א קאָנטאַקט מיט פאָרשטעהער פון פערשידענע פאַכען און געמאַכט בעמיהונגען, אַז אונזער פּראָדוקציע זאל קענען געפינען אָפּזאַץ אין אויסלאַנד. א דאַנק דער בעראַטונגס-שטעלע זענען שוין אויך אויסגעפיהרט געוואָרען די ערשטע בעשטעלונגען פון אויסלאַנד.

אין פאָרשטעהענדען פּויזנער יריד וועט זיך די געז. „צעקאַבע" בעטייליגען מיט א ספּעציעלער אויסשטעלונג פון די כאַלופּניקעס און קליינאינדוסטריע אויסאַרבייטונגען. דאָס בעטייליגען זיך אין פּויזנער יריד וועט האָבען צוו. אַנד. די אויפגאַבע אָנצוקניפּען אַן'אונמיטעלבאַרען קאָנטאַקט מיט די אויסלענדישע סוחרים, וועלכע בעזוכען דעם יריד.

אין דער דיסקוסיע אַרום די רעפעראַטען האָבען זיך בעטייליגט א רייהע רעדנער, וועלכע האָבען בעגריסט די איניציאַטיוו פון דער געז. „צעקאַבע" און אונטערגעשטראָכען די ריכטיגקייט פון די ביז-איצטיגע מעטאָדען אויפ'ן געביט פון ענטוויקלען דעם עקספּאָרט.

ה. ליכטער (טריקאָטאַזש) האַלט, שטיצענדיג זיך אויף זיינע בעזוכען אין אויסלאַנד, אַז די פּוילישע סחורות זענען קאָנקורענץ שפעהיג און קענען ביי א געהעריגער אָרגאַניזאַציע געפינען א גרויסען אָפּזאַץ.

אינזשינער ראָזען שטרייכט אונטער די וויכטיגקייט פון דערקענען די בעדערפענישען פון אויסלענדישען מאַרק, ער גלויבט, אַז דער פּויזנער יריד וועט אַ סך מיטהעלפען פעסטצושטעלען, וואָס פאַר סחורות אויסלאַנד האָט אינטערעס צו אימפּאָרטירען.

ה' נייפעלד (טריקאָטאַזש) האַלט, אַז אין דער דעלעגאַציע קיין אויסלאַנד דאַרפען זיך קודם כל בעטייליגען פאַכלייט. ער שטרייכט אונטער די וויכטיגקייט פון שאַפען א ביוראָ.

ה' טרעפּמאַן (לעדער גאַלאַנטעריע) פערגרופט זיי אויף דער שווערער לאַגע פון די יודישע כאַלופּניקעס און שטרייכט אונטער, אַז די געז. „צעקאַבע" דאַרף טיילווייז דעקען די קאָסטען פון די מוסטערן.

ה' קאַלישער (קאַמאַשען מאַכער) האַלט דאַגעגען, אַז די יודישע כאַלופּניקעס דאַרפען אַליין אַרויסווייזען אינטערעס פאַר'ן יריד און צושיקען אומזיסט מוסטערן פון זייערע אויסאַרבייטונגען, נעמענדיג אין בעטראַכט, אַז די געז. „צעקאַבע" נעמט אויף זיך אַלע הוצאות, וועלכע זענען פערבונדען מיט דער אויסשטעלונג.

ה' האָפמאַן (פּראַוויניציעלער קאַמ. פון יודישער מלאכה) שטרייכט אונטער, אַז מען וועט קענען לייסטען גרויסע אויפגאַבען נאָר מיט דער מיטהילף פון די פּראָאינטערעסירטע יודישע כאַלופּניקעס. ער רופט דעריבער די כאַלופּניקעס זיי זאָלען אין זייער אייגענעם אינטערעס ווי ווייט מעגליך מיטהעלפען דער בעראַטונגס שטעלע פאַר עקספּאָרט אין איהר טעטיגקייט.

ה' גאָלדמאַן (קראָוואַטען) שטרייכט אונטער, אַז עס איז זעהר וויכטיג צו בעקומען מוסטערן פון אויסלאַנד.

ה' פישעראָוו (פאָרשטעהער פון סוחרים-פּעראיין) האַלט, אַז דער עקספּאָרט פון די האַנדווערקער אויסאַרבייטונגען דאַרף אָרגאַניזירט ווערען דורך קאָמיסיאָנערען.

דירעקטאָר פינקעלראוט שטיצט אונטער די דאָזיגע מיינונג און האַלט, אַז דורך בעזייטיגען די פינאַנציעלע מניעות זענען פאַרהאַן גרויסע מעגליכקייטען צו פערגרעסערען דעם עקספּאָרט.

ה' בערמאַן (לעדער-גאַלאַנטעריע) האַלט, אַז עס זענען פאַרהאַן גוטע עקספּאָרט-מעגליכקייטען אין זיין בראַנזשע, ווייל דער טעכנישער ניוואָ פון דער פּראָדוקציע האָט זיך שטאַרק געהויבען.

פּרעזעס גלאַצער דריקט אויס זיין צופרידענקייט פון דער פּראַקטישער אַרבייט לטובת די האַנדווערקער און כאַלופּניקעס, ער לעגט פאַר צו זאַמלען צוו. אנד. די מוסטערן דורך די פערלעגער.

ה' בראַמבערג רעדט וועגען דער פערצווייפעלטער לאַגע פון דער יודישער בעפעלקערונג און קומט צום אויספיהר, אַז די פערניכטענדע ווירקונג פון באָיקאָט קען אין א געוויסע מאָס געלינדערט ווערען דורכ'ן פערגרעסערען דעם עקספּאָרט. לעגט פאַר צו שאַפען א שטענדיגע אויסשטעלונג פון דער יודישער קליינפּראָדוקציע אין פוילען. אויך ה. גאָלדבערג שטיצט דעם דאָזיגען פּראָיעקט און לעגט פאַר צו שאַפען אַן'אילוסטרירטען קאַטאַלאָג פון דער קליינפּראָדוקציע.

ה' באָרענשטייך ווייזט אָן אין שלוס-וואָרט, אַז די אַרבייט פון דער געז. „צעקאַבע" אויפ'ן געביט פון עקספּאָרט איז בלויז אַן'אָבשניט פון דער ברייטער פערצווייגטער טעטיגקייט צו לינדערען די לאַגע פון דער יודישער בעפעלקערונג אין פוילען.

עס איז מעגליך, אַז גאָר בקרוב, ווען עס וועלען שוין אָרגאַניזירט ווערען אַלע צוגרייטונגס-אַרבייטען, וואָס זענען נוגע דעם עקספּאָרט, וועט דער „צעקאַבע" שאַפען א ספּעציעלע האַנדעלס און פינאַנץ-אינסטיטוציע, וועלכע וועט זיך פערנעמען נאָר מיט די פראַגען, ער האַלט, אַז גראַד איצט האָט די אויסשטעלונג אין פּויזען א גרויסע געזעלשאַפטליכע און ווירטשאַפטליכע בעדייטונג. צום סוף פון דער בעראַטונג ווערט געוועהלט א ביוראָ, אין וועלכען עס זענען צוו. אנד. אַריין די ה"ה טרעפּמאַן, קאַלישער, נייפעלד, דאַנציגער, גאָלדמאַן א. ד.

דאָס לעבען אין ארץ-ישׂראל

ידיעות פון דער יודישער טעלעגראַפען אַגענטור

א"י אַלס בריטישע מיליטערישע באַזע

אַרום די פערהאַנדלונגען מיט עגיפּטען

ירושלים. „אל ליוואַ" דערצעהלט, אַז דער צוועק פון דער הויך-קאָמיסאַר'ס בעזוכען אין דרום, עגיפּטען און אַנדערע ערטער, שטעהט אין צוזאַמענהאַנג מיט דער בעפעסטיגונג פון אקאבא און מיט דעם בוי פון אַ קאַנאַל פון עזה קיין אקאבא אָדער בוי פון אַן'אייזענבאַהן אויף דער דאָזיגער ליניע. די בעפעסטיגונג פון אקאבא האָט זיך נאָך נישט פערענדיגט, הגם די אַרבייט ווערט געפיהרט אין אַ שנעלען טעמפּאָ. אויב די ענגלישע פאַרשטעהער, וואָס פערהאַנדלען איצט מיט עגיפּטען, וועט זיך איינגעבען צו פערענטפער'ן די מיליטערישע פראַגע, וועט מען אויך לייכט קאָנען קומען צו אַ הסכם בנוגע אַלע אַנדערע פראַגען. די מיליטערישע פראַגע צווישען עגיפּטען און ענגלאַנד וועט פערענטפערט ווערען אויפ'ן חשבון פון א"י און עבר-הירדן, וואָס דאָס בריטישע מיליטער וועט זיך פערפעסטיגען.

קאַהיראָ. אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן לעצטען בעזוך פון הויך-קאָמיסאַר סער אַרטור וואוקאָפּ אין עגיפּטען, פאָדערט די היגע אַראַבישע צייטונג „אל-באלאג", אַז די עגיפּטישע רעגירונג זאָל אָפּקויפען ביי ענגלאַנד דעם טייל פון דער א"י באַהן-ליניע, וואָס ציהט זיך דורך דעם מדבר סני. די דאָזיגע פאָדערונג איז שוין איינמאָל געשטעלט געוואָרען, אָבער די עגיפּטישע רעגירונג האָט דעמאָלט געטענה'ט, אַז זי האָט נישט דאָס נויטיגע געלד דערצו. די צייטונג בעטאָנט איצט די פאָדערונג צוליב דער סטראַטעגישער וויכטיגקייט פון דער דאָזיגער באַהן-ליניע פאַר עגיפּטען.

פון דעם בעזוך פון סער נייל מאַלקאָלם אין ארץ-ישׂראל

ירושלים. אין משך פון זיין אויפענטהאַלט, אין א"י האָט דער הויך-קאָמיסאַר פאַר פליטים-ענינים נעיל מאַלקאָלם בעזוכט אין דער בעגלייטונג פון פאָרשטעהער פון דער יודישער אַגענץ ה' י. גאָרדאָן תל-חי. דאָרט האָט איהם בעגריסט אַ יוגענדליכער פון דער לעצטער דייטשער עליה. סער בייל מאַלקאַלם האָט צוו. אַנד. געענטפערט, אַז ער בעוואונדערט שטאַרק דעם פאַרשטאַנד און ענערגיע, וואָס די יודען ווייזען אַרויס אין א"י. ער איז זיכער, אַז דאָס וועט ברענגען גרויס נוצען ניט נאָר דעם יודישען פאָלק, נאָר אויך דער גאַנצער וועלט. תל-חי האָט פאַר'ן גאַסט איינגעאָרדענט אַ מיטאָג, וועלכער האָט זיך געענדיגט מיט געזאַנג און טענץ.

אויפן אָרט פון די אַלטע יודישע קוואַרטאַלען אין ירושלים וועלען ענטשטעהען נייע מאָדערנע שטאָט טיילען

ירושלים. די ירושלימער שטאָט-פערוואַלטונג האָט בעשלאָסען איינצוואַרפען די אַלטע יודישע קוואַרטאַלען סיי אין דער אַלט-שטאָט, סיי אויסער דער שטאָט און אויף זייער אָרט אויפבויען נייע קוואַרטאַלען מיט אַלע טעכנישע און סאַניטאַרע בעקוועמליכקייטען. אין צוזאַמענהאַנג דערמיט, האָט דער הויך-קאָמיסאַר בעזוכט די קוואַרטאַלען און זיך צוגעקוקט, ווי עס לעבט די ירושלימ'ער אָרימקייט. דער בירגערמייסטער פון ירושלים, וואָס איז לויט זיין פּראָפעסיע אַ מעדיציבער, האָט דעם הויך-קאָמיסאַר דער עיקר אויפמערקזאַם געמאַכט אויף די אוננאָרמאַלע סאַניטאַרע בעדינגונגען, אין וועלכע עס קומט אַרויס דער ירושלימער אָרימקייט צו לעבען און איהם פאָרגעלעגט די פּלענער פון די נייע קוואַרטאַלען, וואָס וועלען דאָרט אויפגעבויט ווערען.

די פערווירקליכונג פון דעם פּלאַן; וואָס וועט זיי שטאַרק בעלעבען דעם בוי-מאַרק אין ירושלים, סיי פערשענערען די שטאָט, איז איצט אָבהענגיג פון דער בעשטעטיגונג פון דעם הויך-קאָמיסאַר.

אָראַנזשען יום - טוב אין א"י

ירושלים. פּתח-תקוה האָט בדעה איינצוּאָרדענען אַ יום-טוב צו דער צייט, ווען עס ווערט געענדיגט דער שניט פון אָראַנזשען. אַזעלכע יום-טובים ווערען איינגעאָרדענט איבער דער גאַנצער וועלט. דאָס וועט זיין דער ערשטער פון אַזעלכע יום-טובים אין א"י, וועלכער וועט אַלע יאָהר געפיהרט ווערען. גלייכצייטיג מיט'ן יום-טוב וועלען די קאָלאָניסטען איינאָרדענען אַן'אויסשטעלונג פון דער ציטרוס-פּרוכט.

נאכדרוק אין א טאג - צייטונג, אפילו טיילווייז — פערבאָטען.

53

ק. מלאד

דאָן=דאָמינגאָ

ראָמאַן

די מעשים אָבער פון דעם לעצטען פּרעזידענט זענען געווען אַזוי אויגען-שטעכעדיג אַז אפילו די בירגערליכע פּרעסע האָט עס שוין נישט מעהר געקענט פערשווייגען און צווישען פאָלק האָט זיך אָנגעהויבען אַנ'אָנזאָג פון אַ מרידה.

א רעגימענט פון פעדעראַלען מיליטער אין דער קאַפּיטאַל שטאָט אונטער דער אָנפיהרונג פון גענעראַל וועלאַזע האָט זיך אָפען געשטעלט געגען דעם פּרעזידענט און זיינע נאָכפאָלגער, עס האָט אויסגעבראָכען אַ אויפשטאַנד. די אָפיצירען האָבען געשוואוירען טריהיים דעם גענעראַל ביים העלקמאָל פון „טיראַדענטעס" און פונקט ווי טיראַדענטעס האָט זיך געלאָזט אַרויסרייסען זיינע ציין אין קאַמף פאַר בראַזילעם פרייהייט אַזוי האָבען זיי געשוואוירען זיך לאָזען רייסען אברים פון זייער לעבעדיגען לייב און פערניכטען די קאָסטע פון די איבערגעקויפטע הערשער.

צוליב דעם וואָס דאָס איז געווען א מיליטערישער אויפשטאַנד און אויך נאָר פון איין רעגימענט און צוליב דעם וואָס דאָס פאָלק האָט בכלל נישט געגלויבט אין די הבטחות פון גענעראַל וועלאַזע, וועלכער האָט אגב אַליין געוואָלט ווערען פּרעזידענט פון לאַנד, האָט זיך די רעוואָלוציע נישט אויסגעשפּרייט אויסער ווי אין די ריהען פון דער קאַזאַרמע.

פאַר דער רעגירונג איז אָבער געווען א גוטער מאָמענט צו דערקלערען קריגס צושטאַנד אין לאַנד. נאָך א בלוטיגען ווידערשטאַנד פון דעם צעבונטעוועטען רעגימענט מיט דער פּאָליציי, איז דער רעגימענט פאַרנאַנדערגעטיילט געוואָרען אין פערשידענע מיליטער-אָפּטיילונגען, די רעוואָלוציאָנערע אָפיצירען און דעם גענעראַל וועלאַזע האָט מען געפאַנגען און זיי זענען דורך „געהיימע אומשטענדען" דערשאָסען געוואָרען אין די תפיסה.

דער קריגס צושטאַנד איז אָפיציעל געוואָרען אין די ערשטע צייטען זעהר האַרב. אויף פּרעסע און פער זאַמלונגען, די פעדעראַלע מאַכט האָט אויפן גאַנצען לאַנד אַרויפגעלייגט איהר האַנט און ביי דער לאַגע זענען דורכגעפיהרט געוואָרען די „געזעצליכע וואַהלען" און פּרעזידענט איז געוואָרען דער וואָס איז בעשטימט געוואָרען אין רעגירונגס הויז.

קאַפּיטעל צוויי

דער עקאָנאָמישער מצב איז געפאַלען אין לאַנד, ווי דער קוועקזילבער אין טערמאָמעטער אונטער דער וויערא.

די אומצופרידענקייט פון די מאַסען האָט זיך שוין געגומען אַרויסשיילען ווי פון די אייער די שאָלעכץ.

אויף „פּראַזאַ מאַוא" האָבען זיך שוין פערזאַמעלט טויזענטער אַרבייטער מיט הונגעריגען פּלאַם אין די אויגען. מיט פּראָטעסט אויף די ליפען און די קנאַכיגע פויסטען האָבען זיך אפילו אָנגעהויבען צוגויפּבייגען.

א טאָג נאָך דעם אוועקגייענדיגען פּרעזידענט האָט מען אָנגעהויבען צו אויפדעקען די שיינע מעשים עס האָט זיך אַרויסגעוויזען אַז אין משך פון פריהערדיגען „פּעריאָד" זענען גאַלחענע אברים אָפּגעריסען געוואָרען פון לאַנד און אוועקגעשענקט געוואָרען צו אויסלענדישע קאָמפּאַניעס אַלס מתנות, גאָלד-גרובען דימענט פעלדער זענען פערקויפט געוואָרען בחצי חינם, און מיליאָנען וואָס האָבען געהערט צו דער נאַציע זענען פשוט אוועקגעגנבעט געוואָרען.

אונטערן אויסרייד פון קריגס צושטאַנד האָט מען לייכט געקענט פערשטופּען די מיילער פון די „העצערישע" צייטונגען, די שעף-רעדאַקטאָרען זענען אַרעסטירט געוואָרען און פערשיקט אויף אומבעוואוינטע אינזלען.

כדי אויסצומיידען אַנ'ענטפער איז דער אָראָפּנייענדיגער פּרעזידענט תיכף צומאָרגענס נאָך זיין פערלאָזען דעם העכסטען אמט אָפּגעפאָהרען קיין רוים, בעפרייענדיג זיך פון די „פּליכטען" אַלס ערשטער ביזנעס צווישען עטליכע און דרייסיג מיליאָן, האָט ער געוואָלט זיך אָביסעל אָפּרוהען און נעהמען א ברכה פון געגענזונג ביים פּויפּסט אין וואַטיקאַן. וועלכער האָט געהאַט אין פּרעזידענט א נוצליכען דינער פאַר דער קאַטוילישער קירך אין בראַזיליע.

אויף פּראַזאַ מאַוא, דער זונינער טויער צו בראַזיליעס ליכטיגער הויפּטשטאָט איז געווען בעלאַגערט פון מענשען. עס איז געווען אַנ'אויפגעשרויפטער יום טוב, די רעגירונגס פּוּאַמטע, וואָס ציילען זיך אין די צענדליגער טויזענטער, די העזערוו פּאָליציי דאָס פעדעראַלע מיליטער פון די רע-זשאַניירא רעגימענטען, מאַטראָסען פון קריגס שיפען, שפּיאָנען און דעלעגאַציעס פון פּאַטריאָטישע פעראיינען, אָנגעשטעלטע פון קלויסטערס, גלחים, היילישע שוועסטער און קינדער פון די רעגירונגס שולען — אַלץ איז געווען פערזאַמעלט, יעדע אָפּטיילונג מיט איהר פאָהן. מיט איהר אָרקעסטער, און עמבלעמס. די זייטיגע גאַסען און אוועניעס זענען געווען אָנגעפּאַקט, א פערפליייצונג פון שטרויענע היט, זיידענע פּאַראַסאָלען און פּאַרביגע בענדער, דעם פערקעהר פון די „באַנדאַס" און אויטאָמאָבילען האָט מען געלענקט דורך די זייטיגע גאַסען, קאַוואַלעריע אויף פערד און אַרטילעריע מיט אַלערליי מאַשין-געוועהר און גרויסע קאַליבערדיגע האַרמאַטען.

פאַר נייגעריגקייט איז שוין געשטאַנען א גרויסער עולם אין די פענסטער, אויף די באַלקאָנען, מען האָט געקלעטערט אויף די טעלעגראַף סלופּעס און טורעמס פון די דעכער. די גרויסע פענסטער פון די געשעפטען זענען טעותן פערשלאָגען מיט ברעטער און פון די קאַפעהייזער זענען געווען אַרויסגעטראָגען די טישלעך, שטוהלען וואָס האָבען זיך שיער איבערגעבראָכען פון די מחנות מענשען וואָס האָבען זיך געריסען אויף זיי.

דאָס איז געווען דער טאָג ווען דער נייער פּרעזידענט האָט איבערגענומען די מאַכט און דעראַלטער איז אוועקגעפאָהרען קיין רוים.

מען האָט נאָך קיינמאָל נישט געמאַכט אַזאַ פּאַראַד, אָבער די פייערליכקייט איז געווען דער סימן פון שרעק פאַרן איינגעם שאָטען. מען האָט רעמאָנסטרירט. מען האָט מיט די מאַניפעסטאַציעס געוואָלט ווייזען אַז דאָס פאָלק איז מיט דעם נייעם הערשער, און געזעגענט זיך פייערליך מיט דעם אוועקגעגאַנגענעם.

(פאָרטזעצונג קומט)

לאָדזשער באַמבע-וואַרפער פאַר'ן געריכט

(ענדע פון דער 1-טער זייט)

זענען צו איהם געקומען, כדי זיך צו פּרעהען מיט'ן בערזשער אַרעסטאַנט. אָבער מיט קיין אַרבייט האָט ער דאַן אין לאָדז זיך נישט פאַרנומען. ער האָט נישט אָרגאַניזירט קיין פינפּטלעך און נישט געברענגט קיין פּעקלעך אויפרייס - מאַטעריאַלען. אמת, אַז ער האָט אַמאָל אויף זאַכאָדניא-גאַס געטראָפען די אַנגעקלאָגטע זוויעזשעוויטש און אַגורעק און איז אַוועק מיט זיי אין רעסטאָראַן אויף זשעלאַני רינעק. דאָרט האָבען זיי נישט געשאַפען די געהיימע אָרגאַניזאַציעס, ווי ס'איז אָנגעגעבען אין בעשולדיגונגס-אַקט, נאָר האָבען גערעדט וועגען דער יודען-פראַגע און ווי אַזוי צו קעמפען מיט יודען. פון לאָדז איז ער געפאָהרען קיין וואַרשאַ וואו מ'האָט איהם פּלוצלינג אַרעסטירט און געבראַכט אַ געשמידטען אין קייטען קיין לאָדז.

אויף דער פראַגע פון פּראָקוראָר ערקלערט ער, אַז ער איז אַן עהרען-מיטגליד פון דער ענדעקישער אַקאַדעמישער סעקציע. צום סוף גיט ער נאָך צו, אַז ער איז זיך אין גאָרנישט מודה.

דער צווייטער אַנגעקלאָגטער זוויעזשעוויטש הויבט אָן זיינע ערקלערונגען דערמיט, אַז ער איז זיך באַר טיילווייז מודה אין דער שולד. ער דערציילט פאָלגענדע געשיכטע: צו איהם אין שטוב איז געקומען אַן אומבעקאַנטער פון וואַרשאַ און האָט איבערגעלאָזט ביי איהם אַ פּעקעל אויפרייס-מאַטעריאַלען, אַז ער זאָל דאָס איבערגעבען אַגורעקן. ער האָט דאָס אויפרייס-מאַטעריאַל צוגענומען און אין עטליכע טעג אַרום אַוועקגעגעבען דעם דאָזיגען אַגורעק.

פּראָקוראָר: ווי קומט דאָס, אַז אַן אומבעקאַנטער זאָל אייך איבערגעבען אויפרייס-מאַטעריאַל?

אַנגעקלאָגטער: מ'האָט געהאַלטען, אַז איך בין נאָך נישט פאַרשיט אין דער פּאָליציי, דעריבער איז מען מיט מיר געווען זיכער.

פּראָקוראָר: צי קענט איהר שעמיאַשקאָ'ן?

— יאָ, איך קען איהם.

— צי האָט איהר מיט איהם אָפּגעהאַלטען אַ בעראַטונג אין רעסטאָראַן אויף זשעלאַני-רינעק?

— דאָס איז נישט געווען קיין בעראַטונג, נאָר מיר האָבען געהאַט אַ דיסקוסיע וועגען דער יודען-פראַגע.

פאַר וואָס האָט איהר ביי דער פּאָליציישער אויספאָרשונג געזאָגט, אַז איהר האָט דעמאָלט בעשלאָסען צו גרינדען אַ געהיימען פאַרבאַנד צום קאַמף מיט יודען דורך פאַרניכטען זייערע געשעפטען און אַנדערע אָביעקטען.

— אין דער פּאָליציי בין איך אויסגעפאָרשט געוואָרען ביי בעזונדערע בעדינגונגען. מען האָט מיר געדראָהט און געווידעלט. דעריבער האָב איך געזאָגט וועגען דעם געהיימען פאַרבאַנד און וועגען דעם, אַז דאָס אויפרייס-מאַטעריאַל האָב איך בעקומען פון שעמיאַשקאָ'ן. מען האָט מיך געהייסען אין דער פּאָליציי דערויף שווערען, איך האָב אָבער נישט געוואָלט שווערען, ווייל איך בין נישט קיין יוד, וואָס זאָל שווערען, און גלייכצייטיג אין זיבען האָבען עפּעס אַנדערש.

— צי האָט איהר געוואוסט, אַז די באָמבעס זענען זעהר שטאַרקע?

— ביין, איך האָב נישט געוואוסט. דער אומבעקאַנטער, וואָס האָט מיר געבראַכט די באָמבעס האָט מיר געזאָגט, אַז דאָס איז זעהר אַ לייכט מאַטעריאַל.

— צי האָט איהר געקויפט רעוואָלווערן?

— יאָ, איך האָב געקויפט 3 רעוואָלווערן.

— פאַר וועמענס געלד?

— איך בין געווען קאַסירער פון דעם ענדעקישען איבערמאַכער און פון דאָרט האָב איך גענומען דאָס געלד.

— צי האָט איהר, ביים איבערגעבען אַגורעק'ן דאָס אויפרייס-מאַטעריאַל איהם געזאָגט, אַז עס איז בעשטימט פאַר יודישע געוועלבער?

— יאָ.

דער אַנגעקלאָגטער דערציילט ווייטער, אַז ער האָט אויך געוואוסט, אַז עס ווערט צוגעגרייט אַן אַטענטאַט אויף דער דרוקעריי פון דער „רעפּובליקאַ" און (ער האָט דאָס געהאַלטען פאַר ריכטיג, ווייל דער „זשידאָזסקער עקספּרעס" האָט פּראָפּאַגירט די קריסטליכע הייליגקייט.

אין דעם אָרט לייענט דער פאָרזיצער אַדורך די ערקלערונגען פון דעם דאָזיגען אַנגעקלאָגטען, בעת דער אויספאָרשונג, און עס שטעלט זיך אַרויס, אַז דאָרט האָט ער בפירוש ערקלערט, אַז ער, צוזאַמען מיט זוויעזשעוויטש'ן און אַגורעק'ן האָבען געגרינדעט די געהיימע אָרגאַניזאַציע פון טעראָריסטישע „פינפּטלעך" און דאָס אויפרייס-מאַטעריאַל האָט איהם צוגעשטעלט שעמיאַשקאָ.

דער אַנגעקלאָגטער אַגורעק ערקלעהרט, אַז אין רעסטאָראַן אויף זשעלאַנאַ-גאַס האָט ער מיט שעמיאַשקאָ און זוויעזשעוויטש צוגעטראַכט אַ פּלאַן ווי-אַזוי צו קעמפען מיט יודען. זיי האָבען גערעדט וועגען דעם, אַז מען דאַרף בעגיסען די סחורות אין די יודישע געשעפטען מיט אַ שטינקענדיגער פליסיגקייט, באָיקאָטירען און אַפילו וואַרפען פּעטאַרדעס. אַ צייט נאָך דעם דאָזיגען געשפּרעך, האָט ער געטראָפען זוויעזשעוויטש'ן, וועלכער האָט איהם איבערגעגעבען אויפרייס - מאַטעריאַל, בעשטימט אויף קעמפען מיט יודען. ער האָט פאַרשטאַנען, אַז מען דאַרף צוקלייבען פאַרטרוייליכע מענשען, וועלכע זאָלען זיך מיט דעם ענין פאַרנעמען. אַלס די בעסטע מענשען דערויף האָט ער אויסגעוועהלט די אַנגעקלאָגטע טאַנדיס, וואַרכאַל און מעלקאַ. ער האָט פון דעם בעקומענעם אויפרייס-מאַטעריאַל געמאַכט אַ פּרוב אויף'ן פעלד היגטער זשאַביעניעץ, ער האָט פון דעם דאָזיגען מאַטעריאַל געגעבען טאַנדיס'ן אויף אויספיהרען דעם אַטענטאַט אויף'ן יודישען געוועלב פון פּרוי באַראַוויעצקאַ אויף זאַוישאַ-גאַס. ווייטער אויף אויפצורייסען די דרוקעריי פון דער „רעפּובליקאַ" און אויך אויף צו וואַרפען אין געשעפט פון ווינטער.

דאַגעגען איז ער זיך נישט מודה, אין גרינדען אַ געהיימען פאַרבאַנד און טעראָריסטישע „פינפּטלעך". ער האָט נאָר צוגעגרייט מענשען, אַז זיי זאָלען זיין גרייט אויף יעדען פאַל, ווען מען וועט זיי דאַרפען אויסנוצען געגען יודען. און אייגענטליך, זאָגט ער ווייטער, האָט זיך אונז נאָר געהאַנדעלט וועגען יודען. דער אַנגעקלאָגטער זאָגט אויך, אַז אַלץ, וואָס ער האָט געזאָגט ביי דער אויספאָרשונג וועגען שעמיאַשקאָ, איז נישט אמת, וואָס ער האָט געזאָגט, איז געווען אונטער צוואַנג. ווייטער זאָגט ער, אַז פון זוויעזשעוויטש'ן האָט ער בעקומען באָמבעס, רעוואָלווערן, זויער-שטאָף צו פאַרבערנען פּוטערס, פליסיגקייט צו בעגיסען פּראָדוקטען און אויך געלד פאַר די מענשען אויף טראַמוואַיען. דאָס אַלץ האָט ער איבערגעגעבען דעם אַנגעקלאָגטען וואַרכאַל.

— פּראָקוראָר: צי איז געווען אַ בעפעהל צו פאַרניכטען די דרוקעריי פון „רעפּובליקאַ"?

— יאָ, אַזאַ בעפעהל איז געווען.

דער אַנגעקלאָגטער מיכאַל באַראַניעצקי ערקלעהרט, אַז ער האָט בעקומען פון אַגורעק'ן אַ פּעטאַרדע, וועלכע איז געווען בעשטימט פאַר ווינטער'ס געשעפט אויף פּעטריקאָווער 33, די פּעטאַרדע האָט ער געוואָלט אַוועקגעבען דעם 26 יאַנואַר נעבען קינאָ „בייקאַ" אויף פראַנציסקאַנער-גאַס, אַ מענשען, וועלכער וועט קומען אויף דעם אָרט מיט אַן „עכאָ" אין האַנד. דער מענש איז טאַקע געקומען, אָבער ער האָט זיך איבערגעלייגט, אַז זונטאָג דאַרף מען די באָמבע נישט וואַרפען, ווייל עס דרעהען זיך פיל קריסטען אין גאַס און די אַקציע איז דאָך בעשטימט נאָר געגען יודען. ער האָט דעריבער געהייסען קומען אויף צומאָרגענס, ווען ער האָט די באָמבע איבערגעגעבען און אין דעם זעלבען טאָג איז דער אַטענטאַט אויף ווינטער'ס געשעפט טאַקע אויסגעפיהרט געוואָרען. דער אַנגעקלאָגטער ציהט צוריק אַלץ, וואָס ער האָט געזאָגט בעת דער אויספאָרשונג, וועגען דער ראָל פון שעמיאַשקאָ אין דער גאַנצער אַקציע.

דער אַנגעקלאָגטער טאַדעאוש וואַרכאָל איז זיך מודה, אַז ער האָט בעקומען אַ בעפעהל צו אָרגאַניזירען פאַרטרוייליכע מענשען צו אַ קאַמף געגען יודען. ער האָט אָפּגעגעבען די שבועה אַגורעק'ן. ער האָט בעשטימט אַלס קאָמענדאַנטען באַרטשאַק'ן און מילאַ. די קאָמענדאַנטען האָבען די שבועה אָפּגעגעבען פאַר איהם אין לאָקאַל פון דער ענדעקישער אָרגאַניזאַציע אויף פשעיאַזד-גאַס. די קאָמענדאַנטען ווידער האָבען זיך ווערבירט אייגענע מענשען און האָבען אויך אָפּגענומען אַ שבועה. פון אַגורעק'ן האָט ער בעקומען אַ באָמבע, וועלכע איז געווען בעשטימט פאַר דער דרוקעריי פון דער „רעפּובליקאַ". די באָמבע האָט ער איבערגעגעבען דעם קאָמענדאַנט פון אַ גרופּע באַרטשאַק, וועלכער האָט געהאַט די אויפגאַבע, דעם אַטענטאַט צוזאַמען מיט זיינע מענשען אויסצופיהרען. ער ווייסט אויך, אַז אַ צווייטע באָמבע איז געווען בעשטימט פאַר ווינטער'ס געשעפט. ער האָט אָבער נישט געוואָלט אויספיהרען דעם דאָזיגען אַטענטאַט, און האָט אָנגעוויזען אויף'ן אַנגעקלאָגטען מילאַ. אויך ער ציהט צוריק אַלץ, וואָס ער האָט געזאָגט אויף דער אויספאָרשונג וועגען שעמיאַשקאָ, ווייל, זאָגט ער, אַז מ'האָט איהם געצוואונגען צו די אַלע ערקלערונגען.

פּראָקוראָר: צי איז נישט געווען אַ מאָמענט בעת דער אויספאָרשונג, און דאָס אין מיין אַנוועזענהייט, וועןאיהר האָט זיך צעוויינט און אַלעם זיך מודה געווען, און ערקלערט, אַז איהר האָט חרטה?

דער אַנגעקלאָגטער טאַנדיס האָט בעת דער אויספאָרשונג זיך מודה געווען, אַז ער איז **געווען דער קאָמענדאַנט פון דעם באָמבען-אַטענטאַט, וועלכער איז אויסגעפיהרט געוואָרען אויפן געוועלב פון יוטא באַראַוויעצקאַ, זאַווישאַ 24**, ער האָט אָפּגעגעבען די טעכנישע פּרטים, וויאַזוי ער צוזאַמען מיט זיין „פינפטעל" זשעלאַק, גאַוולאָווסקי, וווישניעווסקי און סטאַשיאַק, האָבען די באָמבע געוואָרפען, איצט לייקענט דער אַנגעקלאָגטער שטיין און ביין און ערקלערט, אַז אין דער פּאָליציי האָט מען איהם געצוואונגען אונטערצושרייבען אַלץ, וואָס מ'האָט דאָרט געשריבען, אַז ער איז זיך פלוץ מודה דערין, אַז ער האָט מסכים געווען אַנטיילצונעמען אין אַן אַקציע געגען יודען, וואָס זאָל געפיהרט ווערען דורך באָיקאָט, שטינק-באָמבעס א. אַ. וו.

אויך די אַנגעקלאָגטע מיטגלידער פון טאַנדיס'עס „פינפטעל" זשעלאַק, גאַוולאָווסקי, וווישניעווסקי און סטאַשיאַק, וועלכע האָבען בעת דער אויספאָרשונג אויספיהרליך ערקלערט, ווי אַזוי זיי האָבען געוואָרפען די באָמבע אויף באַראַוויעצקאַ'ס געשעפט און ווי אַזוי זיי זענען געווען בעוואָפנעט מיט רעוואָלווערן אין פאַל ווען עמיצער וועט זיי שטערען דעם אַטענטאַט אויסצופיהרען, ציהען איצט צוריק זייערע פריהערדיגע ערקלערונגען און פאַרטייטשען דאָס דערמיט, אַז זיי האָבען מורא געהאַט פאַר שלאָגען און דעריבער האָבען זיי אונטערגעשריבען די פּראָטאָקאָלען, נישט לייענענדיג אַפילו, וואָס דאָרט געפינט זיך, אַנדערש איז מיט דעם אַנגעקלאָגטען באַרטשאַק: ער איז זיך מודה אין אַלץ, וואָס מען וואַרפט איהם פאָר, א חוץ אין די שטעלען, וואו עס רעדט זיך וועגען שעמיאַשקאַ. ער דערציילט פאָלגענדעס:

צו איהם איז געקומען טאַדעאוש וואַרכאָל און איהם בעשטימט אַלס קאָמענדאַנט פון אַ טעררויס-טיש „פינפטעל". ער האָט אָפּגעגעבען אַ שבועה און דאַן האָט ער זיך צוגעקליבען צו זיין „פינפטעל" די אַנגעקלאָגטע מוראַווא, בראַון, טוואַרעק און סטאַיודאַ. ער האָט געוואוסט, **אַז די אויפגאַבע פון דער געהיימער אָרגאַניזאַציע וועט זיין דער שאַרפסטער קאַמף מיט יודען.**

מיט 2 וואָכען שפּעטער איז געקומען צו איהם דער ערוועהנטער וואַרכאָל און איהם ערקלערט, אַז זיין „פינפטעל" דאַרף אויספיהרען דעם אַטענטאַט אויף דער דרוקעריי פון „רעפּובליקאַ" שענקעוויטשאַ 9. ער האָט אויסגעשיקט איינעם פון זיינע מיטגלידער בראַון, אַז ער זאָל אויספאָרשען דאָס געביט, וואו די דרוקעריי געפינט זיך. אויף צומאָרגענס האָט וואַרכאָל איהם איבערגעגעבען די באָמבע און ער צוזאַמען מיט מוראַווא, בראַון און טוואַרעק, זענען אַוועק אויף'ן אָרט, וואו די באָמבע האָט געזאָלט געוואָרפען ווערען, ער מיט טוואַרעק'ן זענען געגאַנגען דורך שענקעוויטשאַ, דאַגעגען בראַון מיט מוראַווא זענען געגאַנגען דורך פּעטריקאָווער 64. די באָמבע האָט געטראָגען ער, באַרטשאַק אַליין, ווען ער איז אַריין צוזאַמען מיט טוואַרעק'ן אויף שענקעוויטשאַ 9 איז איהם נאָכגעגאַנגען אַ פּאָליציי אַגענט, מיינענדיג, אַז ער טראָגט אַ גנבה הינטער דעם פּאַלטאָ, און געהייסען זיך אַרויסגעבען דאָס פּעקעל, דעמאָלט האָט מוראַווא חערלאַנגט דעם אַגענט אַ זעץ איבער'ן קאָפּ, באַרטשאַק האָט איבערגעלאָזען דאָס פּעקעל, אַרויסגעריסען זיך פון אַגענטס האַנד און אָנגעהויבען צו אַנטלויפען.

דער אַגענט האָט איהם נאָכגעיאָגט און געכאַפּט אויף טראַוגוטאַ גאַס. אַנטלויפענדיג האָט ער אַוועקגעוואָרפען דעם רעוואָלווער, וועלכען ער האָט אויך בעקומען פון וואַרכאָל'ן אויף'ן פאַל אויב עמיצער וועט איהם שטערען אויסצופיהרען דעם אַטענטאַט. דער דאָזיגער אַנגעקלאָגטער ערקלערט אויך, אַז די גאַנצע אַקציע איז געווען געווענדעט געגען יודען.

כאַראַקטעריסטישע ערקלערונגען גיט דער אַנגעקלאָגטער מוראַווא. ער זאָגט, אַז ער איז אַריינגעצויגען געוואָרן אין „פינפטעל" דורך באַרטשאַק'ן דערהוויסענדיג זיך, אַז ס'האַנדעלט זיך וועגען בעקעמפען יודען, האָט ער מסכים געווען צו געהערען צו דער געהיימער אָרגאַניזאַציע, שפּעטער ווען מען האָט איהם געשיקט אָנטייל צונעמען אין אַטענטאַט אויף דער „רעפּובליקאַ", האָט ער געזעהן, אַז מען מאַכט אַ שלעכטע זאַך, ער האָט זיך געוואָלט צוריקציהען, אָבער ער האָט מורא געהאַט, ווייל ביים אָפּגעבען די שבועה אויסצופיהרען אַלע בעפעהלען, איז געשטעלט געוואָרען אַ תנאי, **אַז ביי אַ פאַרראַט וועט מען בעצאָהלען מיטן לעבען**

איבריגענס האָט ער מורא געהאַט, אַז מען וועט איהם האַלטען פאַר אַ קאָנפידענט, איצט האָט ער חרטה.

די אַנגעקלאָגטע בראַון און טוואַרעק זענען זיך מודה אין ערקלערען גענוי ווי אַזוי זיי האָבען געוואָלט אויספיהרען דעם אַטענטאַט אויף דער „רעפּובליקאַ".

דער אַנגעקלאָגטע סטאַיודאַ ערקלערט, אַז ער ווייסט פון גאָרנישט צו זאָגען און ער איז גאַנץ אומשולדיג אַריינגעצויגען געוואָרען אין דעם גאַנצען ענין.

דער אַנגעקלאָגטער יוזעף מילאַ ערקלערט, אַז ער איז קראַנק אויף עפּילעפּסיע, ער איז געווען אַרבייטסלאָז און אָנגעהויבען צו פאַרקויפען דעם „אָרענדאָוניק". מ'האָט געזעהן אין דער ענדעקישער פּאַרטיי, אַז ער איז אַ פעהיגער און מען האָט איהם בעשטימט אַלס לייטער פון פּראָפּאַגאַנדע. איינמאָל איז געקומען צו איהם וואַרכאָל און האָט איהם בעשטימט אַלס קאָמענדאַנט פון אַ „פינפטעל" און ערקלערט, אַז די אויפגאַבע פון די „פינפטלעך" וועט זיין צו פאַרניכטען די יודען.

ער האָט אָפּגעגעבען אַ שבועה און בעשטימט אין זיין „פינפטעל" אַריין די אַנגעקלאָגטע פּשיבילסקי, דאָראָשעוויטש, פאַרנאַלטשיק און זעליגער. מיט אַ צייט שפּעטער האָט ער בעקומען אַ בעפעהל, אַז מען דאַרף אויספיהרען אַ פּעטאַרדע-אַטענטאַט אויפ'ן יודישען געשעפט פון ווינטער, אויף פּעטריקאָווער 33. די באָמבע האָט זיין „פינפטעל" געזאָלט בעקומען פון אַ פּערזאָן, וועלכער וועט אין אַ בעשטימטער שעה וואַרטען נעבען קינאָ „בייקאַ" אויף פראַנציסקאַנער גאַס; ער האָט אהין געשיקט פּשיבילסקי'ן וועלכער האָט געבראַכט די באָמבע און דאַן זענען אויף פּעטריקאָווער 33 אַוועק פּשיבילסקי, דאָראָשעוויטש און פאַרנאַלטשיק. נאָכ'ן וואַרפען די פּעטאַרדע האָבען די אויספיהרער איהם אָפּגעגעבען אַ ראַפּאָרט. ער ווידער האָט ראַפּאָרטירט וואַרכאָל'ן.

דער אַנגעקלאָגטער פּשיבילסקי ערקלערט, אַז ער האָט בעקומען די באָמבע נעבען קינאָ „בייקאַ" פון אַן אומבעקאַנטען מענשען. ער איז דערקענט געוואָרען דורך דעם, וואָס ער איז געקומען אויף'ן בעשטימטען אָרט מיט אַ „עכאָ" אין דער האַנד דאַן דערציילט ער גענוי, ווי־אַזוי ער האָט אונטערגעוואָרפען די באָמבע אין ווינטער'ס געשעפט.

די אַנגעקלאָגטע פּשיבילסקי און פאַרנאַלטשיק זענען זיך מודה אין אַנטיילנעהמען ביים אויספיהרען דעם אַטענטאַט אויף ווינטער'ס געשעפט.

דערמיט ווערט פאַרענדיגט דער ערשטער טאָג אין פּראָצעס.

היינט 9 אַ זייגער קומט פאָר דער ווייטערדיגער גאַנג פון פּראָצעס.

„די יוד. זעלבסטפערוואלטונגען איז אמאליגען פוילען"

פאָרלעזונג פון דר. פרידמאַן אין בערעק יאסעלעוויטש-לעגיאָן

היינט, דאָנערשטאָג 8,45 אָוו. קומט פאָר אין לאָקאַל פון בערעק יאָסעלעוויטש-לעגיאָן (יואַוול טשאַנסקאַ 38) אַ פאָרלעזונג פון בעקאַנטען לאָדזער יודישער היסטאָריקער ד"ר פיליפּ פרידמאַן א. ד. ט. „די יודישע זעלבסטפערוואַלטונג אין אַמאַליגען פוילען" (אָרגאַניזאַציע פון די קהלות, האַנדווערקער-צעכען און סוחרים - קאָפּעראַציעס). איינגאַנג פריי.

ראַדיאָ - פּראָגראַם

דאָנערשטאָג, ד. 2-טען אַפּריל

6.34 גימנאַסטיק, 6.50 מוזיק (פּליטען), 7.20 ידיעות, 7.30 מוזיק (פּליטען), 8 אודיציע פאַר שולעז, 11.57 צייט-סיגנאַל, 12.03 ידיעות, 12.15 מוזיק, פריה-מאָרגען פאַר שול-יוגענד, 1 פּוילישע מוזיק (פּליטען), 1.10 הויזווירטשאַפט, 1.15 „קאָנצערט זשיטשען", 2.12 לאָדזער בערזע, 3.15 עקספּאָרט, 3.20 וואַרשאָווער בערזע, 3.30 מוזיק, 4 פאַר קינדער, 4.15 וויאָלאָנטשעל-קאָנצערט פון אַלבערט קאַץ (ווילנע), 4.45 „גאַנץ פּוילען זינגט", 5 רעפּעראַט, 5.15 אָפּערן-מוזיק, 5.45 אַקטועלער שמועס, 6 קאָנצערט, 6.30 „טעאַטער און פילם", 6.45 קאָנצערט, 7.20 רעקלאַמע - קאָנצערט, 7.35 ספּאָרט, 7.45 שמועס פון הענו. פּרעמיער מיניסטער יענדזשעיעוויטש. 8 „דער לעצטער לעמבערגער קופּלעטיסט" — געווידמעט די שאַפונגען פון דעם פּאָפּולערען פּוילישען קופּלעטיסט לודוויק לודוויקאָווסקי, 8.45 אָוונט-ידיעות, 9 הערשפּיל, 9.35 „אונזערע לידער", 10 אודיציע, 10.45 מוזיק פון דער „זשעמיאַנסקאַ", 11 ידיעות און קאָמוניקאַטען.

וויכטיג פאַר ווירטינס!

אין אַלע קאָלאָניאַל - געוועלבער קען מען בעקומען דיאיבעראַל בעקאַנטע יום-טוב'דיגע מאַרגאַרין „אַמאַדאַ-מענאַראַ" כשר לפסח פון דער פירמע „מאַרגאַ" וואַרשאַ. „אַמאַדאַ-מענאַראַ" איז אַ פאַרוועמאַרגאַרין און קען זיין דעריבער געברויכט אַזוי אויך צו פליישיגע פּאַטראַוועס ווי אויך צו מילכיגע. ביים קויפען דאַרף מען ספּעציעל לענקען די אויפמערקזאַמקייט אויף די אָריגינעלע פּאַבריקס-פערפּאַקונג $1/4$ קילאָ, אויפ'ן נאָמען „מנורה" און אויף דעם שוץ-צייכען „אַמאַדאַ" כשר לפסח.

יעדעס פּעקעל איז פערזעהן מיט אַ הכשר פון וואַרשאַווער ראַבינאַט.

שבועות אויף דער דרום-זיי

פון 25-טען מאַי ביז'ן 9 יוני 485 זל.

פסח אין לאַנדאַו

פון 9 אַפּריל ביז'ן 23 אַפּריל 370 זל.

רייזעס קיין פּאַלעסטינאַ אויף די לעוואַנטינישע ירידים בעדייטענדע הנחות.

אויספלוג קיין וויען

אַבפאָהר דעם 9-טען אַפּריל 75 זל.

דורך 7 ים'ען ים-אויספלוג

פון 12 אַפּריל ביז'ן 3 יולי 400 זל.

אינדיווידועלע רייזעס קיין אַמעריקאַ מיט דער שיף „Pilsudski" און „Batory"

איינשרייבונגען און אינפאָרמאַציעס:

Wagons Lits Cook

Piotrkowska 68

tel. 170-70.

Dr. med.

AL. FORSZANSKI

כירורג

נעמט איצט אָן: אין דער לעטשניצע „POMOC" ליטאַנאָווסקי 1 (רוג באַלוטער פּלאַץ) פון 11—1 טעל. 101-29.

פּריוואַט-וואוינונג פּעטריקאָווער 101: פון 5—7 אָוונט. טעל. 210-76.

פאַר אָרעמע לייט — הנחה

קלאַנג-קינאָ-טעאַטער

ZACHETA

זגערזשער 26.

היינט און פאָלג. טעג!

דער גרעסטער קלו פון סעזאָן

עפּיזאָד

נייעסטער רעוואָלוציאָנס-פילם פון געלעכטער און טרעהרען

אין די הויפּט-ראָלען:

Paula Wesely

אָנהויב 4 נאָכם. שבת און זונטאָג 12 בייטאָג.

דאס לעבען אין ווארשא

(טעלעפאנישע ידיעות פון דער הויפט-שטאט)

קופאנעס פון דער 4 פראצ. אינוועס-טיציע - הלואה פון 1928 קען מען אויסטוישען אין „באנק פאלסקי"

די קופאנעס פון דער 4 פראצ. אינוועסטיציע-הלואה פון יאהר 1928, וואס זענען צאהלבאר דעם 1-טען אפריל 1936, קען מען פון היינט אן אויס-טוישען אין דער „באנק פאלסקי".

דריי טעג ארעסט פאר אריינפיהרען די מאכט אין א טעות

די סטאראסטווע האט בעשטראפט יאן קלוטשינ-סקין (אפאלינסקא 13) אויף 3 טעג אונבעדינגטען ארעסט, פאר אנגעבען א פרעמדען נאמען און פאל-שען אדרעס.

וועגען אפשפארונגען אין די געוו. רוסישע אפשפארונגס - קאסעס אינטערפעלאציע פון דעפ. סארנעצ-קי אין פינאנץ - מיניסטעריום

דער דעפ סארנעצקי האט צוגעשיקט אן אינטער-פעלאציע צום פינאנץ - מיניסטעריום מיט דער אנ-פראגע. צי ס'איז דא א מעגליכקייט צוריקצובעקומען די וקלאדען פון די פוילישע בירגער אין די געוו-זענע רוסישע אפשפארונגס - קאסעס.

דער אינטערפעלאנט פערופט זיך אויפן ריגער טראקטאט, וועלכער זעהט פאר דאס צוריקקעהרען דורך דער סאוויעטישער רעגירונג די דאזיגע וקלא-דען, און ווייזט דערביי אן, אז די הויך פון די וקלאדען פון די פוילישע בירגער אין די דאזיגע קאסעס דערגרייכט א סומע פון 600 מיליאן רובעל אין גאלד. ד. ה. 2 מיליארד 700 מיליאן זל.

ביכער אין די לייה - ביבליאטעק וועלען מוזען דעזינפעקצירט ווערען

ווי מ'טיילט מיט, וועט די געזונדהייטס - מאכט בקרוב ארויסגעבען א פעראָרדענונג וועגען א צוואנג דעזינפעקצירונג פון די ביכער אין די לייה-ביבליא-טעקען. אין דער פעראָרדענונג וועט גענוי אנגעווי-זען ווערען דער אופן פון דער דעזינפעקציע.

וואסער - קאנטראָלעס אויף די זומער וואוינונגען

די לעצטע טעג האט מען גענומען פראבען פון וואסער אויף די זומער - וואוינונגען, וועלכע וועלען אונטערזוכט ווערען, צי דאס וואסער האט נישט אין זיך קיין באקטעריעס און צי ס'איז ריין. די פער-דעכטיגע ברונעמס וועלען פערשיט ווערען. דערמיט וויל מען פערהיטען די לעטניקעס פון פערשידענע קראנקהייטען.

אינפארמאציעס וועגען דער איצטי-גער סיטואציע אין דער ארץ-ישראל-אינדוסטרי און מלאכה

אין צוזאמענהאנג מיטן בעפארשטעהענדען מזרח יריד און מיט דער לעבהאפטער טוריסטען - בעווע-גונג קיין ארץ - ישראל ערטיילט דער רעפעראט פאר איינדוסטרי און מלאכה פון דער פויליש-ארץ-ישראל-דיגער האנדעלס - קאמער, ווארשא, פרעדרי 10, אלע פעראינטערעסירטע פערזאנען גענויע אינפארמאציעס וועגען דעם איצטיגען מצב פון דער אינדוסטרי און מלאכה, ווי אויך אנדערע צווייגען פון דער ארץ-ישראל - ווירטשאפט.

א מאנומענטאלע ציוניסטישע אויס-גאבע — די „ציוניסטישע ענצי-קלאפעדיע"

ביי דער נאהענטער מיטארבייט פון אנגעזעהענע ציוניסטישע שריפטשטעלער, וויסענשאפטלער און פארטיי-פיהרער פון אלע ריכטונגען אין ציוניזם האט אין ווארשע אנגעהויבען צו ערשיינען העפטענווייז א ציוניסטישער לעקסיקאן, וועלכער פערשפרעכט צו זיין א פולשטענדיגע ענציקלאפעדיע פון ציוניזם און ארץ-ישראל'דיגען לעבען. עס זענען שוין ביז-יעצט ערשינען 4 העפטען מיט א שפע פון ציוניס-טישען אי"ידען און ביאגראפישען מאטעריאל. אנהויבענדיג פון 5-טען העפט האט די רעדאקציע איבער דער ציוניסטישער ענציקלאפעדיע איבערגע-נומען א פערברייטערטער רעדאקציאנס - קאמיטעט אין פאלגענדען צוזאמענשטעל: ד"ר י. שיפער, ד"ר א. טארטאקאווער, ד"ר נ. מ. נעלבער, ב. צוויבוים, פ. וואסערמאן, די גאנצע איבערגערעכנטע אויס-גאבע איז אויסגערעכנט אויף 4 גרויסע בענדער (10 העפטען יעדער באנד). עס איז איבעריג צוצו-געבען, וואס פאר א אנגעהויערע וויכטיגע ציוניס-טישע קולטור - לייסטונג עס וועט בילדען די דאזיגע מאנומענטאלע ציוניסטישע אויסגאבע.

טעאטער, מוזיק און פערוויילונג (קאמוניקאטען)

מאריס שווארץ גאסט-אויפטריטען אין „ראזמאיטאשטשי" טעאטער

די לעצטע צוויי פרעמיערעס פון די וואונדערבארע שלום-עליכם - אויפפיהרונגען, וועלכע דער גרויסער אמעריקאנער קינסטלער מאריס שווארץ האט געגעבען אין „ראזמאיטאשטשי"-טעאטער, זענען אדורך מיט א ריזיגען ערפאלג. ווי ס'איז געווען פאראויסצוזעהן, האט מאריס שווארץ געגעבען לאדז 2 אויסערגעוועהנליכע קרעאציעס פון טוביה'ן אין „טוביה דער מילכיגער" און פון דוד שפירא אין „שווער צו זיין א יוד". דער עולם איז גע-ווען געוואלדיג בעגייסטערט און האט דעם קינסטלער אויפגענומען מיט לאנגדויערנדע אוואציעס.

היינט אוונט גיט מאריס שווארץ נאך אמאל „שווער צו זיין א יוד".

פון פרייטאג ביז מאנטאג — די לעצטע 5 פארשטע-לונגען פון י. י.זינגערס גראנדיעזען ווערק „יאשע קאלב" מיט מאריס שווארץ אין דער ראלע פון ניעשא-ווער רבי.

גאנץ פסח וועט געשפילט ווערען ליאן פויכטוואנ-גערס „יוד זיס".

די לעצטע צוויי אויפטריטען פון באדענוויזער באלעט

שוין א סך יאהרען האט נאך אין לאדז קיינער נישט געהאט אזא ערפאלג ווידער קינסטלערישער באדענוויזער באלעט. זייערע אויפטריטען האבען איבערגעלאזט אויף די צושויער אן'אויסערגעוועהנליכען איינדרוק, דאס האט בעוואויגען דער דירעקציע צו אנגאזשירען די קינסט-לער אויף נאך צוויי אויפטריטען, וועלכע קומען פאר אין זאל פילהארמאניע שבת דעם 4-טען און זונטאג דעם 5-טען אפריל ד. י. ס'דארף בעמערקט ווערען, אז זיי וועלען אויפטרעטען אין א גאנץ נייע פראגראם.

האנקא ארדאנובנא און איגא סים אין לאדז

נאך דעם לויפעדען חודש פערלאזען פוילען אונ-זער בעקאנטע לידער זינגערין האנקא ארדאנובנא, וועל-כע פאהרט אוועק אויף א לענגערע צייט מיט א טורנע קיין אמעריקא. פארן אוועקפאהרען וועט זי אויפטרעטען צו-זאמען מיט איגא סים אין פילהארמאניע אויף איין אויב-ציגען געזעגנונגס-קאנצערט, וועלכערוועט פארקומען מיטוואך דעם 8-טען ד. ח. 8.30 אוועגד, אין וועלכען דאס ארטיסטישע פארל וועט זיך רעפרעזענטירען פארן לאד-זער עולם מיט זייערע נייעסטען שלאגער פראגראם.

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון ציריך און יאסלעס
Piotrkowska 164 tel. 114-20

Dr. med. Trepman
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט-קראנקהייטען.
בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע.
זאוואדזקא 6, טעל. 12-234
נעמט אהן פון 8—11 פארמ. און פון 6—9 אוונט
ספעציעלער ווארטע - זאל פאר פרויען

קלאנג-קינא CAPITOL
זאוואדזקא 16
היינט און פאלג. טעג! Jeanette Mac Donald אין העררליכן פילם
„די קאפריזנע מאריעטע"
אויסער'ן פראגראם: קלאנג-צוגאבע.
אנהויב 4 אין געוו. טעג 4.30 נאכמ. שבת און זונטאג—12 א זייגער בייטאג.

PIERWSZE PRYWATNE
Pogotowie Lekarskie
(1-טע פריוואטע גיכע הילף)
זשעלאנא 6 טעל. 12-333
(Legjonów 6)
טעטיג אהן איבעררייס בייטאג און ביינאכט.
גיכע ערצטליכע הילף אין אלע ספעציאליטעטען.

לעזט !!!!! אויפמערקזאם!
עס איז שוין אריין אין קראפט די נייע פרייזען פאר
דרוק-ארבייט
אין דער בעקאנטער אין לאדז און אומגעגנד
שנעל-דרוקעריי
בראמבערג
לאדז, צעגעלניאנא 8
טעל. 255-09
וועלכע האט זיך שוין בעריהמט געמאכט מיט די שעהנע אויספיהרונג און עסטעטישען צוזאמענשטעל
פיינע רעעלע פינקטליך

Warszawskie
TOWARZYSTWO POŻYCZKOWE na ZASTAW RUCHOMOŚCI
Sp. Akc. Oddział w Łodzi, Zachodnia 31
(LOMBARD)
zawiadamia, że w dniu 22 kwietnia 1936 roku i dni następnych od godziny 10-ej rano odbywać się będzie LICYTACJA przy ul. Zachodniej 31 w Łodzi, zastawów, nieprolongowanych we właściwym terminie. Numery zastawów, podlegających licytacji, ogłoszone będą w „Kurjerze Łódzkim" w dniu 11 kwietnia 1936 roku w numerze 101 i wywieszone w biurze.—
Zastawy niesprzedane na licytacji w pierwszym terminie, sprzedawane będą w drugim terminie, począwszy od dnia 24 kwietnia 1936 roku.
Procenty należy wpłacać przed dniem 11 kwietnia 1936 r., gdyż po tym terminie zastawcy dopłacą koszty probierni państwowej za cechowanie prób i za ogłoszenia.

קליינע אנאנסעז
1 זלאטי
אנאנאס ביז 15 הערטער

פערשידענעס

פון באלד צו פערמיטען 2 צימער און קוך מיט בעקוועהמליכקייטען און א גרויסען לאקאל און א קאנטאר פאר א קבוץ אדער א פעראיין, 6 פענסטער. צו ערפאהרען ביים ווירט 11. ליסטאפאד 43.

Do wynajęcia 2 lokale handlowe. Wiadomość u dozorcy, lub tel. 102-10.

איך זוך א טעטיגען שותף מיט א קאפיטאל פון 10 ביז 12 טויזענד זל. איך דיספאניר איבער א לאגער סחורה אין ווערט פון 15.000 זל. — אפערטען אונטער „שנעלע דעציזיע" נעמט אן דאס אנאנסען-ביוראָ פוקס, פיעטריקאווער 87.

ספעציעל פאר סוחרים!
מאדערן איינגעריכטעט, בעקוועם א נאכט-לעגער 1,25 זל. א צימער 1,50 זל. לאדז, קילינסקעגא 41, אין דהויף.

אכטונג! ווער ס'וויל האבען עלע-גאנטע היטען אויך Hückel גייעסטע פאסאנען, יודישע בעסערע היטלען טי-כענע און סאמעטענע, אלע שילער-קינדער-היטלען נור אין דער בעוואוסטער פירמע „שערלאנס", פיעטריקאווער 10. קומט און איבערצייגט אייך! שבת איז מיין געשעפט געשלאסען.

וויכטיג פאר לאדז און פראווינץ!
קאמיסיאנס-לאגער
פון פערשידענע מארען
מעבעל
נייע און גענוצטע, ווי אויך היגיענישע מאטעראצן, קאזעטקעס, מאטראצן אין דער פיינסטער אויספיהרונג, בעקומט איהר צו די ביליגסטע פרייזען נור ביי
א. ווייצמאן,
שענקיעוויטשא 6, טעל. 191-00.
בעמ.: איך קויף אויך פערשידענע גענוצטע מעבעל, דיוואנען, נייה-מאשינען, שרייב-מאשינען, פעלצען א.ז.וו.

כעמיש-באקטעריאלאגישער לאבאראטאריום
פ. שאץ, לאדז
פיעטריקאווער 37
פיהרט אויס זאמטל. ערצט ליכע אנאליזען

וויכטיג פאר פאבריקאנטען
און האנדווערקער
שווייסונגען,
מאשינען-טיילען
און רעפעראטורען
פיהרט אויס ביליג
די מעכאנישע
שלאסעריי
י. רעדער
11 ליסטאפאדא 11/13
(רוג זאכאדניא)

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט - קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער - שוועכע
אגדזשעיא 5, טעל. 159-40
פראנט, 1טער שטאק
נעהמט אן פון 8-11 און פון 5-9 אוונט זונטאג און יום טוב פון 9-1" נאכמיטאג.
ספעציעלער ווארטע - זאל פאר פרויען

ד"ר העללער
ספעצ. פאר הויט און זוענערישע קראנקהייטען און מענער - שוועכע
8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט, זונטאג פון 10—2 מיטאג.
פאר פרויען - א ספעציעלער ווארטע-זאל
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען

לעבער
ווערען אויסגענומען ביליג
ביי ג. נארדמאן
שרודמיעסקא 8

לעטשניצע
פאר וועבעריש-קראנקע
מענער - שוועכע און הויט-קראנקהייטען
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
פיעטריקאווער 45
טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אוונט.
פרויען און קינדער נעמט אן א פרוי-דאקטאר פון 11-1 און פון 5-7 אוונט.
א בעראטונג 3 זל.

Dr. med.
M. TAUBENHAUS
ספעציאליסט
פאר אקושעריע און פרויען- קראנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
זגערזשער 11, טעלעפאן 246-09
נעהמט אן פון 4—8 אוונט.

Dr. med.
W. ŻADZIEWICZ
ספעציאליסט פאר אוירען, נאז, האלז
און קעהלקאפף-קראנקהייטען
Piotrkowska 164, tel. 125-26.
נעמט אן פון 5—8 אוונד.

Dr. med.
L. TENENBAUM
אקושער-גינעקאלאג
פילסודסקיעגא 15,
טעל. 206-75.
נעמט אן פון 8- 10 פריה און פון 4—8 אוו.

Dr. med.
M. GLAZER
ספעציאליסט פאר הויט- און וענערישע קראנקהייטען
ZACHODNIA 64, tel. 185-49.
נעהמט אן פון 12—2 מיטאג און פון 7 ביז 8.30 אוונד.
זונטאג און חנאות פון 10—12 בייטאג.

Lekarz Dentysta
Jakób Botwinik
וועלכער האט געארבייט אין דער קראנקען-קאסע 12 יאהר ספעציעל אויף ציין-ציהען און האט אן'אייגענע לאבאראטאריום פון קינסטליכע ציין, נעמט אן טעגליך פון 10 ביז 8 נאכמ. אין דער לעטשניצע „פאמאץ" רוג זגערזשער און לימאנאווסקיעגא 1, טעל. 101-29 און פון 4—11 אוונד אויף נארו-טאוויטשא 13 צוגענגליכע פרייזען. פאר אר-בייטסלאזע הנחה.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען בלאז און אורין-קראנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעמט אן פון 9-11 און פון 6-8 אוונט.

Dr. med.
G. GERSZTAJN
ספעציאליסט פאר אויגען קראנקהייטען
Traugutta 12, tel. 175-10
נעהמט אן פון 11-2 און פון 5 ביז 8.30 אוו.
אונבעמיטעלטע— לעטשניצע פרייזען.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 24.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman